

รายงานสรุปผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙

โครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน ชั้น ๑ ปีที่ ๑
ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นผลการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ซึ่งได้ดำเนินงานในพื้นที่ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เป็นการดำเนินงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถทั้งด้านการเกษตร ด้านการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร ชุมชน ผู้ปกครองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น และภาครัฐ โดยการน้อมนำแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ภาคการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ส.ป.ก.หนองคาย) ได้จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน โครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ประวัติความเป็นมา ผลการดำเนินงาน ตลอดจนแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่ และชุมชนเป็นสำคัญ

คณะผู้จัดทำ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน หรือผู้ที่สนใจเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ส.ป.ก. และ จังหวัดหนองคาย ที่เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนารายพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นช่วยให้เกษตรกรที่ได้รับการจัดสรรที่ดินไปแล้ว ได้รับการพัฒนาในด้านการประกอบอาชีพ ทำให้เกษตรกร มีความรู้สามารถในการบริหารจัดการการผลิต กระบวนการกลุ่ม และด้านการตลาด สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความภูมิใจในอาชีพเกษตร เกิดความรักและหวงแหนที่ดินทำกิน และขอขอบคุณผู้ปกครองท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร ตลอดจนเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.หนองคาย ทุกๆ ท่าน ผู้มีส่วนช่วยให้เอกสารเล่มนี้สำเร็จมา ณ โอกาสนี้

กลุ่มยุทธศาสตร์และการปฏิรูปที่ดิน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย
ตุลาคม ๒๕๕๙

เนื้อเรื่อง

หน้าที่

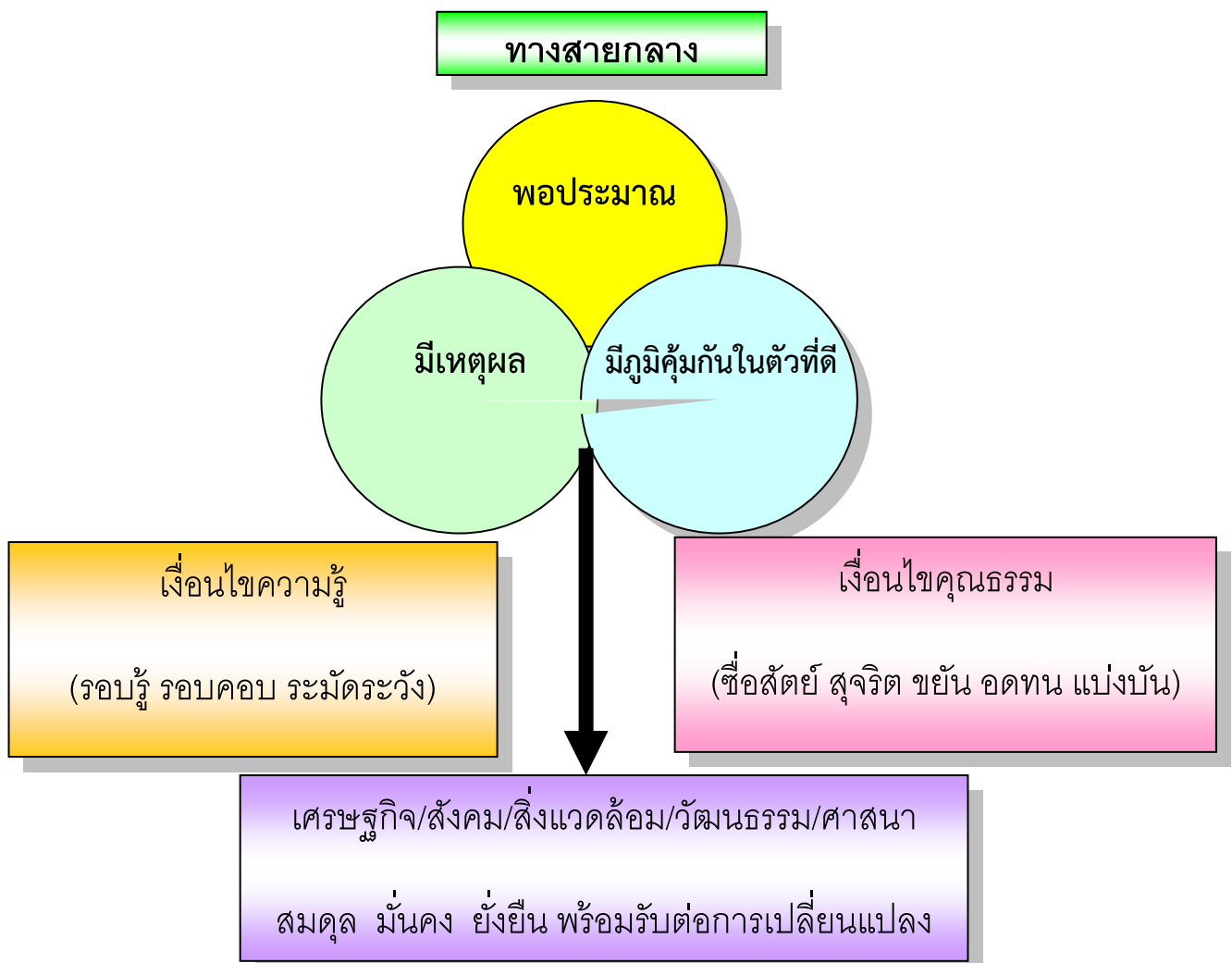
บริบทโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง.....	๑ - ๒
บทที่ ๑ หลักการและเหตุผล.....	๓ - ๖
บทที่ ๒ สภาพพื้นที่ทั่วไป.....	๗ - ๑๖
บทที่ ๓ แผนการปฏิบัติและวิธีการดำเนินงาน.....	๑๗ - ๒๑
บทที่ ๔ ภาพกิจกรรมและผลการดำเนินงานโครงการ.....	๒๒ - ๓๔
บทที่ ๕ สรุปบทเรียน / ทิศทาง.....	๓๕ - ๓๘
ภาคผนวก.....	๓๙
รายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ.....	๔๐ - ๔๓
โครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย	
ศูนย์ต้นแบบด้านยางพารา...(นางสมพร จุฬาลี).....	๔๔ - ๕๐
ศูนย์ต้นแบบด้านเกษตรผสมผสาน...(นายคำหาร จันทะสม).....	๕๑ - ๕๖
ศูนย์ต้นแบบด้านเกษตรผสมผสาน...(นางบังอร เหล่าโก่ง).....	๕๗ - ๖๒
ศูนย์ต้นแบบด้านการปลูกแตงกวาอย่างปราณีต...(นายบุญพา มะโนมัย).....	๖๓ - ๖๙
ศูนย์ต้นแบบด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว...(นายสังเวียน แสนสุด).....	๗๐ - ๗๕
ศูนย์ต้นแบบด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว...(นางปราณี ดวงเนตร).....	๗๖ - ๘๑
ศูนย์ต้นแบบด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว...(นายสรพงษ์พันธ์ สายสิงห์).....	๘๒ - ๘๕
ศูนย์ต้นแบบด้านการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว...(นายอิสระ บ้างตำรวจ).....	๘๖ - ๙๔
ศูนย์ต้นแบบด้านผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา...(นางยุพิน โคตรหนองปิง).....	๙๕ - ๑๐๐
ศูนย์ต้นแบบด้านข้าว...(นายเรืองเดช บ้างตำรวจ).....	๑๐๑ - ๑๐๕
บรรณานุกรม.....	๑๐๖

บริบทโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นรูปแบบที่มุ่งหวังเพื่อปฏิรูปการบริการใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยมีการจัดสรรที่ดินควบคู่กับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้เกษตรกร ทำให้เกษตรกรเกิดความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ และมีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรในแบบชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง หรือกลุ่มอาชีพ และจัดตั้งสถาบันเกษตรกรในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ ที่เกิดจากการร่วมกันคิดร่วมกันร่วมทำของคนในชุมชนบนพื้นฐานของความรู้ ทุน ทรัพยากร ประสพการณ์ ตลอดจนศักยภาพของชุมชน มีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้ และโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากรอบแนวทางการดำเนินงาน ให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางการดำเนินงานเป็นสำคัญ

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตนเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตนเอง อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือนร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้พอกินพอใช้โดยไม่มุงหวังแต่จะทุ่มเทศสร้างความเจริญเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

แผนภาพแสดงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

ทฤษฎีใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้นำ “เศรษฐกิจพอเพียง” ในรูปของ “ทฤษฎีใหม่” มาเสนอ เพื่อเป็นการย้ำแนวพระราชดำริของพระองค์ที่พระราชทานตั้งแต่ครั้งแรกในปี พ.ศ.๒๕๑๗ และจากนั้นท่านก็ทรงเน้นย้ำเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เกิดการปฏิบัติในระดับบุคคลเป็นพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจพอเพียงมีความเชื่อมโยงกันในเชิงความคิดและการปฏิบัติ กล่าวคือเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ เป็นตัวอย่างภาคปฏิบัติของเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯพระราชทานพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๗ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา ความว่า “...หลักมีว่า แบ่งที่ดินเป็น ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นสำหรับปลูกข้าว อีกส่วนหนึ่งสำหรับปลูกพืชไร่ พืชสวน และก็มีที่สำหรับขุดสระน้ำในบริเวณนี้จะเกิดเป็นบริเวณที่พัฒนาแบบใหม่ถึงเรียกว่า “ทฤษฎีใหม่” เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนมีกินแบบตามอัตภาพ คือ อาจไม่รวยมาก แต่ก็พอกิน ไม่อดอยาก...”

นาข้าว พื้นที่ส่วนหนึ่ง คือ พื้นที่ทำนาในการปลูกข้าวเพื่อการบริโภค ข้าวเป็นส่วนที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ และระดับครอบครัว ในระดับประเทศถือว่าสามารถนำเงินตราสู่ประเทศอย่างมากมายในแต่ละปี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ข้าวเป็นวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนไทยในแง่ของงานบุญงานประเพณีต่างๆ และข้าวยังเป็นพืชที่ปลูกไว้สำหรับคนไทยทั่วประเทศเพื่อการบริโภค ผลผลิตเพื่อจำหน่ายรายได้เข้าสู่ประเทศอีกด้วย

สระน้ำ พื้นที่ส่วนที่สอง คือ สระน้ำในไร่นา มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเกษตรกรรมเป็นหลัก ดังนั้น หากเกษตรกรรมมีสระน้ำก็เปรียบเสมือนมีตมเก็บกักน้ำในฤดูฝน ช่วยป้องกันน้ำไหลหลากท่วมไร่นาของเกษตรกร ตลอดจนช่วยมีให้น้ำไหลหลากลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง สามารถนำน้ำจากสระน้ำมาใช้ในฤดูฝนกรณีเกิดการขาดแคลนน้ำ หรือฝนทิ้งช่วง สำหรับฤดูแล้ง หากมีน้ำในสระเหลือสามารถนำมาใช้ในงานเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ การที่เกษตรกรรมมีสระน้ำในไร่นา ยังแสดงถึงการมีหลักประกันความเสี่ยงในการผลิตทางการเกษตร ถ้าเกิดการขาดแคลนน้ำขึ้นมาในการเพาะปลูก

ปลูกพืชแบบผสมผสาน พื้นที่ส่วนที่สาม ไว้เพาะปลูกพืชแบบผสมผสานทั้งไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ พืชผัก พืชสมุนไพร และไม้ดอก ไม้ประดับ เป็นแหล่งอาหาร ไม้ใช้สอยและเพิ่มรายได้ การปลูกพืชหลายๆ ชนิดจะช่วยรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนช่วยกระจายความเสี่ยงจากความแปรปรวนของระบบตลาด และภัยทางธรรมชาติ การปลูกพืชผสมผสานยังสามารถช่วยเกื้อกูลซึ่งกันและกันลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอกไร่นา และตัดวงจรศัตรูพืชบางชนิดได้อีกด้วย ตัวอย่างของพืชที่ควรปลูกได้แก่ พืชสวน (ไม้ผล)

บทที่ ๑

หลักการและเหตุผลโครงการ

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ ความเป็นมาของโครงการ

นโยบายรัฐบาลและแผนบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายข้อที่ ๓ การลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ๓.๗ แก้ไขปัญหาการไร้ที่ทำกินของเกษตรกรและการรुक้าเขตป่าสงวนโดยการกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ไม่ได้รูก้า นโยบายข้อที่ ๖ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ๖.๔ ดูแลเกษตรกรให้มีรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การให้ความรู้ การช่วยเหลือในเรื่องปัจจัยการผลิตอย่างทั่วถึง ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ และเกษตรทางเลือก ปรับโครงสร้างและจัดหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรผู้ยากไร้ และดำเนินการฟื้นฟูคุณภาพดินให้คงความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน ตลอดจนการคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (๒๕๕๕-๒๕๕๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ข้อ ๓.๓.๔ สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานในระดับครัวเรือนและชุมชน (๕) ส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งด้านอาหารและพลังงานให้กับเกษตรกรและชุมชนอย่างเป็นระบบ

นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร แนวทางการพัฒนาเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๕.๑ สร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๑๘ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ที่ดินจึงเป็นปัจจัยและเป็นรากฐานเบื้องต้นของการผลิตทางเกษตรกรรม แต่ปัจจุบันปรากฏว่า เกษตรกรกำลังประสบความเดือดร้อนเนื่องจากต้องสูญเสียสิทธิในที่ดินและกลายเป็นผู้เช่าที่ดิน ต้องเสียค่าเช่าที่ดินในอัตราสูงเกินสมควร ที่ดินขาดการบำรุงรักษา จึงทำให้อัตราผลผลิตเกษตรกรรมอยู่ในระดับต่ำ เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรมและเสียเปรียบจากกระบวนการเช่าที่ดินและการจำหน่ายผลผลิตตลอดมา ซึ่งส่งผลให้เกิดความยุ่งยากทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม การปกครองและการเมืองของประเทศเป็นอย่างมาก จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยด่วน โดยวิธีการปฏิรูปที่ดินเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน และการใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พร้อมกับการจัดระบบการผลิตและจำหน่ายผลผลิตเกษตรกรรม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่เกษตรกร ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนองแนวนโยบายแห่งรัฐในการลดความเหลื่อมล้ำในฐานะของบุคคลในทางเศรษฐกิจและสังคม ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร จึงกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรไว้ ดังนี้

“จัดที่ดิน สร้างมูลค่าที่ทำกิน พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร คุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกร”

๑.๒ สภาพปัญหา/ความต้องการ

การคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการโครงการพัฒนาพื้นที่และเกษตรกรตำบลอุ้มผาง เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่ตำบลอุ้มผาง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่ร้อยละ ๙๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีการปลูกพืชหลัก คือ ข้าว ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ปัจจุบันการประกอบอาชีพของเกษตรกรตำบลอุ้มผาง ยังขาดองค์ความรู้ตั้งแต่กระบวนการเตรียมดิน การปลูก การดูแลรักษา เก็บเกี่ยว จนกระทั่งถึงการแปรรูปผลผลิต และแหล่งน้ำไม่เพียงพอในการทำการเกษตร รวมทั้งถนนลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรก็ขาดทำให้การขนส่งสินค้าไม่สะดวก ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่ำ รายได้น้อย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ส.ป.ก.หนองคาย ได้ดำเนินการแผนงานด้านการส่งเสริมความรู้ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และการศึกษาดูงานให้แก่กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกข้าว ยางพารา และเลี้ยงโค ที่เข้าร่วมโครงการให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ตำบลอุ้มผาง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำนวน ๒๐๐ ราย ๒๐๐ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ โดยมีการดำเนินงานโครงการแบบบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย และสถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย เป็นต้น เพื่อให้การพัฒนาศักยภาพแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ส.ป.ก.หนองคาย จึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

หลักสูตร : การส่งเสริมเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลอุ้มผาง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย จำนวน ๒๐๐ ราย ๒๐๐ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่ โดยการส่งเสริมแก่เกษตรกรด้านความรู้ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และนำเกษตรกรไปศึกษาดูงาน เช่น ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง การจัดการสวนยางอย่างครบวงจร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีตามมาตรฐาน GAP การเลี้ยงสัตว์ (โคขุน) การแปรรูปข้าว (การผลิตชาจากข้าวมะลิดำ) รวมทั้งการเดินทางไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่จังหวัดหนองคาย เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จที่จังหวัดสกลนครและจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ นำความรู้มาปรับใช้กับการทำการเกษตรของตนเอง กลุ่มของตนเอง เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถแข่งขันทางการตลาดภายในประเทศส่งผลให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตและการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มมูลค่าการผลิตและพัฒนาระบบการผลิตโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบอาชีพของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๑.๓ ความเร่งด่วน

จากสภาวะการข้างต้นดังกล่าว ส.ป.ก.หนองคาย มีความจำเป็นจะต้องดำเนินการส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย หลักสูตร: การส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลอุ้มผาง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรด้านต่างๆ ในการผลิตข้าว (การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง) ยางพารา พืชผัก และการเลี้ยงโคขุน เช่น การปรับปรุงบำรุงดิน การดูแลรักษา ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และ การศึกษาดูงานนอกสถานที่กับกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ เช่น ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านฮ้อย หมู่ที่ ๒ ตำบลเพี้ยราม อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ , มูลนิธิพัฒนาอีสาน หมู่ที่ ๔ ตำบลฮ้อย อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์, ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองสกลนคร

จังหวัดสกลนคร และสหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำจำกัด ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร โดย ส.ป.ก.หนองคาย ได้สอบถามข้อมูลกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านปศุสัตว์จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย จากการร่วมกันคิดร่วมกันทำงานประสบความสำเร็จ ฟังพาตนเองได้ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสมสภาพของพื้นที่ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตเกษตรกร ทรัพยากร ในท้องถิ่นนั้น ทำให้สามารถยกระดับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดหนองคาย หลักสูตร : การส่งเสริมศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เกิดการรวมกลุ่มที่เป็นรูปธรรมชัดเจนช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตได้

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑ เพื่อให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ในการผลิตข้าว ยางพารา และการเลี้ยงโคขุน

๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ นำความรู้มาปรับใช้กับตนเอง และกลุ่มของเกษตรกรเอง

๓. กลุ่มเป้าหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

๓.๑ กลุ่มเป้าหมาย : เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐๐ ราย เนื้อที่ประมาณ ๒,๐๐๐ ไร่

๓.๒ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตำบลอุดมพร และประชาชน อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

๔. เป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลกระทบโครงการ

๔.๑ เป้าหมายโครงการ

ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	ปี ๒๕๕๙ แผน	ปี ๒๕๖๐ แผน	ปี ๒๕๖๑ แผน
๑.ตัวชี้วัด (KPI) ของเป้าหมายโครงการ (Output)				
เชิงปริมาณ				
- เกษตรกรได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	ราย	๒๐๐		
- เกษตรกรได้ไปศึกษาดูงาน	ราย	๕๐		
เชิงคุณภาพ				
- เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	ราย	๒๐๐		
- เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน	ราย	๕๐		

๔.๒ ผลลัพธ์ : (Outcome)

- ร้อยละ ๘๐ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น
- ร้อยละ ๘๐ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ มีผลผลิตเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้น

๔.๓ ผลกระทบ (Impact)

เชิงบวก : คุณภาพชีวิตเกษตรกรดีขึ้น เพราะลดการใช้สารเคมีในการปลูกข้าว ยางพารา พืชผัก และการเลี้ยงโค เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการรวมกลุ่ม พึ่งพาอาศัยกันในชุมชน ครอบครัวอบอุ่น สังคมเป็นสุข

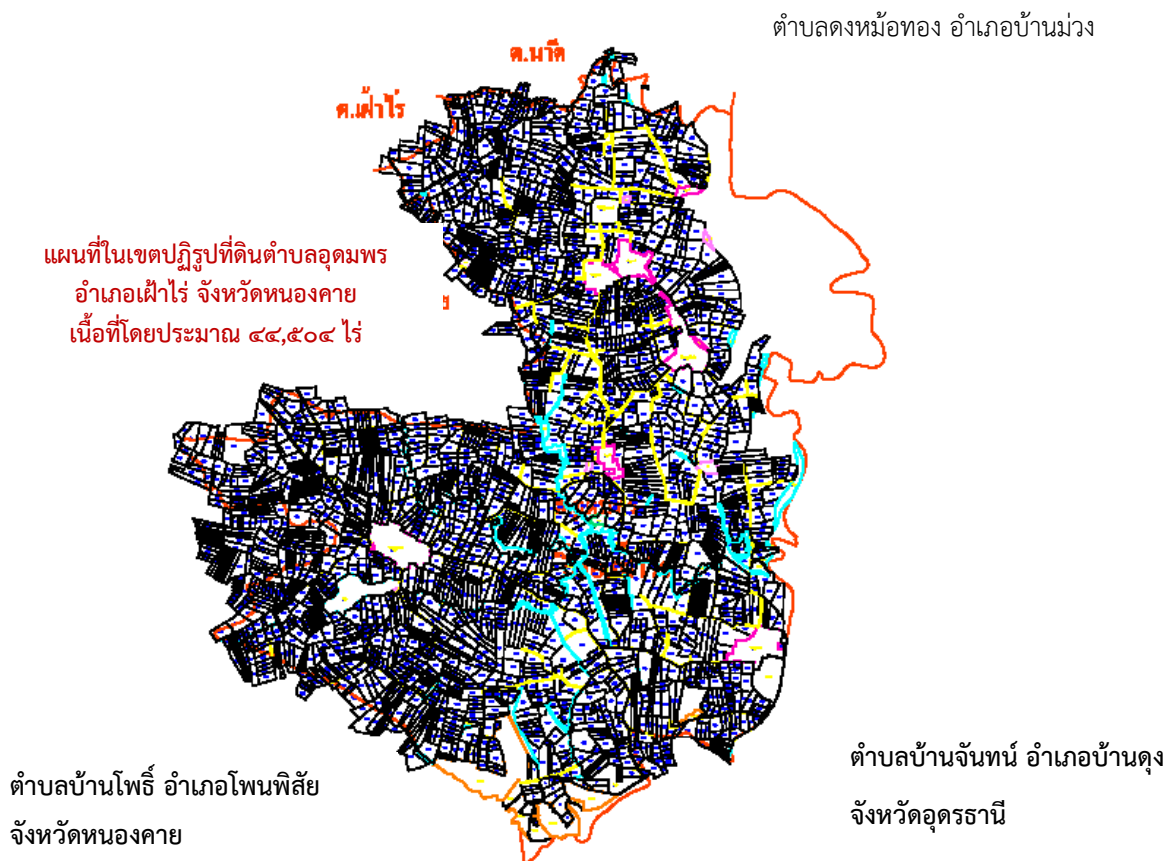
เชิงลบ : -

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑ ปี เริ่มต้นปี ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ สิ้นสุดปี กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

๖. สถานที่ดำเนินการ

โครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

บทที่ ๒

๒.๑ สภาพพื้นที่ทั่วไป

ตำบลอุดมพร เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ระยะทางตามทางหลวงหมายเลข ๒๑๒ และทางหลวงหมายเลข ๒๖๖๗ ประมาณ ๘๕ กม. และอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอเฝ้าไร่ ระยะทางประมาณ ๑๕ กม. มีเนื้อที่ประมาณ ๗๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๔,๕๐๔ ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๔ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโคกอุดม บ้านคำชี บ้านหนองบัวเงิน บ้านนาตุน บ้านโนนสะอาด บ้านคำสะอาด บ้านคำโคนสว่าง บ้านอุดมพร บ้านโพธิ์จุมพล บ้านคำบุญมี บ้านบุรพา บ้านคำแก้ว บ้านแสงสว่าง และบ้านใหม่พัฒนา

มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลสนาดี อำเภอเฝ้าไร่ และตำบลเซิม อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย และตำบลบ้านจันทร์ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลดงหม้อทอง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลเซิม และตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

๒.๒ สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของ ตำบลอุดมพรเป็นที่ดอนและลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนดินทราย เป็นที่ราบลุ่มตามแนวลำแม่น้ำสงคราม และลำห้วยโคน มีแหล่งน้ำไหลผ่านหลายสายเหมาะสมที่จะทำการเกษตร ทำนา ทำไร่

๒.๓ ข้อมูลประชากรและลักษณะประชากร (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๙)

ประชากรตำบลอุดมพรทั้งสิ้น	จำนวน ๗,๗๔๔ คน	แยกเป็น
ชาย	จำนวน ๓,๘๙๐ คน	
หญิง	จำนวน ๓,๘๕๔ คน	
จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น	จำนวน ๒,๑๖๘ ครัวเรือน	

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย ๕๐ - ๕๕ ปี หลังฤดูการเก็บเกี่ยวแล้ววัยรุ่นหนุ่มสาวจะมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในเขตเมือง ประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยปลูกข้าวเป็นหลัก รองลงมาเป็นยางพารา และปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

๒.๔ ขอบเขตการปกครองและสถานที่สำคัญอื่นๆ

ตำบลอุดมพร ประกอบด้วยหมู่บ้านทั้งหมด ๑๔ หมู่บ้าน และมีสถานที่สำคัญในตำบล ประกอบด้วยโรงเรียน วัด สถานีอนามัย ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี การเกษตรประจำตำบล ฯลฯ ดังตารางภาพที่ ๑

ตารางภาพที่ ๑ แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

๒.๕ จำนวนพื้นที่ในตำบล และพื้นที่การเกษตรตำบลอุดมพร

ตำบลอุดมพร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๔๔,๕๐๔ ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมดประมาณ ๔๔,๕๐๔ ไร่ โดยมีพื้นที่ ส.ป.ก. จำนวน ๓๗,๘๖๙ ไร่ ดัง ตารางที่ ๑ ตารางที่ ๑ จำนวนพื้นที่ในตำบลอุดมพร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่การเกษตร (ไร่)	พื้นที่ ส.ป.ก. (ไร่)
๑	บ้านโคกอุดม	๒,๙๐๔	๒,๘๐๐	๒,๘๐๐
๒	บ้านคำซึ	๔,๘๙๐	๔,๓๐๐	๔,๒๙๐
๓	บ้านหนองบัวเงิน	๒,๔๐๔	๑,๓๕๐	๑,๓๕๐
๔	บ้านนาดุน	๒,๗๐๔	๒,๓๕๐	๒,๓๕๐
๕	บ้านโนสะอาด	๕,๕๓๕	๔,๙๕๐	๔,๙๐๐
๖	บ้านคำสะอาด	๔,๕๐๐	๓,๙๐๐	๓,๙๐๐
๗	บ้านคำโคนสว่าง	๓,๗๐๔	๓,๖๐๕	๓,๖๐๐
๘	บ้านอุดมพร	๒,๕๒๙	๒,๔๘๐	๒,๔๘๐
๙	บ้านโพธิ์จุมพล	๒,๘๙๓	๑,๘๒๐	๑,๘๒๐
๑๐	บ้านคำบุญมี	๓,๗๐๔	๓,๖๕๐	๓,๖๕๐
๑๑	บ้านบุรพา	๓,๔๓๒	๓,๓๓๒	๓,๓๓๒
๑๒	บ้านคำแก้ว	๑,๕๒๘	๑,๔๕๐	๑,๔๑๗
๑๓	บ้านแสงสว่าง	๑,๕๙๒	๑,๐๔๐	๑,๐๔๐
๑๔	บ้านใหม่พัฒนา	๑,๔๘๕	๙๕๐	๙๕๐
๑๕	รวม	๔๔,๕๐๔	๓๗,๙๖๗	๓๗,๘๖๙

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพร

๒.๖ สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จากการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดิน พบว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ตำบลอุดมพร พื้นที่ส่วนใหญ่ ปลูกข้าว ๒๐,๒๔๗ ไร่ ยางพารา ๑๖,๕๗๐ ไร่ ปาล์มน้ำมัน ๕๐๐ ไร่ อ้อย ๔๐๐ ไร่ บ่อเลี้ยงปลา ๑๕๐ ไร่ และพื้นที่อื่นๆ ๑๐๐ ไร่ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ จำแนกพื้นที่ทำการเกษตรของตำบลอุดมพร

ประเภทพื้นที่	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
พื้นที่ทั้งหมด	๔๔,๕๐๔	-	-
พื้นที่ทำการเกษตร	๓๗,๙๖๗	-	-
นาข้าว	๒๐,๒๔๗	๑,๔๔๘	๓๔๕
ยางพารา	๑๖,๕๗๐	๑,๑๖๗	๒๕๐
ปาล์มน้ำมัน	๕๐๐	๖๐	๓,๐๐๐
อ้อย	๔๐๐	๕๐	๗,๕๐๐
บ่อเลี้ยงปลา	๑๕๐	๑๐๐	-
พื้นที่อื่นๆ	๑๐๐	ที่วัด,ป่าช้า	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเฝ้าไร่ , องค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพร

๒.๗ แหล่งน้ำในพื้นที่ตำบลอุดมพร

๒.๗.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ ในพื้นที่ตำบลอุดมพร มีลำน้ำธรรมชาติ ๑๐ แห่ง ดังตารางที่ ๓
ตารางที่ ๓ ลำน้ำธรรมชาติในตำบลอุดมพร

ชื่อลำน้ำ/แหล่งน้ำ	ไหลผ่านหมู่บ้าน	สภาพแหล่งน้ำ
ห้วยโคนแล้ง	ม.๑,ม.๕,ม.๔	มีน้ำตลอดปี
ห้วยโคน	ม.๖,ม.๗,ม.๑	มีน้ำตลอดปี
ห้วยเปือย	ม.๖,ม.๕	ตื้นเขิน

ห้วยเสือ	ม.๖,ม.๑๒	ต้นเขิน
ห้วยสงคราม	ม.๒,ม.๑๑,ม.๓	มีน้ำตลอดปี
ห้วยบักสาม	ม.๘	มีน้ำตลอดปี
ห้วยคำเบิก	ม.๓	มีน้ำตลอดปี
ห้วยเหว	ม.๑	มีน้ำตลอดปี
ห้วยชี	ม.๒	มีน้ำตลอดปี
ห้วยอ้อใหญ่	ม.๒	มีน้ำตลอดปี

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพร

๒.๗.๒ แหล่งน้ำสาธารณะประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำ ๒ แห่ง ฝายน้ำล้น ๔ แห่ง ดังตารางที่ ๔
ตารางที่ ๔ แหล่งน้ำสาธารณะในตำบลอุดมพร

ประเภทและชื่อแหล่งน้ำสาธารณะ	ขนาด/ความจุ	สภาพแหล่งน้ำ
อ่างเก็บน้ำ		
๑. อ่างเก็บน้ำห้วยเปลือย	๕,๒๐๐,๐๐๐ ลบ.ม.	มีน้ำตลอดทั้งปี
๒. อ่างเก็บน้ำบ้านคำชี	๔,๐๐๐,๐๐๐ ลบ.ม.	มีน้ำตลอดทั้งปี
ฝายน้ำล้น		
๑. ฝายน้ำล้นห้วยโคน ม.๗	๒๑๐,๐๐๐ ลบ.ม.	มีน้ำตลอดทั้งปี
๒. ฝายน้ำล้นห้วยโคน ม.๑๑	๕๐,๐๐๐ ลบ.ม.	มีน้ำตลอดทั้งปี
๓. ฝายน้ำล้นห้วยโคนแล้ง ม.๔	๑๒๐,๐๐๐ ลบ.ม.	มีน้ำตลอดทั้งปี
๔. ฝายน้ำล้น ม.๘	๑๓,๐๐๐ ลบ.ม.	มีน้ำตลอดทั้งปี

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพร

๒) บ่อบาดาล จำนวน ๑๖๕ แห่ง

๒.๘ ปริมาณน้ำฝน ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย ดังตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ ปริมาณน้ำฝนรายปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๕๙

ปี	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)
๒๕๔๘	๑,๖๙๒.๕๐	๑๒๔
๒๕๔๙	๑,๒๗๕.๑๐	๑๑๗
๒๕๕๐	๑,๒๑๙.๔๐	๑๑๘
๒๕๕๑	๒,๓๓๑.๐๐	๑๔๙
๒๕๕๒	๑,๘๓๗.๖๐	๑๓๔
๒๕๕๓	๑,๕๙๑.๘๐	๑๓๖
๒๕๕๔	๒,๙๖๕.๐๐	๑๓๐
๒๕๕๕	๑,๕๒๒.๒๐	๑๒๒
๒๕๕๖	๑,๕๒๖.๘๐	๑๑๖
๒๕๕๗	๑,๕๘๔.๓๐	๑๑๕
๒๕๕๘	๑,๗๗๑.๘๐	๑๑๙
๒๕๕๙	๒,๐๓๑.๕๐	๑๒๗
เฉลี่ย	๑,๗๗๙.๐๗	๑๒๕.๕๘

ที่มา : สถานีตรวจอากาศจังหวัดหนองคาย กรมอุตุนิยมวิทยา ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๐

๒.๙ ลักษณะของกลุ่มชุดดิน ตำบลอุดมพรมีกลุ่มชุดดินต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๑๗ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนสีน้ำตาล, น้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียวมีสีน้ำตาลอ่อน, สีเทาอ่อน, สีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองสีแดงปนเหลืองหรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมี พวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำพัดตามพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บริเวณลานตะพักลำน้ำระดับต่ำน้ำแช่ขังลึก ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๒-๔ เดือน เป็นดินลึกมาก ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕-๕.๕ ได้แก่ ชุดดินหล่มเก่าร้อยเอ็ด เรณูและสายบุรี สุโขทัย โคกเคียน วิสัย สงขลา บุนนาค ปัจจุบันบริเวณดังกล่าว ส่วนใหญ่ใช้ทำนาบางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้ยืนต้นแต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายฤดูฝนน้ำขังนาน ๒ - ๔ เดือน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๒๕ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายส่วนดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียวที่เป็นกรวดหรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมากมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองสีเทาอ่อนหรือสีน้ำตาลปนเทาใต้ชั้นดินลูกรังอาจพบชั้นดินเหนียวที่มีศิลาแลงอ่อนปะปน เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำที่บอยบนชั้นหินผุพบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบตามลานตะพักลำน้ำระดับต่ำและระดับกลางน้ำแช่ขังลึก ๓๐ ซม. นาน ๓ - ๔ เดือน เป็นดินตื้นส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์

ตามธรรมชาติค่า pH ประมาณ ๔.๕-๖.๐ ได้แก่ ชุดดินเพ็ญอันและม่วงค่อม ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแห่งเป็นป่าละเมาะหรือป่าเต็งรัง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินต้นเป็นทรายมีชั้นลูกรังศิลาแลงยากแก่การไถพรวนและชุดเจาะน้ำซึมผ่านชั้นดินได้เร็วปานกลางถึงช้ามากมีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลางฤดูฝนน้ำแช่ช้งนาน ๓ - ๔ เดือน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำมากขาดน้ำ

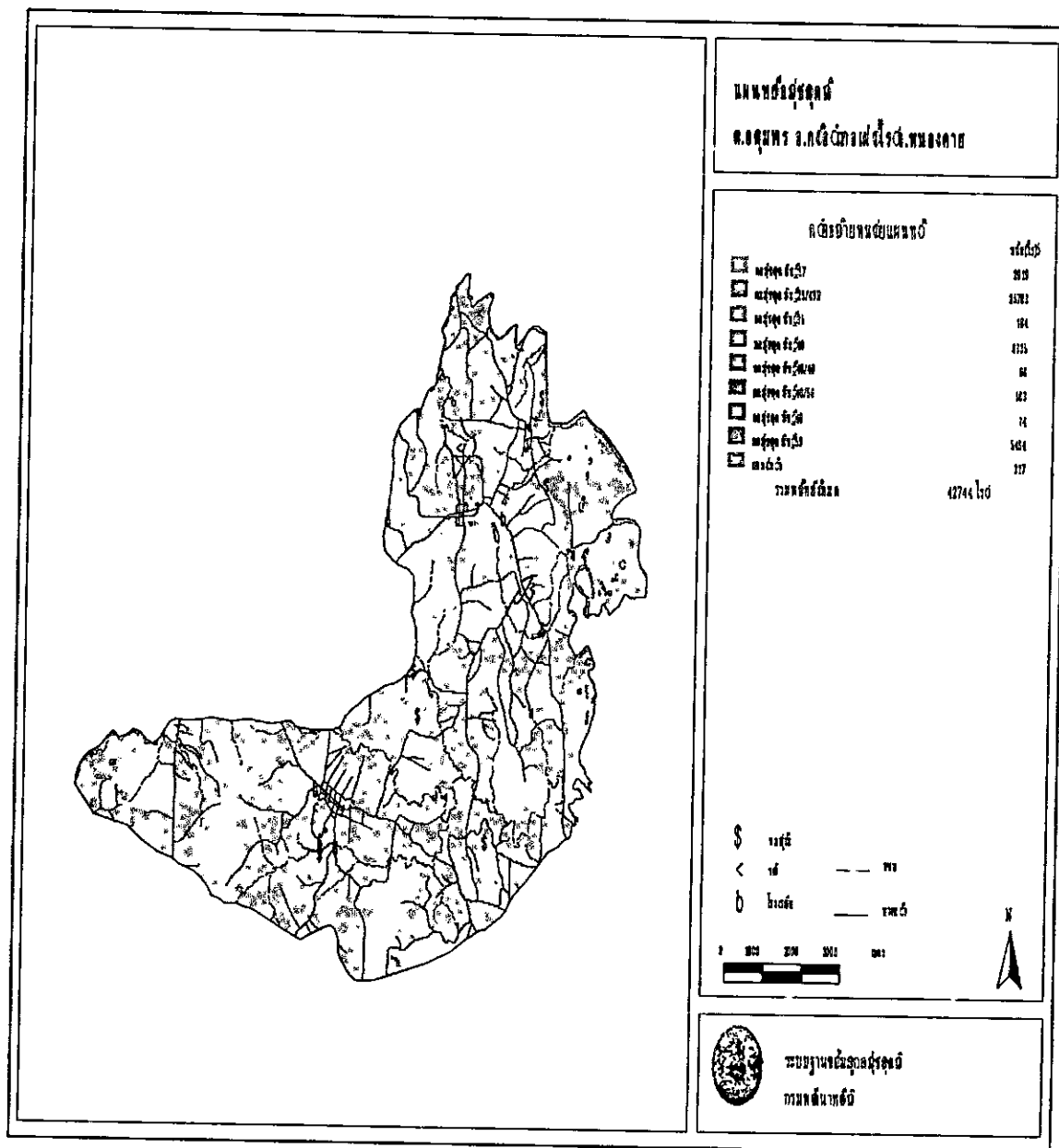
๓. กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายดินสีน้ำตาลอ่อน สีเหลือง หรือแดง บางแห่งอาจพบจุดประสีในดินชั้นล่างเกิดจากวัตถุต้นกำเนิดพวกตะกอนลำน้ำหรือจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบบบบริเวณพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบจนถึงพื้นที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๒ - ๒๐ % และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ - ๓๕ % เป็นดินลึกมีการระบายน้ำดีระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตร ตลอดปีมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕ - ๕.๕ ได้แก่ ชุดดินสันป่าตอง เขาพลองชุดดินหุบกะพง และชุดดินยางตลาดชุมพวง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส่วนมากเนื้อดินเป็นทรายจัดน้ำซึมผ่านชั้นดินได้เร็วมาก ดินอุ้มน้ำต่ำระดับน้ำใต้ดินต่ำมาก ดินมีการกัดกร่อนในบริเวณที่มีความลาดชันสูงความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๔๙ ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินเหนียวปนลูกรังหรือเศษ หินทราย ดินมีสีน้ำตาลหรือเหลือง ไตลงไปเป็นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก อาจพบชั้นหินทรายหรือหินดินดานที่ผุพังสลายตัวในชั้นถัดไป พบบริเวณพื้นที่ดอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่น มีความลาดชัน ๓ - ๒๐ % เป็นดินต้นถึงต้นมาก มีการระบายน้ำดีระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า PH ๕.๐ - ๖.๕ ส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่และไม่ไถเร็ว ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ได้แก่ ชุดดินโพนพิสัย และสกล, บรบือ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ที่รกร้างว่างเปล่า ป่าเต็งรัง หรือใช้ปลูกไม้โตเร็ว

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินต้นปนลูกรังแน่นทึบ มีชั้นศิลาแลงและหินพื้นน้ำซึมผ่านชั้นดินได้ปานกลางถึงช้า การอุ้มน้ำของดินต่ำถึงปานกลาง ดินมีการกัดกร่อนมากที่ความลาดชันสูง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

๕. กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ ลักษณะโดยทั่วไป : ดินมีการผสมของดินหลายชนิดซึ่งเกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกันพบบริเวณที่ราบลุ่มหรือบริเวณพื้นล่างของหุบเขามีสภาพพื้นที่ราบเรียบมีความลาดชันประมาณ ๐-๒ % ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลวมาก มีลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ เช่น เนื้อดินสีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยาดิน ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้นๆ ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดิน ได้แก่ ชุดดินตะกอน สีน้ำตาล ระบายน้ำเลว (AL-P) ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการทำนา ส่วนในฤดูแล้งถ้ามีแหล่งน้ำนิยมใช้ปลูกพืชผักหรือพืชไร่อายุสั้น ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดินมีการระบายน้ำเลวมีน้ำแช่ช้งใน ฤดูฝนและดินแฉะเกินไปสำหรับพืช

ตารางภาพที่ ๔ แผนที่แสดงลักษณะกลุ่มที่ดินของตำบลลุ่มพร

๓.๑ แผนการปฏิบัติงาน โครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัด

[illegible]

๓.๒.๑ พัฒนาการองค์ความรู้

- ประชุมชี้แจง/ระดมความคิดเห็นและแนวทางการดำเนินงาน ฯลฯ
- พัฒนาศักยภาพผู้นำด้านการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำ ศึกษาดูงาน ฯลฯ
- พัฒนาศักยภาพแปลงเรียนรู้ (ศูนย์ต้นแบบ)
- ประสานงานหน่วยงานร่วมบูรณาการในการดำเนินงานโครงการ

๓.๒.๒ ด้านการผลิต

- การปรับปรุงบำรุงดิน
- ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ
- เทคนิคการปลูกข้าวตามมาตรฐานทางการเกษตรที่ดีและปลอดภัย (GAP)
- เทคนิคการเพิ่มผลผลิตข้าวและลดต้นทุนการผลิต
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ
- การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดโรคพืชและแมลง การเก็บเกี่ยว

๓.๒.๓ ด้านการตลาดและการแปรรูป

- การแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร
- การเตรียมความพร้อมเกษตรกรด้านการตลาด

๓.๒.๔ กิจกรรมสนับสนุน

- โรงสีข้าวชุมชนข้าวขาว และโรงสีข้าวกล้อง
- กิจกรรมวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องเนื่องในด้านการผลิตและแปรรูป
- ส่งเสริมการเลี้ยงโค กระบือ สุกร
- ปรับพื้นที่นาให้เหมาะกับการปลูกข้าว

๓.๒.๕ อบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน ๖ หลักสูตร

- หลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP)
- หลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้เอง ๔ ระยะ (ระยะข้าวแตกกอ ระยะก่อนข้าวตั้งท้อง ระยะข้าวออกรวง และระยะข้าวโน้มรวง)
- หลักสูตรการปลูกพืชผักปลอดภัย
- หลักสูตรการจัดการสวนยางอย่างครบวงจร
- หลักสูตรการเลี้ยงโคขุน
- หลักสูตรการแปรรูปข้าวมะลิดำ (ขามะนาวน้ำผึ้ง)

๓.๒.๖ ศึกษาดูงาน

- ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านตาฮ้อง หมู่ ๑ ตำบลตาฮ้อง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ และมูลนิธิพัฒนาอีสาน หมู่ที่ ๔ ตำบลตาฮ้อง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
- สหกรณ์การเลี้ยงปศุสัตว์ กรป.กลาง โพนยางคำ จำกัด ตำบลโนนหอม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร และศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

๓.๒.๗ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และสร้างองค์ความรู้ศูนย์ต้นแบบจำนวน ๑๐ แห่ง

- สนับสนุนปัจจัยการผลิตจัดตั้งศูนย์ต้นแบบ จำนวน ๕ แห่ง
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตพัฒนาศูนย์ต้นแบบ จำนวน ๕ แห่ง

๓.๓ งบประมาณดำเนินงานจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จำนวน ๔๘๓,๕๐๐ บาท (สี่แสนแปดหมื่นสามพันห้าร้อยบาทถ้วน) มีรายละเอียด ดังนี้

รายการ	ปริมาณ	หน่วย	อัตรา/ หน่วย	งบประมาณ
งบประมาณรวมทั้งสิ้น				๔๘๓,๕๐๐
๑. งบดำเนินงาน				๔๘๓,๕๐๐
๑.๑ งบบริหารโครงการ/ประสานงาน	๑	โครงการ	๖๑,๘๐๐	๖๑,๘๐๐
๑.๒ ค่าจ้างเหมาบุคคลภายนอก ๑ อัตรา				
๑.๓ ค่าจัดทำเอกสารรายงานโครงการ	๑	โครงการ	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐
๑.๔ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และสร้างองค์ความรู้ศูนย์ต้นแบบฯ				๗๕,๐๐๐
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตจัดตั้งศูนย์ต้นแบบ	๕	แห่ง	๑๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
- สนับสนุนปัจจัยการผลิตพัฒนาศูนย์ต้นแบบ	๕	แห่ง	๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐
๑.๕ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม				๓๔๒,๗๐๐
- <u>ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ</u>				
๑. หลักสูตรการจัดการสวนยางอย่างครบวงจรรุ่นละ ๕๐ ราย	๒	รุ่น		๒๗,๘๐๐
ค่าอาหาร/อาหารว่างและเครื่องดื่ม	๑๐๐	ราย	๑๕๐	๑๕,๐๐๐
ค่าสมนาคุณวิทยากร	๑๒	ชั่วโมง	๖๐๐	๗,๒๐๐
ค่าเช่าสถานที่/เครื่องเสียง	๒	ครั้ง	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐
ค่าวัสดุการฝึกอบรม	๑๐๐	ราย	๓๖	๓,๖๐๐
๒. หลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง (การดูแลรักษา/ตัดข้าวปนระยะข้าวออกรวงและข้าวโน้มรวง) จำนวน ๒ รุ่น รุ่นละ ๕๐ ราย	๒	ครั้ง		๔๘,๐๐๐
ค่าอาหาร/อาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ วัน	๘๐	ราย	๑๕๐	๒๔,๐๐๐
ค่าวิทยากร	๒๔	ชั่วโมง	๖๐๐	๑๔,๔๐๐
ค่าเช่าสถานที่/เครื่องเสียง	๔	ครั้ง	๑,๐๐๐	๔,๐๐๐
ค่าวัสดุการฝึกอบรม	๘๐	ราย	๗๐	๕,๖๐๐
๓. หลักสูตรการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง (การดูแลรักษา/ตัดข้าวปนระยะข้าวแตกกอและข้าวตั้งท้อง) จำนวน ๒ รุ่น รุ่นละ ๕๐ ราย	๒	ครั้ง		๔๘,๐๐๐
ค่าอาหาร/อาหารว่างและเครื่องดื่ม ๒ วัน	๘๐	ราย	๑๕๐	๒๔,๐๐๐
ค่าวิทยากร	๒๔	ชั่วโมง	๖๐๐	๑๔,๔๐๐
ค่าเช่าสถานที่/เครื่องเสียง	๔	ครั้ง	๑,๐๐๐	๔,๐๐๐
ค่าวัสดุการฝึกอบรม	๘๐	ราย	๗๐	๕,๖๐๐

๔. หลักสูตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม GAP รุ่นละ ๕๐ ราย	๒	รุ่น		๓๑,๖๐๐
ค่าอาหาร/อาหารว่างและเครื่องดื่ม	๑๒๐	ราย	๑๕๐	๑๘,๐๐๐
ค่าสมนาคุณวิทยากร	๑๒	ชั่วโมง	๖๐๐	๗,๒๐๐
ค่าเช่าสถานที่/เครื่องเสียง	๒	ครั้ง	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐
ค่าวัสดุการฝึกอบรม	๑๒๐	ราย	๔๐	๔,๘๐๐
๕. หลักสูตรการปลูกพืชผักปลอดภัย	๑	รุ่น		๑๐,๒๐๐
ค่าอาหาร/อาหารว่างและเครื่องดื่ม	๒๐	ราย	๑๕๐	๓,๐๐๐
ค่าวิทยากร	๖	ชั่วโมง	๖๐๐	๓,๖๐๐
ค่าเช่าสถานที่/เครื่องเสียง	๑	วัน	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
ค่าวัสดุการฝึกอบรม	๒๐	ราย	๑๓๐	๒,๖๐๐
๖. หลักสูตรการเลี้ยงโคขุน	๑	รุ่น		๑๐,๒๐๐
ค่าอาหาร/อาหารว่าง	๒๐	ราย	๑๕๐	๓,๐๐๐
ค่าวิทยากร	๖	ชั่วโมง	๖๐๐	๓,๖๐๐
ค่าเช่าสถานที่/เครื่องเสียง	๑	ครั้ง	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
ค่าวัสดุการฝึกอบรม	๒๐	ราย	๑๓๐	๒,๖๐๐
๗. หลักสูตรการแปรรูปข้าวมะลิดำ (ขามะลิดำ)	๑	รุ่น		๑๓,๑๕๐
ค่าอาหาร/อาหารว่างและเครื่องดื่ม	๓๐	ราย	๑๕๐	๔,๕๐๐
ค่าสมนาคุณวิทยากร	๖	ชั่วโมง	๖๐๐	๓,๖๐๐
ค่าสถานที่/เครื่องเสียง	๑	วัน	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
ค่าวัสดุ เครื่องเขียนและอุปกรณ์	๓๐	ราย	๑๓๐	๔,๐๕๐
๘. การศึกษาดูงาน				
๘.๑ ศึกษาดูงาน ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านฮ้าง และ มูลนิธิพัฒนาอีสาน จังหวัดสุรินทร์	๑	ครั้ง		๑๐๑,๙๓๐
ค่าอาหาร ๓ วัน วันละ ๒๔๐ บาท	๓๐	ราย	๒๔๐	๒๑,๖๐๐
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๓ มื้อ มื้อละ ๒๕ บาท	๓๐	ราย	๒๕	๒,๒๕๐
ค่าที่พักเกษตรกร ๒ คืน คืนละ ๕๐๐ บาท	๓๐	ราย	๑,๐๐๐	๓๐,๐๐๐
ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ ๓ วัน วันละ ๒๔๐ บาท	๔	ราย	๒๔๐	๒,๘๘๐
ค่าที่พักเจ้าหน้าที่ ๒ คืน คืนละ ๖๐๐ บาท	๔	ราย	๑,๒๐๐	๔,๘๐๐
ค่าสมนาคุณวิทยากร	๙	ชั่วโมง	๖๐๐	๕,๔๐๐
ค่าสถานที่/เครื่องเสียง	๒	ครั้ง	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐
ค่าของสมนาคุณในการดูงาน	๒	แท่ง	๑,๕๐๐	๓,๐๐๐

ค่าจ้างเหมารถโดยสาร ๑ คัน วันละ ๑๐,๐๐๐ บาท	๓	วัน	๑๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐
๘.๒ ศึกษาดูงาน สหกรณ์โพนยางคำ และศูนย์ศึกษา ภูพานฯ จังหวัดสกลนคร	๑	ครั้ง		๕๑,๘๒๐
ค่าอาหาร ๒ วัน วันละ ๒๔๐ บาท	๒๐	ราย	๒๔๐	๔,๖๐๐
ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๓ มื้อ มื้อละ ๒๕ บาท	๒๐	ราย	๒๕	๑,๕๐๐
ค่าที่พักเกษตรกร ๑ คืน คืนละ ๕๐๐ บาท	๒๐	ราย	๕๐๐	๑๐,๐๐๐
ค่าเบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ ๒ วัน วันละ ๒๔๐ บาท	๔	ราย	๒๔๐	๑,๙๒๐
ค่าที่พักเจ้าหน้าที่ ๑ คืน คืนละ ๖๐๐ บาท	๔	ราย	๖๐๐	๒,๔๐๐
ค่าสมนาคุณวิทยากร	๙	ชั่วโมง	๖๐๐	๕,๔๐๐
ค่าสถานที่/เครื่องเสียง	๒	ครั้ง	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐
ค่าของสมนาคุณในการดูงาน	๒	แห่ง	๑,๕๐๐	๓,๐๐๐
ค่าจ้างเหมารถโดยสารพร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง ๒ คัน วันละ ๔,๐๐๐ บาท	๒	วัน	๔,๐๐๐	๑๖,๐๐๐
หมายเหตุ ค่าใช้จ่ายทุกรายการสามารถหักจ่ายกันได้				

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น รายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอแก่การดำรงชีพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการกระบวนการผลิตตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง เกษตรกรมีรายได้เสริมก่อน ระหว่างการดำเนินการ และหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต (การแปรรูปผลผลิต) ฟังพาดตนเองได้เกิดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งสามารถพัฒนาศักยภาพสู่การจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์การเกษตรได้

ประโยชน์ทางสังคม

เมื่อโครงการเสร็จสิ้นและประสบความสำเร็จ เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมสามารถยกระดับรายได้ให้เพียงพอต่อการครองชีพ มีภูมิคุ้มกันด้านองค์ความรู้ในอาชีพเกษตรที่ทำอยู่เกษตรกรฟังพาดตนเองได้ ปัญหาหนี้สินลดลง แรงงานคืนถิ่น ครอบครัวอบอุ่น สังคมก็เป็นสุข

บทที่ ๔

๔. ภาพกิจกรรมและผลการดำเนินงานโครงการ

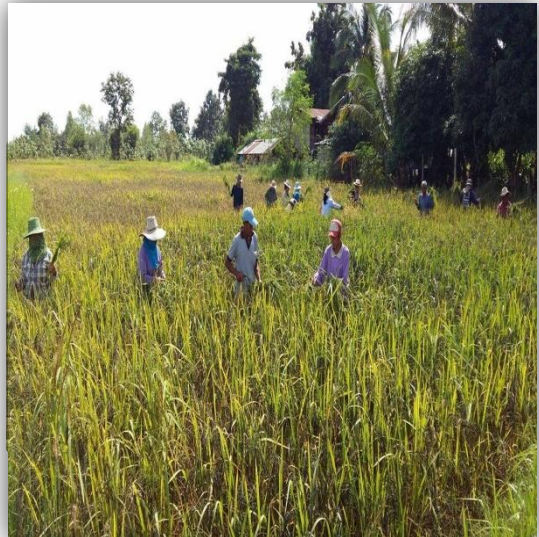
๔.๑ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร: การจัดการสวนยางอย่างครบวงจร วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอกะปง จังหวัดนongคาย เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการทำการเกษตร ต่อไป

๔.๒ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร: การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ไว้ใช้เอง (การดูแลรักษาและตัดข้าวปนระยะข้าวโน้มรวง) รุ่นที่ ๑ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย และแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่ม เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการทำเกษตร สามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตเพิ่มขึ้น ผลิตข้าวที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๔.๓ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร: การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ไว้ใช้เอง (การดูแล/รักษา/และตัดข้าวบนระยะข้าวโน้มรวง) รุ่นที่ ๒ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย และแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่ม เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการทำเกษตร สามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตเพิ่มขึ้น ผลิตข้าวที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก)

๔.๔ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร: การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ไร่ใช้เอง (การดูแล/รักษา/และตัดข้าวบนระยะข้าวออกรวง) รุ่นที่ ๑ วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย และแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่ม เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการทำเกษตร สามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตเพิ่มขึ้น ผลิตข้าวที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๔.๕ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร: การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ไว้ใช้เอง (การดูแล/รักษา/และตัดข้าวในระยะข้าวออกรวง) รุ่นที่ ๒ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย และแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่ม เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการทำเกษตร สามารถลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตเพิ่มขึ้น ผลิตข้าวที่มีคุณภาพ ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๔.๖ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร: การส่งเสริมศักยภาพเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน (GAP) วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอกะปง จังหวัดนongคาย เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการทำเกษตร

๔.๗ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร: การปลูกพืชผักปลอดภัย วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดหนองคาย เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ปลอดภัย ห่างไกลสารเคมี

๔.๘ กิจกรรมนำเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศึกษาดูงาน หลักสูตร: การศึกษาดูงานศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านฮ้อง และมูลนิธิพัฒนาอีสาน จังหวัดสุรินทร์ ณ ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านฮ้อง หมู่ที่ ๒ ตำบลเพี้ยราม อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ความเข้าใจ และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนะนำ เพิ่มเติมความรู้สู่กันและกัน ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่ายในการไปศึกษาดูงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก)

๔.๙ กิจกรรมนำเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศึกษาดูงาน หลักสูตร: การศึกษาดูงาน สหกรณ์โปนยางคำ และศูนย์ศึกษาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ณ ศูนย์สหกรณ์เลี้ยงสัตว์ กรป.กลาง โปนยางคำ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สามารถนำมาใช้ บอกต่อกับเกษตรกรในหมู่บ้านของเราได้

๔.๑๐ กิจกรรมนำเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการศึกษาดูงาน หลักสูตร: การศึกษาดูงาน สหกรณ์โปนยางคำ และศูนย์ศึกษาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ ศูนย์ศึกษาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการศึกษาดูงาน แล้วนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนากลุ่มหรือศูนย์เรียนรู้ของตนเอง

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก)

๔.๑๑ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร : การเลี้ยงโคขุน วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ ที่ทำการกลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ ตำบลอุดมพร บ้านอุดมพร หมู่ที่ ๘ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการเลี้ยงโคขุน แล้วนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนากลุ่มหรือศูนย์เรียนรู้ของตนเอง

๔.๑๒ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร : การแปรรูปข้าวมะลิดำ วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๙ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอกงหรา จังหวัดนongคาย เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม และนำความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว เพิ่มรายได้ให้กลุ่มฯ และสามารถสร้างรายได้ให้ตัวเองและครอบครัว

๔.๑๓ กิจกรรมการฝึกอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ หลักสูตร : การดูแลรักษา/ตัดข้าวปนระยะก่อนข้าวตั้งท้อง วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ ณ อาคารรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร บ้านบุรพา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดหนองคาย และแปลงสาธิตการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกลุ่ม เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการฝึกอบรม รู้จักวิธีการดูแลรักษาและตัดข้าวปนในระยะก่อนข้าวตั้งท้อง

บทที่ ๕

๕.๑ สรุปบทเรียน/ทิศทาง

ความคาดหวัง

- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง
- พื้นที่มีศักยภาพเหมาะสมต่อการทำการเกษตร

ความต้องการ

- เกษตรกรต้องการมีรายได้ที่มั่นคง
- มีอาชีพเสริมหลังฤดูการผลิต
- มีงานทำในพื้นที่ตลอดปี ไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปอื่น

สภาพปัญหา/อุปสรรค

ผลผลิตข้าว ยางพารา และปาล์มน้ำมันตกต่ำ เนื่องจากดินเสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน และมีการใช้ปุ๋ยเคมีเป็นเวลานานในปริมาณที่มากขึ้น ถนนเพื่อการเกษตรเป็นหลุมเป็นบ่อ และแหล่งน้ำมีแต่ดินแข็งทำให้มีน้ำใช้ในการทำการเกษตรไม่เพียงพอ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่อไร่สูง เกษตรกรยังขาดความรู้ในด้านการผลิตข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และการแปรรูปผลผลิต อีกทั้งเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน เกษตรกรต้องอาศัยน้ำฝนอย่างเดียวในการทำการเกษตร ถ้าปีไหนเกิดฝนทิ้งช่วงทำให้ผลผลิตเสียหาย และเกษตรกรสามารถปลูกข้าวได้ในช่วงฤดูฝนเท่านั้น หลังฤดูทำงานเกษตรกรจะมีการอพยพย้ายถิ่นฐานเข้าสู่ชุมชนเมือง

๕.๒ การวิเคราะห์ SWOT ของพื้นที่

จุดแข็ง

- มีที่ดินเป็นของตนเอง ๑๕ ไร่ต่อครัวเรือน
- พื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการผลิตข้าว ยางพารา และปาล์มน้ำมัน
- เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาดินเองในการทำการเกษตร
- มีแกนนำที่เข้มแข็งในการดำเนินงาน
- มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชน ร่วมกันบูรณาการให้การสนับสนุน

จุดอ่อน

- เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย ๕๐ ปี ทำให้ขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่
- ขาดแคลนแรงงานในครัวเรือน จึงต้องจ้างแรงงานภายนอก ส่งผลให้มีต้นทุนการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น
- เกษตรกรขาดองค์ความรู้ในเรื่องเทคโนโลยี เช่น การใช้เครื่องมือสื่อสาร เครื่องจักรกลการเกษตร และการแปรรูปผลผลิต

- ขาดแหล่งน้ำในการกักเก็บน้ำ ทำให้ผลผลิตเสียหายในช่วงฝนทิ้งช่วง และน้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภคในช่วงฤดูแล้ง
- ดินเสื่อมโทรม ขาดการบำรุงรักษา เพราะใช้สารเคมีมาเป็นระยะเวลานาน
- ถนนลำเลียงผลผลิตทางการเกษตรชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อ

โอกาส

- สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด / กลุ่มจังหวัด
- ภาครัฐให้การส่งเสริมการผลิตของเกษตรกรให้พึ่งพาตนเองได้
- การเปิดการค้าเสรี FTA ถือเป็นช่องทางการแข่งขันทางการตลาด เนื่องจากการผลิตข้าว มีคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี GAP หรือเกษตรอินทรีย์
- แนวโน้มผู้บริโภคให้ความสนใจสุขภาพเพิ่มมากขึ้น

อุปสรรค / ภัยคุกคาม

- ตลาดข้าวคุณภาพดี GAP มีข้อจำกัดเนื่องจากมีราคาสูงทำให้ลูกค้ามีวงจำกัด
- ราคาผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรจังหวัดหนองคายมีความผันผวน จึงเกิดความเสียด้านราคา
- สภาพะโลกร้อนและความแปรปรวนของอากาศส่งผลให้ช่วงฤดูเพาะปลูก และเก็บเกี่ยวเปลี่ยนแปลงไป
- แข่งขันด้านข้าวเพิ่มมากขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- นโยบายการประกันราคา/รับจำนำข้าว/ยางพารา ทำให้เกษตรกรขาดความใส่ใจในการผลิตข้าวคุณภาพดี/ยางพาราคุณภาพดี

๕.๓ กระบวนการติดตามและประเมินผล

การติดตามประเมินผล ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการบริหารงานโครงการซึ่งหลังจากได้ผ่านกระบวนการวางแผนการปฏิบัติงานตามแผนแล้ว การติดตามประเมินผลถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวัดความสำเร็จของผลการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

๑. การติดตาม (Monitoring) เป็นการติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานจัดสรรทรัพยากร (Input) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทรัพยากรในโครงการกับผลผลิต (Output) ของโครงการร่วมกับปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน ซึ่งการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามโครงการในแผนการพัฒนารายพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ๓ ปี (พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๑) จะใช้วิธีการติดตามการดำเนินงานโดยให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบติดตามการใช้งบประมาณและดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเป็นรายไตรมาส หากพบปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานจะได้พิจารณาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้โครงการต่างๆ สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้องสรุปรายงานผลการดำเนินงานประจำปีในภาพรวมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ที่กำหนดไว้ รวมถึงการนำผลการติดตามที่ได้มาทบทวนแผนยุทธศาสตร์ก่อนที่จะจัดทำแผนพัฒนาฯ ในปีต่อไป เพื่อให้เห็นว่ายุทธศาสตร์พัฒนาด้านใดที่ประสบความสำเร็จเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือมีปัญหาอุปสรรค ที่ทำให้ไม่สามารถประสบความสำเร็จในด้านใดที่ควรปรับเปลี่ยนแนวทางหรือโครงการพัฒนาใหม่ให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อไป

๒. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการหรือแผนงานว่ามีการใช้ทรัพยากร/ปัจจัยต่าง ๆ อย่างไร มีการดำเนินงานเป็นไปตามแผน ขั้นตอน กฎเกณฑ์ และเวลาที่กำหนดหรือไม่ ตลอดจนมีผลงานเป็นไปตามแผน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายหรือไม่ โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ ประสิทธิภาพ (Efficiency) เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานนั้นได้ผลคุ้มค่ากับต้นทุนหรือไม่ และแนวทางอื่นที่ดีกว่าที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการผลิต/ผลงานที่ใช้ปัจจัยหรือทรัพยากร (Input) โดยเทียบกับผลผลิต (Output) ของโครงการ/แผนงาน สำหรับประสิทธิผล (Effectiveness) เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีเหตุผลอะไรที่ทำให้การปฏิบัติงานนั้นประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว และสุดท้ายผลกระทบ (Impact) เพื่อให้ทราบว่าผลผลิตหรือผลลัพธ์จากการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้นั้น มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างไร โดย ส.ป.ก.หนองคาย จะดำเนินการประเมินผลความสำเร็จตามแผนการพัฒนารายพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน หลังจากดำเนินการไปแล้วอย่างน้อย ๑ ปี ความสำเร็จของโครงการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และการประเมินผลในภาพรวมของแผนพัฒนา

๕.๔ สรุปผลการดำเนินงานตามแผนงานประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙

๕.๔.๑ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และศึกษาดูงาน

- ๑) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖ หลักสูตร และศึกษาดูงาน จำนวน ๒ หลักสูตร
- ๒) ด้านการลดต้นทุน จำนวน ๓ หลักสูตร
- ๓) ด้านการเพิ่มผลผลิตเรื่องข้าว ยางพารา จำนวน ๒ หลักสูตร
- ๔) ด้านการบริหารจัดการสินค้า จำนวน ๒ หลักสูตร

๕.๔.๒ กลไก/กระบวนการในการดำเนินงาน

๕.๔.๒.๑ การดำเนินงานของหน่วยงานร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น

- ๑) ศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย
- ๒) สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย
- ๓) สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองคาย
- ๔) โครงการชลประทานหนองคาย
- ๕) สำนักงานเกษตรอำเภอเฝ้าไร่
- ๖) องค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพร

๕.๕ การเปลี่ยนแปลงเบื้องต้น

- ๑) เกิดการรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรราเขียวไม่เกี่ยวเคมี
- ๒) เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้เองได้ และได้การรับรองเมล็ดพันธุ์ขั้นพันธุ์จำหน่ายของกรมการข้าว รับรองโดยศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย จำหน่ายให้กับเกษตรกรในชุมชนและหน่วยงานราชการ เช่น ศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย และศูนย์วิจัยข้าวสกลนคร จำนวน ๒๐ ราย ผลผลิตประมาณ ๑๕,๐๐๐ กิโลกรัม เป็นเงินประมาณ จำนวน ๓๔๙,๙๐๐ บาท
- ๓) กิจกรรมกลุ่มโรงสีข้าวชุมชน

- ๔) การแปรรูปข้าว ข้าวกล้อง, ข้าวฮางงอก เป็นต้น
- ๕) การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมโรคพืช ในสวนยางพารา นาข้าว เป็นต้น
- ๖) เกษตรกรมีตราสัญลักษณ์สินค้าของตนเอง ชื่อ "ศรีบูรพา"
- ๗) ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ จากเดิมได้ผลผลิตไร่ละประมาณ ๓๐๐ กิโลกรัม ปัจจุบันได้ผลผลิตไร่ละประมาณ ๓๑๕ - ๓๒๐ กิโลกรัม
- ๘) เกษตรกรได้นำน้ำในการทำเกษตรหน้าแล้ง เช่น ปลุกข้าวนาปรัง ปลุกถั่วเหลือง เป็นต้น

๕.๖ ทิศทางการขับเคลื่อนปี ๒๕๖๐

- ๑) เกิดการรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรราเขียวไม่เกี่ยวเคมี
- ๒) เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้เองได้ จำนวน ๖๐ ราย ผลผลิตประมาณ ๓๐,๐๐๐ กิโลกรัม
- ๓) มีกิจกรรมกลุ่มโรงสีข้าวชุมชน
- ๔) มีการแปรรูปข้าว ข้าวกล้อง, ข้าวฮางงอก เป็นต้น
- ๕) มีการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมโรคพืช ในสวนยางพารา นาข้าว เป็นต้น
- ๖) การแปรรูปข้าว การผลิตชาจากข้าวมะลิดำ
- ๗) การเลี้ยงโค กระบือ เป็นอาชีพเสริมของเกษตรกร
- ๘) ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ จากเดิมได้ผลผลิตไร่ละประมาณ ๓๑๕ กิโลกรัม ปัจจุบันผลผลิตไร่ละประมาณ ๓๓๐ กิโลกรัม
- ๙) เกษตรกรได้นำน้ำในการทำเกษตรหน้าแล้ง เช่น ปลุกข้าวนาปรัง ปลุกถั่วเหลือง และกระเทียม เป็นต้น
- ๑๐) การประชาสัมพันธ์ผลงานของกลุ่มเกษตรกร เช่น เว็บไซต์ของสำนักงาน ในงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และวันเกษตรกรจังหวัดหนองคาย
- ๑๑) มีกระสอบสำหรับใช้บรรจุเมล็ดพันธุ์ข้าวเป็นของกลุ่มตนเอง ชื่อ "ศรีบูรพา"

ภาคผนวก

รายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงตำบลอุดมพร

ลำดับ	บัตรประชาชน	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	เลขที่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๙๒๐๒๗	นาง	กรรณิการ์	บุญสูง	๖๓	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๘๕๖๘๓	นาง	กาญจนา	บำรุงตรวจ	๑๘๑	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๘๘๗๑๗	นาง	เกษร	เนื่องอุดม	๑๗๕	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๘๘๖๖๔	นาง	ศรีม	อะโน	๑๕๘	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๕๕๒	นาง	คำดี	ศรีคุณฮาด	๑๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๓๗๘	นาย	คำน้อย	กาละพันธ์	๓๔	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗	๓๔๑๐๕๐๐๓๒๘๑๓๘	นาย	คำบุญ	เมธิดกุล	๓๑๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๕๖๐	นาง	คำผัน	แสงโทโพธิ์	๙๒	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๕๗๕	นาง	คำไพร	แก้วม่วง	๑๕๖	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๙๑๙๕	นาง	คำภู	ทุมชาติ	๒๓๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑	๓๔๓๐๗๐๐๑๒๙๙๕๕	นาย	คำเสา	มาลัย	๒๙๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒	๕๔๑๐๔๐๐๐๔๖๗๑๔	นาง	คำใส	ภูตาเศษ	๑๓๙	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๙๗๑	นาย	คำหาร	จินทะสม	๔๗	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๒๕	นาย	เคน	ประสิทธิ์เก	๘๓	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๘๔๒๑๑	นาย	เคน	คนกลาง	๑๖๘	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖	๓๔๑๑๑๐๐๙๐๑๙๑๑	นาง	จรงรัก	ประสิทธิ์เก	๖๖	๑๓	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗	๓๓๓๐๔๐๐๑๖๔๙๓๒	นาง	จันทร์ศรี	พิมพ์ลา	๑๔๑	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๓๔	นาง	จันทา	พรมเขียว	๑๓๖	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๖๕๒๔	นาง	จันพร	แดนภูเขียว	๒๙	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๘๘๓๓๔	นาย	จันลา	บุตรสารคำ	๑๗๘	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๑	๕๔๓๐๕๐๐๐๔๗๐๙๗	นาย	จาน	ละอองเอี่ยม	๑๑๗	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๒	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๖๗๑๑	นาย	จำเนียร	ศรีชมภู	๓๑	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๑๙๓๓	นาย	จำปี	ราชศรีเมือง	๑๑๓	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๕๕๗	นาง	จุนท์	การภูธร	๒๐	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๔๗๗	นาง	จุไรรัตน์	เถาว์เบา	๑๒๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๖	๑๔๓๐๕๐๐๒๖๑๙๖๗	นาง	จุฬาลักษณ์	สุนะไทร	๒๖	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๓๔๐	นาง	แจ่มจันทร์	พันธ์ปาน	๓๔๓	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๗๘๙	นาย	เซง	อ่อนวันนา	๒๕	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๑๑๘	น.ส.	ดวงจันทร์	บุญกว้าง	๑๔	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๐	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๖๘๒๖	นาง	ดวงเดือน	แก้วหอม	๖๗	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๑	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๖๘๙๓	นาย	ดาชา	มูลสาร	๓๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๒๗	นาย	ดาวเรือง	สุวรรณเพ็ง	๑๕๔	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๐๘๗	นาง	แดง	จินทะสม	๑๔๙	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๐๒๘๒๖	นางสาว	แดง	บุญอภัย	๓	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๕	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๖๒๐๖	นาง	แดง	ศรีชมภู	๒๕	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๐๓๑	นาง	ติ่ม	โคมหา	๑๓๘	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๗	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๙๗๓๖	นาง	เตียงทอง	บุญอภัย	๑๙๔	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๘	๓๔๑๐๓๐๐๑๑๖๓๐๑	นาย	ถาวร	คนกลาง	๒๔๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๓๙	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๖๗๙๖	นาย	ทวี	จุฬาลี	๒๓๐	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๘๗๒๓๖	นาง	ทองกลม	นาคำ	๒๑๘	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๑	๕๔๓๐๕๙๐๐๐๖๔๙๒	นาย	ทองคำ	หงษ์คำชัย	๒	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๗๘๒๖	นาง	ทองทิพย์	คำควร	๓๖๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๓	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๘๖๙๙	นาง	ทองหยด	เลพล	๕๘	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๑๖๑	นาย	ทิพจน์	ประการโพธิ์	๑๘๒	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๒๙๒๗	นาง	น้อย	แสงสุข	๗๘	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๘๘๘๑	น.ส.	นันทิญา	สายบุญพันธ์	๑๗๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๖๑๐๒	นาง	นิคม	ประสิทธิ์เก	๑๔๕	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๔๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๕๙๕	นาย	นิชา	มัลลาวาด	๔๖	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย

๔๙	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๖๔๐๑	นาย	นิรภัช	บุญกว้าง	๘๕	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๖๘๘	นาง	นิรคณ	บุญรวม	๘๕	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๑	๕๕๓๐๕๐๐๐๕๔๔๗๖	นาง	เนาวรัตน์	อิมมิ่ง	๑๗	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๑๓๕	นาย	บรรจง	พันศรี	๕๐	๑๓	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๖๕	นาง	บังอร	เหล่าโก่ง	๒๒๔	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๗๓๗	นาง	บังอร	โสโทะ	๖๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๑๙	นาย	บัณฑิต	ภูมิพระบุ	๒๒๙	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๙๒	นาง	บัวจันทร์	โพธิ์ศรี	๕๓	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๑๖๒	นาง	บัวผัน	วะสมบัติ	๑	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๗๐๗๔	นาง	บัวศรี	บำรุงการจ	๒๑๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๕๙	๓๓๓๐๔๐๐๑๖๔๙๘๓	น.ส.	บัวสอน	หงศ์คำชัย	๑๒๕	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๐	๓๔๐๐๕๐๑๐๕๐๐๘๗	นาง	บัวสี	แนวประเสริฐ	๑๗๙	๔	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๑	๓๔๗๐๓๐๐๗๑๕๓๔๙	นาย	บัวหลั่น	เมืองคำ	๕๙	๔	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๗๒๒๒	นาย	บาง	นาคอก	๕๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๗๒๒๒	นาย	บาง	นาคอก	๕๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๔๒	นาย	บุญพา	มะโนมัย	๙	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๒๓๑๑	นาง	บุญเพ็ง	โนนสังข์	๒๒๘	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๙๙๗๗	นาย	บุญเพ็ง	ศรีวิราช	๑๐๐	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๗	๒๔๓๐๕๐๐๐๒๗๓๑๘	นาง	บุญมี	แก้วศรีจันทร์	๑๗๖	๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๒๖	นาย	บุญศรี	มะโนมัย	๑๑	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๖๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๐๑๙๓	นาย	บุญสวน	มุขกลาง	๑๐๒	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๔๗๒	นาย	บุญเหลือ	เนื่องอุดม	๑๗๕	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๘๓๕	นาย	บุญอิง	โพธิ์ศรี	๒๘๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๕๒๖	นาง	บุญโฮม	หงษ์ภูมิ	๖	๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๓	๓๔๓๐๕๐๐๘๗๖๗๗๑	นาง	ใบศรี	ชัยโพงาม	๒๖	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๒๘๘	นาง	ประดุงธรรม	ปัญจะเสาร์	๑๓๕	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๕	๓๔๓๐๕๐๐๘๘๙๙๗๑	นาย	ประมวล	ภูทิดหมาก	๑๔	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๕๕๗	นาย	ประมวล	เหล่าโก่ง	๒๒๔	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๖๐๙	นาย	ประเสริฐ	ชนิด	๕๐	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๘	๓๔๐๐๘๐๐๑๒๓๗๙๕	นาง	ปราณี	ดวงเนตร	๑๔๔	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๗๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๙๕๘	นาง	ปุย	รักษาบุญ	๒๕๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๗๐๕	นาย	ผัน	ยะประภา	๑๑๒	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๗๖๕๖	นาย	พนม	คำพานาง	๔	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๓๕	นาย	พรชัย	ล้ำหมอก	๑๔๖	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๘๐๐๗	นาง	พรนภา	ปัก			อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๔	๓๔๑๐๕๐๐๓๔๗๕๗๔	นาย	พันธ์	วงหนองแล้ง	๓๑๔	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๕	๓๔๑๐๕๐๐๓๔๗๕๗๔	นาย	พันธ์	วงหนองแจ้ง	๓๑๔	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๕๑	นาง	พิกุล	ถุยาทิพย์	๒๒๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๓๓๐	นาง	พิทยา	ตะโนนทอง	๑๐๐	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๑๔๓	นาย	พิษณุกร	อุดมพัฒน์	๑๒	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๘๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๕๓๓	นาง	พุทธา	คำพานาง	๒๑	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๘๑๘๖	นาย	พุทธ	ชินปะ	๑๗๖	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๗๕๖๗	นาง	เพชรผกา	สุด	๖	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๒	๓๔๓๐๕๐๐๑๗๖๗๗๐	นาง	เพ็ญศรี	มูลสาร			อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๓	๕๕๓๐๕๕๐๐๗๙๙๔	นาง	ไพโรวัลย์	สุตาติ	๑๐๔	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๗๗๒	นาง	ไพรัช	แก้วม่วง	๕๒	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๑๑๑	นาง	มงคล	บุตรรคำ	๒๐๑	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๕๗๕	นาย	มนัส	ประการโพธิ์	๖๔	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๗	๓๔๑๑๑๐๐๔๓๗๕๓๔	นาย	ม้วน	สุทธิประภา	๑๓๓	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๒๓๕๘	นาง	มะณีรัตน์	ประนต	๒๙๖	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๙๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๗๕๔๑	นาง	มาลัย	ประการโพธิ์	๓๙๕	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๙๗๑๓	นาง	มาลัย	ทุมพร	๒๙๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๑	๕๕๓๐๕๕๐๐๗๓๘๓	นาง	ยุพิน	โคตรหนองบึง	๓๒	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย

๑๐๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๙๒	นาง	เยาวรัก	อิมมิ่ง	๑๘๘	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๓	๓๔๐๑๑๐๐๗๗๐๕๕๑	นาง	เยาวเรศ	โสโท	๖๑	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๔	๕๕๓๐๕๙๐๐๒๗๘๒๔๑	นาง	รสหวาน	แหวนประเสริฐ	๑๕๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๗๓๑	นาง	ระนอง	ราชวงศ์	๑๙๘	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๒๘๖	นาง	รัศมี	ราชวงษา	๒๑๕	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๗๐๒	นาง	รินรดา	แสงทอง	๓๑	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๒๗๘	นาย	รุ่ง	ราชวงษา	๒๒๙	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๐๙	๔๔๑๐๒๐๐๐๒๒๒๒๑	นาง	เรียน	ทวาศิริ	๖๖	๑๓	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๕๑๓๖	นาย	เรืองเดช	บำรุงตำรวจ	๒๑๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๖๖๑๒	นาง	ลมัย	แสนสุข	๒๓๖	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๙๖๔๑๓	นาง	ล่อง	คนยง	๑๔๕	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๑๑๓๑	นาย	ละมุน	คำนวณ	๑๑๖	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๔๐๖๑	นาง	ลักขณา	สว่างมนต์	๓๖๑	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๔๔๐๖๑๖	นาง	ลำควน	งามอน	๖๔	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๐๓๙๔	นาง	ลำยา	ชนะบุญ	๒๒๘	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๙๒๙๘	นาง	ลำโย	วงศ์ชาติ	๒๕	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๖๖๕๕	นาง	ลำไย	เห็มมันตา	๓๔๐	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๑๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๑๙๗๑	นาย	ลิขิต	สงส์โรจน์	๓๖๖	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๙๑๑	นาง	เลิศ	โพนโสกเชือก	๙๒	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๕๒๕๑	นาย	วงศา	มะโนมัย	๒๑๑	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๓๕๒๙	นาง	วราภรณ์	เหล่าไกอง	๒๖๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๘๑๕	นาง	วันเพ็ญ	คนกลาง	๒๔๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๔	๕๕๗๐๘๐๐๐๓๘๖๑๑	นาง	วารณี	แสนสุข	๓๖๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๕	๓๔๒๐๑๐๐๒๒๑๑๑๗๔	นาย	วิชัย	สังฆรัตน์	๑๘๑	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๙๖๘๑๑	นาย	วิเชียร	โคตะหา	๑๓๕	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๙๐๗๘	นาง	วิภา	คงดี	๖๓	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๘๔๕๔	นาย	วิรัตน์	ลีอุ่น	๒๑๓	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๒๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๖๐๑	นาง	วิสัย	โชพิมพ์	๓๓๒	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๒๙๔๔๘	นาย	เวช	เนืองอุดม	๙๗	๓	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๒๙๕๑	นาย	แวว	ประสิทธิ์เก	๗๓	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๓๕๘๘	นาย	สววน	สักขวา	๗	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๕๖๓๒	นาย	สนอง	สุขประเสริฐ	๒๔๐	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๗๕๒๐	นาง	สมควร	จำนงเพียร	๑๐๐	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๖๘๔๒	น.ส.	สมใจ	สวัสดิ์ทรัพย์	๓๔	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๐๙๔๗	นาย	สมใจ	บุญอภัย	๘๙	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๖๔๔	นาง	สมใจ	พรมทอง	๔๐๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๘	๕๕๓๐๕๐๐๐๔๒๕๓๒	นาง	สมใจ	ทับทิมใส	๒๑๕	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๓๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๓๓๔๑	นาย	สมชาย	สุนะไทร	๑๘๙	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๐	๕๕๓๐๕๙๐๐๐๗๗๘๙	นาง	สมบัติ	วงเวียน	๒๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๑	๓๔๑๐๘๐๐๐๕๐๘๑๐	นาย	สมประสงค์	คงดี	๖๓	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๒	๓๔๑๐๑๐๑๑๗๒๖๒๗	นาย	สมพร	อุทุมพร	๒๒	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๓๓๓๒	นาง	สมพร	จุฬาลี	๑๐๖	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๖๓๒๓	นาย	สมพร	สวัสดิ์นาที	๔๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๒๘๓๘	นาง	สมพร	สาระบัว	๓๖๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๔๐๕๓	นาย	สมพร	บุญกว้าง	๑๕	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๖๒๘๕	นาย	สมพร	อ้วนเย็นดี	๗	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๒๘๓๘	นาย	สมพร	สาระบัว	๓๖๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๔๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๘๐๘๐๗	นาย	สมพาน	วงศ์คำช้าง	๒๖๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๙๗๔๔	นาย	สมเพ็ญ	เคนคำ	๕๗	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๙๔๗๑๒	นาง	สมภาพ	ขันตีสะพังหลวง	๒๓๓	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๗๐๑๐	นาง	สมร	พันศิริ	๕๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๓๓๕๙	นาย	สมศักดิ์	สุนะไทร	๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๑๗๖๔๑๙	นาย	สมศักดิ์	บุญกว้าง	๑	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย

๑๕๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๖๖๘	นาง	สมหมาย	วงศ์ชัยนัน	๓๓๖	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๕๐๕	นาย	สรพงษ์พันธ์	สายสิงห์	๑๐	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๖๕๓	น.ส.	สราพา	มะหิพันธ์	๒	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๔๓๕	นาย	สลัด	บุญกว้าง	๗๗	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๕๙	๓๔๑๐๕๐๐๓๔๒๓๕๕	นาย	สังวาล	โคตรหนองปิง	๓๒	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๑๔๔	นาย	สังเวียน	แสนสุด	๕๒	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๑๔๑	นาย	สัญญา	ชนะบุรณ์	๓๔	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๖๖๑	นาง	สายเชิด	มิถาวัลย์	๘๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๘๖๑	น.ส.	สายบังออน	อิมิ่ง	๖๐	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๔	๓๔๓๐๕๐๐๓๔๔๑๑๗	นาง	สายฝน	จุลเหลา	๓๑๖	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๗๒๑	นาง	สำราญ	พัฒนาศุณย์	๑๙๒	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๖	๒๔๑๐๘๐๐๐๑๖๘๓๔	นาย	สำราญ	พันธะศิริ	๖๒	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๗๖๙	นาง	สำลี	บุญภัย	๑๕๘	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๖๕๙	นาย	สีไตร	สุขประเสริฐ	๓๕๘	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๖๙	๓๔๑๐๕๐๐๓๔๔๑๐๙	นาง	สุดใจ	ธรรมลา	๓๙๖	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๑๒๕๙	นาย	สุนทร	ประนต	๑๒๖	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๒๘๕๙	นาย	สุพจน์	ภูดารัตน์	๑๙๕	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๑๔๔๕	นาง	สุพันธ์	พรมแสง	๙๑	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๓	๒๓๐๑๓๐๐๐๒๒๑๐๑	นาย	สุพรรณ	ยางนอก	๗๗	๔	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๔	๓๓๐๑๖๐๐๖๘๓๕๒๗	นาง	สุพัฒน์	คำศรี	๒๒๕	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๕	๓๔๘๐๕๐๑๑๗๔๔๓๑	นาง	สุพันธ์	อุทัยเรือง	๑๒๐	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๖	๓๔๐๕๐๑๑๗๔๘๒๑	นาง	สุพาพัน	วงขารี	๑	๑๓	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๓๗๕	นาง	สุพิศ	ทุมชาติ	๔	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๒๗๐	นาย	สุรัชย์	สุวิวงศ์	๑๔๔	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๗๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๐๒๗๘๘	นาย	สุรัชย์	บุญภัย	๑๙๔	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๐	๕๔๓๐๕๐๑๑๗๓๖๗	นาย	สุรินทร์	ชัยชาญ	๑๓๓	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๖๒	นาย	เสถียร	โสโท	๖๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๑๖๔	นาง	เสน	คนกลาง	๑๖๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๙๖๕	นาย	เสน	ประสิทธิ์เก	๘๓	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๕๒	นาง	โสพิ	พะนาวาส	๒๒	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๑๑๒	นาย	โสภา	ทองติตรัมย์	๑๐	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๖	๓๔๐๖๐๐๐๖๕๖๑๑	นาย	โสภา	อุทัยเรือง	๑๒๐	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๖๒๙	นาง	ไสว	บัวใหญ่รักษา	๓๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๘๐๖	น.ส.	หนูดี	เจริญพันธ์	๑๑๐	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๘๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๘๕๓	นาง	หนูเทียน	ทุมชาติ	๙๗	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๐	๒๔๓๐๕๐๐๐๒๐๔๘	นาง	หนูนิตย	ทองจินดา	๙๙	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๓๕๐	นาย	หนูเลื่อน	แสวงสุข	๒๒๑	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๘๙๗	นาย	อัน	ประสิทธิ์เก	๓๕	๘	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๓	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๑๙๗๖	นาย	อวน	ดวงเนตร	๑๑๔	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๐๖๕๒	นาย	อ็อค	สวัสดิ์เอื้อ	๑๙๐	๗	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๕	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๑๗๖๓	น.ส.	อ้อย	วิระศักดิ์	๒๓	๑๒	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๖	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๗๕๐	นาง	อัมพร	ศรีพลลา	๑๔๒	๖	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๗	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๒๒๒	นาย	อำนาจ	เหล่าไก่อ	๑๕๒	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๘	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๓๐๙	นาย	อำนาจ	วงศ์คำจันทร์	๒๒๐	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๑๙๙	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๓๓๐๙	นาย	อำนาจ	วงศ์คำจันทร์	๒๒๐	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๐๐	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๑๕๒	นาย	อิสระ	บ้างตำรวจ	๑๘๑	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๐๑	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๖๖๓๙	นาย	อุทัย	เหล่าไก่อ	๒๖๕	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๐๒	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๔๘๗๓	นาง	อุทัย	ดวงเคน	๓๔๔	๑๑	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๐๓	๓๔๑๐๑๐๐๔๕๘๙๑๓	นาง	อุทัย	แสนชนะ	๕๓	๑๐	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย
๒๐๔	๓๔๓๐๕๐๑๑๗๐๙๘๓	นาย	อุบล	แสนสุด	๑๑๓	๕	อุดมพร	เผ่าไร่	หนองคาย

โครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

๑. ศูนย์ต้นแบบด้านยางพารา (การดูแลยางพารา)

ชื่อ – สกุล นางสาว จุฬาลิ

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๐๖ หมู่ ๖ บ้านคำสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓ ๔๓๐๕ ๐๑๑๗๓ ๓๓ ๒

ที่ดิน ๑ แปลง มีเนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๑ งาน ๑๑ ตารางวา

เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. แปลงเลขที่ ๔๑ ระวัง ๓๑๔๗๔

ชื่อเจ้าของที่ดิน นางสาว จุฬาลิ

ที่ตั้งที่ดิน ๑๐๖ หมู่ ๖ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

นางสาว จุฬาลิ เกิดที่อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด อายุ ๗ ขวบ พ่อ แม่ ย้ายมาอาศัยอยู่กับญาติที่ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย พ่อ แม่ มีลูกทั้งหมด ๔ คน นางสาว จุฬาลิ เป็นคนที่ ๒ เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ครอบครัวซื้อที่ดิน จำนวน ๘๕ ไร่ เพื่อเป็นที่ทำมาหากิน พ่อ แม่ แบ่งพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง และปลูกข้าวเหนียว กข๖ ซึ่งการทำนามีผลผลิตลดลง ทำตามสภาพภูมิอากาศ ฝนดีผลผลิตดี ปีไหนที่ฝนไม่มาผลผลิตก็ตกต่ำ ถึงอายุจะน้อยแต่ก็ช่วยพ่อ แม่ ทำไร่ ทำนามาตลอด พออายุ ๒๐ ปี แต่งงาน มีครอบครัว พ่อ แม่ แบ่งที่ดินให้ ๑๗ ไร่ ๑ งาน ๑๑ ตารางวา ปี ๒๕๔๓ เริ่มปลูกยาง ในแปลงยางก็ปลูกมันสำปะหลังแซม ปลูกมัน ในสวนยาง ๔ ปี เพื่อจะได้เจริญเติบโตพร้อมทั้งยังได้สารอาหารจากการปลูกมันสำปะหลัง หลังจากปลูกยางได้ระยะหนึ่งก็มาอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่มีความต้องการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในแปลงตัวเอง คือ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) และ ศูนย์วิจัยยางหนองคาย นางสาว จุฬาลิ ได้อบรมเรียนรู้การดูแล การกรีด ตลอดจนการเก็บผลผลิตเพื่อจำหน่าย

จุดเปลี่ยน

ปี ๒๕๔๓ ปลูกลูกยางพารา ปลูกลิ้นสำปะหลัง ปลุกข้าว

ปี ๒๕๕๐ เริ่มกรีดยาง (เปิดหน้ายาง) ในแปลงเกษตรจะเหลือ ข้าว ยางพารา และปลูกผักสวนครัว

ปี ๒๕๕๗ เข้าร่วมโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน ได้เป็นศูนย์ต้นแบบด้านการปลูกลูกยางพารา และได้เรียนรู้องค์ความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน สกย. ฯลฯ

ปี ๒๕๕๘ ได้เข้าร่วมโครงการนิคมการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน และได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์ต้นแบบด้านการปลูกลูกยางพารา เพื่อเป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรในชุมชน

ปี ๒๕๕๙ ได้เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง ขั้น ๑ ปี ๑ และได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์ต้นแบบด้านการปลูกลูกยางพารา เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นจุดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรในชุมชน

กิจกรรมแต่ละชนิด ในพื้นที่ ๑๗ ไร่ ๑ งาน ๑๑ ตารางวา ดังนี้

๑. ปลูกลูกยางพารา พันธุ์ RRIN๖๐๐ อายุ ๑๐ ปี จำนวน ๘ ไร่
๒. ปลุกข้าวพันธุ์ กข๖ จำนวน ๘ ไร่
๓. ปลูกผักสวนครัว และที่ปัก จำนวน ๑ ไร่ ๑ งาน ๑๑ ตารางวา

องค์ความรู้ ศูนย์ต้นแบบด้านยางพารา (การดูแลยางพารา)

๑. การกำจัดวัชพืช ตัดหญ้า การตัดสายกิ่งยางออกเพื่อไม่ให้รกเกินไป
๒. เศษใบยาง กิ่งยาง เศษหญ้าที่ตัดออก จะไม่ขนออกจากแปลง ให้กองในแปลงยางเพื่อสะสมเป็นธาตุอาหารให้ยางได้
๓. การใส่ปุ๋ย จะใส่ ๒ ครั้ง/ปี ปลายเดือนมิถุนายน และปลายเดือนกันยายน ไถเพื่อกลบเศษไม้ต่างๆ ให้อยู่ใต้ดิน แต่จะเป็นการไถพรวน เพื่อจะได้ไม่โดนรากยาง ค่อยๆ หว่านรอบโคนต้นยาง ในปริมาณ ๖๕ กิโลกรัม/ไร่
๔. ใส่ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพลงพร้อมกับปุ๋ยเคมี ทั้งนี้ เพื่อการเจริญเติบโตของยางพาราและคุณภาพน้ำยางให้มีปริมาณมากๆ
๕. ความสม่ำเสมอของการตัดสาย และการให้ปุ๋ย เพื่อรักษาระดับความอุดมสมบูรณ์ของต้นยางพารา

การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

ถังน้ำหมัก ๒๐๐ ลิตร

วัสดุในการทำน้ำหมัก

๑. หอยเชอร์รี่ ๕๐ กิโลกรัม
๒. กลัวยสุก และต้นกลัวยที่กำลังเจริญเติบโต (กลัวยหนุ่ม สาว) ๑๐ กิโลกรัม
๓. กากน้ำตาล ๑๐ ลิตร

๔. พด.๒ ๑ ซอง

๕. น้ำเปล่า ๒๐ ลิตร

๖. เศษอาหารที่ได้จากครัวเรือน (ใส่รวมในถังหมัก) หมักทิ้งไว้นาน ๑ เดือน สามารถกรองมาใช้ได้

วิธีการใช้

กรองเอาน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้ฉีดเป็นธาตุอาหาร สำหรับกากที่กรองออกใส่โคนต้นยางพารา เพื่อเพิ่มธาตุอาหารในดินอีกทางหนึ่ง

การถ่ายทอดองค์ความรู้

นางสมพร จุฬาลี จะถ่ายทอดองค์ความรู้โดยการบอกเล่า แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทั้งสมาชิกกลุ่ม และเกษตรกรที่มีความสนใจในการปลูกยางพารา ทั้งเกษตรกรที่ปลูกยางเรียบร้อยแล้ว แต่ยังขาดความรู้จะมาสอบถามถึงวิธีการดูแล และการจัดการในแปลงยางพารา

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑ ยางพารา อายุ ๑๐ ปี จำนวน ๘ ไร่

- ต้นทุน	๘๐,๐๐๐.-	บาท
- รายได้	๓๐๐,๐๐๐.-	บาท
- รายได้สุทธิ	๒๒๐,๐๐๐.-	บาท

กิจกรรมที่ ๒ ข้าว กข๖ จำนวน ๘ ไร่

- ต้นทุน	๑๕,๐๐๐.-	บาท
- รายได้	๒๕,๐๐๐.-	บาท
- รายได้สุทธิ	๑๐,๐๐๐.-	บาท

กิจกรรมที่ ๓ ผักสวนครัว จำนวน ๑ ไร่

- ต้นทุน	๑,๐๐๐.-	บาท
- รายได้	๑๐,๐๐๐.-	บาท
- รายได้สุทธิ	๙,๐๐๐.-	บาท

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ นางสมพร ใช้พื้นที่เดิมแปลง มีการแบ่งพื้นที่ปลูกพืชชนิดต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ ลดรายจ่ายในครอบครัว เช่น ปลูกยางพาราเพื่อเป็นรายได้หลัก ปลูกข้าวไว้บริโภคตลอดปี เหลือกินก็แบ่งขาย ปลูกผักสวนครัวบริโภคในครัวเรือน เหลือกินก็ขายในตลาดชุมชน

ความมีเหตุผล การที่จะปลูกพืชแต่ละชนิดต้องมีการศึกษาตลาดสภาพพื้นที่ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ทั้งยังต้องมีการจัดการที่ดี ทั้งยังมีการเสริมความรู้ด้านตลาดต้นทุนอีกด้วย

ภูมิคุ้มกัน การปลูกยางพารา ปลูกข้าว ปลูกพืชผักสวนครัวนั้น เป็นการสร้างรายได้ให้ครอบครัวพออยู่พอกิน ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้ครอบครัวอีกด้วย

เงื่อนไขความรู้ องค์ความรู้ไม่มีคำว่าเต็ม สำหรับนางสมพร การเรียนรู้ องค์ความรู้ต่างๆ เมื่อมีโอกาสจะถือโอกาสนั้นเข้าไปศึกษาเรียนรู้ทันที เช่น อบรมด้านการจัดการสวนยางพารา การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว การปลูกพืชหลังนา ฯลฯ

เงื่อนไขคุณธรรม งานประเพณีต่างๆ งานบุญ งานบวช นางสมพรจะเข้าช่วยงานเกือบทุกครั้ง และจะนำผลผลิตที่มีในแปลงช่วยในงาน เช่น ผักสวนครัว ข้าวสาร นางสมพรเป็นคนมีจิตใจดี ชอบช่วยสังคม โอปป้าอมารี มีน้ำใจให้คนในชุมชน

รูปกิจกรรมในศูนย์ต้นแบบ

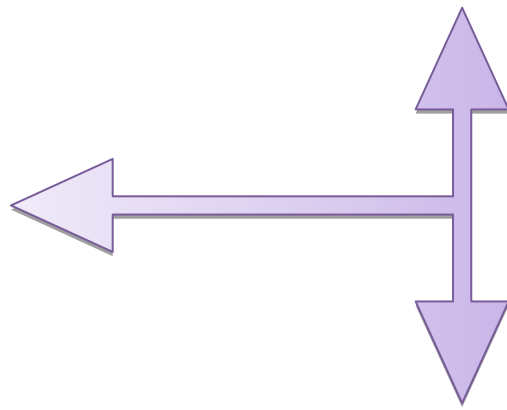

แปลงยางพารา อายุ 10 ปี พื้นที่ 8 ไร่

แปลงปลูกข้าว กข6 พื้นที่ 8 ไร่

แปลงปลูกผักสวนครัว (เตรียมแปลง) พื้นที่ 1 ไร่ 1 งาน 11 ตารางวา

แปลง
ยางพารา
พื้นที่ 8 ไร่

ผังฟาร์ม พื้นที่ 17 ไร่ 1 งาน 11 ตารางวา

ที่พัก แล่งปลูกผัก
สวนครัว พื้นที่ 1 ไร่
1 งาน 11 ตารางวา

ธารน้ำไหลผ่านแปลง

๒. ศูนย์ต้นแบบด้านเกษตรผสมผสาน

ชื่อ - สกุล นายคำหาร จันทะสม

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๗๒ หมู่ ๕ บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอกู่แก้ว จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓๔๓๐๕๐๑๑๗๕๕๗๑

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๔-๕๒๓๗๐๗๕

ที่ดินจำนวน ๑ แปลง มีเนื้อที่ ๓๐ ไร่

เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. แปลงที่ ๔ กลุ่ม/ระหว่าง ๒๗๘๘

ชื่อเจ้าของที่ดิน นายคำหาร จันทะสม

ที่ตั้งที่ดิน ๑๙๔ ม.๕ ตำบลอุดมพร อำเภอกู่แก้ว จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

นายคำหาร จันทะสม เกิดอยู่บ้านหนองบัว ตำบลสามพร้าว อำเภอมือ จังหวัดอุดรธานี เรียนจบชั้น ป.๔ ในปี ๒๕๑๓ ได้ย้ายตาม พ่อ-แม่ มาอยู่ที่ บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอกู่แก้ว จังหวัดหนองคาย เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน เพราะเกิดน้ำท่วมผลผลิตทุกปี เริ่มแรกที่ย้ายมาพ่อ-แม่ ได้มาซื้อที่ดิน ประมาณ ๔๐ ไร่ จำนวนเงิน ๘,๐๐๐ บาท โดยยึดอาชีพทำนา ช่วงปี ๒๕๒๗ ได้แต่งงานและแยกครอบครัว ออกมาอยู่กับภรรยา แต่ยังช่วยพ่อ-แม่ ทำนาเหมือนเดิม เนื่องจากยังไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง และประมาณ ปี ๒๕๓๗ - ๒๕๓๘ ได้ยื่นคำร้องขอที่ดินทำกินกับ ส.ป.ก. และ ส.ป.ก. ได้จัดสรรที่ดินทำกินให้ในปี ๒๕๔๑ จำนวน ๓๐ ไร่ หลังจากได้ที่ดินทำกินก็ยังคงยึดอาชีพทำนาเหมือนเดิม

จุดเปลี่ยน

หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง นายคำหาร จันทะสม ได้เริ่มปรับเปลี่ยนพื้นที่การทำเกษตรในแปลงของตนเอง จากที่เคยปลูกพืชเชิงเดี่ยวได้หันมาปลูกพืชที่หลากหลายชนิด โดยนำความรู้ที่รับจากการไปอบรม การศึกษาดูงานจาก ส.ป.ก.หนองคาย มาปรับใช้ในแปลงของตน ลองผิดลองถูก และ หาพืชหลายชนิดมาปลูกในแปลงของตนเอง ซึ่งเน้นการปลูกพืชที่ให้รายได้เป็นรายวัน รายเดือน และรายปี โดยปัจจุบันในแปลงของนายคำหาร จันทะสม จะมีการทำนา ปลูกมันเทศ ปลูกแตงกวา เพาะเห็ดฟาง และปลูกพืชผักสวนครัว

กิจกรรมแต่ละชนิดในพื้นที่แต่ละแปลง ทั้งหมด ๑ แปลง ๓๐ ไร่

ชนิดพืช	จำนวน / ไร่-งาน-วา	หมายเหตุ
ข้าว	๒๗-๐-๐	ได้ผลผลิตแล้ว
เห็ดฟาง	๑-๐-๐	ได้ผลผลิตแล้ว
แตงกวา	๐-๒-๐	ได้ผลผลิตแล้ว
มันเทศ	๐-๒-๐	ปัจจุบันปลูกทำพันธุ์

องค์ความรู้

องค์ความรู้เรื่องแตงกวา

การเตรียมดิน/ปลูก

๑. ไถพรวนดิน ตากทิ้งไว้ ๑ สัปดาห์
๒. ไถพรวนดิน นำปุ๋ยคอกมาผสมกับดิน และยกร่องแปลง โดยมีความสูงประมาณ ๒๐ ซม. วางสายน้ำหยด ๒ เส้นต่อแปลง โดยโรยสายน้ำหยดผ่านหลุมปลูก สายน้ำหยดที่ใช้จะเป็นแบบเจาะรูมาแล้ว
๓. นำฟางมากลบแปลง แล้วเปิดน้ำเพื่อให้ดินและฟางเกิดความชื้น โดยใช้เวลาประมาณ ๑๐ นาที นำต้นกล้าที่เพาะไว้มาปลูก โดยปลูกห่างกันประมาณ ๓๐ ซม. และควรปลูกตอนเย็น เพื่อให้ต้นกล้าตั้งตัวได้เร็ว แต่ถ้าปลูกตอนเช้าต้นกล้าจะล้ม

วิธีการดูแล

๑. การให้น้ำช่วง ๑-๓ วันแรก รดน้ำเช้า – เย็น ถ้าสังเกตเห็นว่าต้นกล้าเริ่มเหี่ยวให้รดเช้า กลางวัน เย็น หลัง ๓ วันแรก รดน้ำปกติ วันละ ๑ ครั้ง ในช่วงเช้าเวลา ๐๗.๐๐-๐๘.๐๐ น. หรือให้ช่วงเย็น เวลา ๑๖.๐๐-๑๗.๐๐ น. แล้วแต่จะสะดวก
๒. หลังจาก ๒ อาทิตย์ ให้นำน้ำมันสกัดจากน้ำมันพร้าว (น้ำมันแพนออย) จำนวน ๕๐ CC ผสมกับน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นในแปลงอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง เพื่อป้องกันแมลง ศัตรูพืช ประมาณ ๓๐ - ๔๐ วัน ก็สามารถเก็บผลผลิตได้

วิธีการเก็บผลผลิต

๑. ขนาดผลแดงกว่าที่สามารถเก็บผลผลิตได้ประมาณ ๒.๕ – ๓ ซม. ยาว ๙ – ๑๐ ซม.
๒. การเก็บผลผลิตควรเก็บวันเว้นวัน ไม่ปล่อยให้ผลแก่คาต้น เพราะจะทำให้ผลผลิตลดลง

การเพาะกล้า

- เพาะในถาดหลุม โดยหยอดเมล็ดพันธุ์ลงในถาดหลุมประมาณ ๓-๔ เมล็ด จากนั้นประมาณ ๘-๑๐ วัน ต้นกล้าก็สามารถย้ายมาลงแปลงปลูกได้

องค์ความรู้เรื่องมันเทศ

การเตรียมดิน/ปลูก

๑. ไถพรวนดิน ตากไว้ ๓ วัน
๒. ไถพรวนดิน ตีดินให้ละเอียด และนำปุ๋ยคอกมาผสมกับดิน พร้อมยกร่องความสูงประมาณ ๓๐ ซม. ห่าง ๗๐ ซม.
๓. นำยอดมันเทศที่เตรียมไว้มาเสียบตามแปลงที่ยกร่อง โดยเสียบเป็นแนวนอน ความห่างแต่ละหลุมประมาณ ๒๐ ซม.

วิธีการดูแล

๑. ช่วงแรกให้รดน้ำทุกวันๆ ละ ๑ ครั้ง ช่วงเช้าหรือเย็น หลังจาก ๑ อาทิตย์ ให้น้ำอาทิตย์ละ ๑ ครั้ง เช้าหรือเย็น
๒. ช่วง ๗๐ – ๘๐ วัน ให้สังเกตศัตรูพืช ดูแลแปลงอย่างละเอียดจนถึงวันเก็บผลผลิต
๓. ประมาณ ๙๐ วัน สามารถเก็บผลผลิตได้

วิธีการเก็บผลผลิต

๑. ถ้ามีแหล่งน้ำดีให้สูบน้ำเข้าร่องแปลง เมื่อหัวมันออกมาให้ทำการถอนตามปกติ ซึ่งวิธีนี้จะช่วยประหยัดแรงงานและเวลา
๒. ถ้ายังไม่ขยาก็ไม่ควรถอน และเก็บในที่ร่ม เพื่อรักษาความสด

การถ่ายทอดองค์ความรู้

มีเกษตรกรทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่เข้ามาดูงาน โดยนายคำหารจะพาชมแปลง และอธิบายถึงวิธีการทำ มีการสาธิต และลงมือปฏิบัติ พร้อมทั้งแนะนำเทคนิคต่างๆ ให้เกษตรกรที่มาดูงานได้รับความรู้เต็มที่ โดยไม่มีการหวงวิชา

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ**กิจกรรมที่ ๑ ข้าว**

- ต้นทุน ๔๐,๕๐๐ บาท
- รายได้ ๓๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ผลผลิตส่วนใหญ่จะเก็บไว้บริโภค

กิจกรรมที่ ๒ เห็ดฟาง

- ต้นทุน ๕,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๑๒,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๗,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๓ มันเทศ

- ต้นทุน ๒,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๑๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๘,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๔ แตงกวา

- ต้นทุน ๗,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๕๓,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๔๖,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๕ ผักสวนครัว

- ต้นทุน ๒,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๖,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๔,๐๐๐ บาท

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ มีการปลูกพืชผักไว้บริโภคเอง ลดการใช้สารเคมี และผลิตปุ๋ยไว้ใช้เอง ใช้แรงงานในครัวเรือน เพิ่มลดต้นทุนการทำการเกษตร

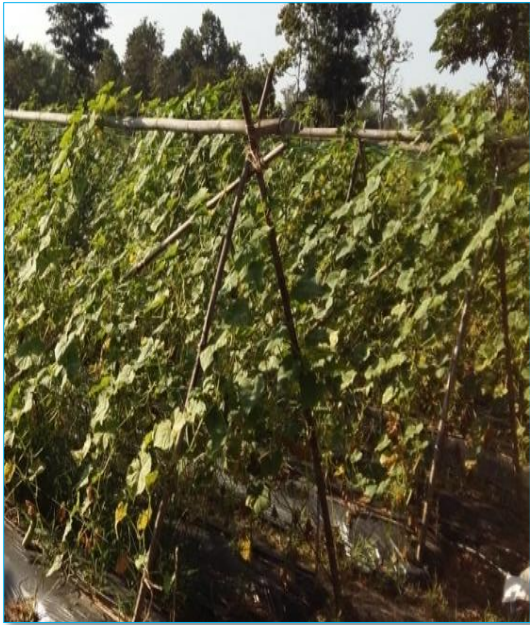
ความมีเหตุผล มีการเลือกปลูกพืชตามฤดูกาลผลิต และมองความต้องการของตลาดเป็นหลัก

ภูมิคุ้มกัน มีการปลูกพืชที่ให้รายได้เป็นรายวัน รายเดือน และรายปี เพื่อให้ครอบครัวมีรายได้ตลอดทั้งปี และพยายามส่งเสริมให้คนรอบข้างหันมาปลูกพืชเหมือนตนเองเพื่อสร้างรายได้

เงื่อนไขความรู้ เข้าร่วมอบรม และหาความรู้อยู่ตลอดเวลา เวลาว่างก็นำความรู้ที่ได้ไปศึกษา มาทดลองทำ และทดลองใช้ในแปลงของตนเอง

เงื่อนไขคุณธรรม ถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้เกษตรกรที่เข้ามาดูงานและเกษตรกรที่สนใจ โดยไม่หวังวิชา มีเทคนิคอะไรดีจะแนะนำจนหมดเปลือกไม่เก็บไว้คนเดียว

รูปกิจกรรมภายในศูนย์

แปลงแตงกวา

ผลผลิตจากแตงกวา

แปลงกระเทียม

พืชผักสวนครัว

ผังฟาร์มพื้นที่ ๓๐ ไร่

สระน้ำ / ผักสวนครัว

แปลงกระเทียม

แปลงแตงกวา

พืชผักสวนครัว

สระน้ำ

แปลงนา

คั่นนา

แปลงนา

สระน้ำ

๓. ศูนย์ต้นแบบด้านการเกษตรแบบผสมผสาน

ชื่อ - สกุล นางบังอร เหล่าโก่ง

ที่อยู่ ๒๒๔ หมู่ ๕ บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓ ๔๓๐๕ ๐๑๑๘๗ ๔๖ ๕

หมายเลขโทรศัพท์

ที่ดิน ๑ แปลง มีเนื้อที่ ๑๘ - ๐ - ๗๔ ไร่

จำนวนเนื้อที่ ๑๘ - ๐ - ๗๔ ไร่

เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. แปลง ๑๖ กลุ่ม/ระวาง ๕๖๔๔/๒๔๗๘

ชื่อเจ้าของที่ดิน นางบังอร เหล่าโก่ง

ที่ตั้งที่ดิน หมู่ ๕ บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

นางบังอร เหล่าโก่ง เกิดที่หนองบัวลำภู โดยเกิดเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๔ ย้ายภูมิลำเนาตามบิดามารดา มาปี พ.ศ.๒๕๑๐ และได้เริ่มทำการเกษตร ปี พ.ศ.๒๕๒๑ บิดามารดาพาทำการเกษตรตั้งแต่เด็กจนโต นางบังอร ได้แต่งงานช่วงปี พ.ศ.๒๕๒๔ หลังจากแต่งงานก็เริ่มทำการเกษตรอย่างเป็นจริงเป็นจัง เพื่อจะได้มีรายได้เลี้ยงครอบครัว และให้บุตร ๒ คนมีเงินได้ไปศึกษาเล่าเรียน

จุดเปลี่ยน

โครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย มาให้ความรู้ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการเมื่อปี ๒๕๕๗ ได้เข้าร่วมโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรการผลิตและคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งเป็นการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เองและขายได้อีกต่างหาก อีกทั้งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ยังได้เข้ามาให้ความรู้เรื่อยๆ โดยการเชิญหน่วยงานอื่นๆ มาให้ความรู้และนำไปฝึกปฏิบัติในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ปี ๒๕๕๙ ได้รับเป็นศูนย์ต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง เนื่องจากมีความตั้งใจเรียนรู้ และ ปฏิบัติการผลิตข้าว เพื่อให้ได้มาใช้เองโดยไม่พึ่งสารเคมีในการทำการเกษตร จึงเป็นศูนย์เรียนรู้ให้สมาชิก ที่ สนใจได้มาเรียนรู้ในแปลงตัวเอง

ตำแหน่งทางสังคม นางบังอร เหล่าโก่ง ได้เป็นกรรมการผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ๔ ชุมชน

ลักษณะกิจกรรมในแปลงศูนย์ต้นแบบ

พื้นที่ทำการเกษตรของนางบังอร เหล่าโก่ง มีทั้งหมด ๒๔-๐-๗๔ ไร่ มีการจัดสรรพื้นที่ทำการเกษตร แบบผสมผสาน โดยแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรดังนี้

- ปลูกข้าว ๘ ไร่
- บ่อเลี้ยงปลา ๓ ไร่
- คอกหมู คอกไก่ ๓ งาน
- สร้างที่พักอาศัย ๒ งาน

นอกจากพื้นที่ของตัวเองแล้ว ยังได้ทำการเกษตรในแปลงของสามีอีกด้วย ทั้งยางพารา และทำนาผลิต เมล็ดพันธุ์ข้าว

องค์ความรู้

การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวนาดำ (กข๑๘)

การเตรียมกล้าปักดำ

๑. ไถกลบตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวแล้วหว่านเมล็ดถั่วพรางลงในแปลงนาข้าว การหว่านจะสะดวก ประหยัดเวลาและแรงงานที่สุด ทำโดยการนำเอาเมล็ดพันธุ์ที่เตรียมไว้หว่านลงไปแปลงให้ทั่ว ในอัตรา ๘ - ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วพรวนดินกลบเมล็ด เมื่อเมล็ดถั่วพรางมีอายุ ๔๕ วัน หรือเริ่มออกดอกให้ไถกลบถั่วพรางทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน ให้ถั่วพรางย่อยสลายเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด

๒. ไถกลบเสร็จแล้วถั่วพรางจะย่อยสลายก็ไถครั้งที่ ๒ เรียกว่า ไถแปร ไถพรวน ทั้งนี้เพื่อย่อยดินที่ได้ จากการไถครั้งแรกให้ก้อนดินเล็กลง เหมาะสมต่อการหว่านเมล็ดตกล้ำ นอกจากนี้การไถครั้งที่ ๒ ยังช่วย เคลี่ยดินให้ผิวดินราบเรียบขึ้น และปรับดินให้สม่ำเสมอ

๓. เมื่อดันกล้ามีอายุครบ ๒๕-๓๐ วัน ก็สามารถนำไปปักดำได้

ขั้นตอนการปักดำและการดูแลรักษา

๑. นำต้นกล้าที่ได้เตรียมไว้ใน การปักดำ โดยวิธีใช้ต้นกล้าประมาณ ๑ ต้น เพื่อให้ประหยัดต้นกล้า ใน ระยะการดำต้นกล้า เว้นระยะช่อง ๔ เมตร แล้วปล่อยว่างไว้ ๑ เมตร เพื่อให้สะดวกในการตัดข้าวปน

๒. เมื่อปักดำต้นกล้าได้ ๒๕ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๘-๔๖-๐ อัตรา ๕ กิโลกรัม/ไร่ **“แต่ถ้าต้นกล้าสวย อยู่ แล้วก็ไม่ควรไปหว่านปุ๋ยใส่เพิ่ม เพราะจะทำให้ข้าวเกิดโรค”** และเมื่อข้าวเริ่มตั้งท้องให้ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ เพื่อบำรุงรวงข้าวให้สวยมากยิ่งขึ้น

๓. การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาฉีดพ่นเพื่อป้องกันโรคใบไหม้ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง จนกว่าจะถึงช่วงการเก็บเกี่ยว

การคัดพันธุ์ข้าวปน

๑. ระยะเวลาเมล็ดพันธุ์กล้า ให้สังเกตหากมีต้นกล้าต้นไหนมีความสูงและมีสีต้นกล้าที่ไม่เท่ากันกับพันธุ์ที่จะปลูกให้ถอนทิ้งได้เลย

๒. ระยะแตกกอ หากเห็นลำต้นของกอข้าวมีข้าวสูงผิดปกติจากต้นอื่นให้ถอนทิ้งทันทีไม่ต้องเสียดายต้นข้าว เพราะวิธีผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวควรต้องทำสิ่งนี้เพื่อไม่ให้ข้าวพันธุ์อื่นมาปะปน

๓. ระยะออกรวง เมื่อมีข้าวต้นใดออกรวงก่อนให้ทำการถอนทิ้ง โดยสังเกตจากการออกรวงของข้าวทั้งหมดภายในแปลง

๔. ระยะโน้มรวง เมื่อข้าวอยู่ในช่วงระยะโน้มรวงแล้วแต่มีข้าวลักษณะอื่นปน เช่น เก็บเกี่ยวได้แล้วหรือยังตั้งชี้ให้ถอนทิ้งได้เลย

๕. ระยะเก็บเกี่ยว หากพบรวงข้าวที่มีลักษณะสีเข้มหรือสีอ่อนกว่าปกติให้ถอนทิ้งทันที และการเก็บเกี่ยวควรเก็บเกี่ยวด้วยมือจะได้กำจัดการปนของข้าวได้สูงที่สุดการนวดข้าวถ้าใช้เครื่องก็ควรทำความสะอาด

การถ่ายทอดองค์ความรู้และการขยายเครือข่าย

เนื่องจากพื้นที่ของนางบังอร เหล่าโคง ได้รับการคัดเลือกให้เป็นแปลงนาข้าว สาธิตปลูก ๔ สายพันธุ์จาก ส.ป.ก.หนองคาย และศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย เพื่อสาธิตให้เห็นถึงการปลูกข้าวให้รู้ว่าข้าวพันธุ์ไหนเหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูกของเรา ทำให้เกษตรกรที่มีข้าวสนใจในเรื่องการทำเกษตรเข้ามาสอบถามมากขึ้น ในชุมชนและให้ความรู้ความเข้าใจแก่นางบังอร ฯ มากขึ้น ทั้งมีการฝึกจัดอบรมการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว ๔ ระยะ อบรมการรักษาโรคพืชโรคของข้าว ภายหลังที่ได้ฝึกอบรมในแปลงของตัวเองก็ได้เรียนรู้เข้าใจมากขึ้น และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้ไปอบรมมาฝึกปฏิบัติได้จริง และสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างถูกต้อง

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑ ปลูกข้าว พื้นที่ ๘ ไร่

- ต้นทุน	๑๖,๐๐๐ บาท
- รายได้	๘๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ	๖๔,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๒ ปลูกพารา พื้นที่ ๒๙ ไร่

- ต้นทุน	๓๒,๐๐๐ บาท
- รายได้	๒๓๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ	๑๙๘,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๓ เลี้ยงสุกร พื้นที่ ๒ งาน ๑๐ ตัว

- ต้นทุน ๑๕,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๓๕,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๒๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๔ เลี้ยงไก่ พื้นที่ ๑ งาน ๑๐๐ ตัว

- ต้นทุน ๑,๕๐๐ บาท
- รายได้ ๖,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๔,๕๐๐ บาท

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ความพอประมาณ ได้ทำการเกษตรในแบบพอเพียงมีกินในครอบครัว จากนั้นก็ทำตามแรงกำลังของเรา เพื่อเป็นรายได้ให้กับครอบครัว ประหยัดอดออมไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และทำการเกษตรแบบใช้หัวใจที่ได้ฝึก ได้อบรมมาให้เกิดประโยชน์

ความมีเหตุมีผล จากการที่ได้รับฝึกอบรมในการทำการเกษตรหลายๆ สิ่งหลายๆ อย่าง ทำให้ตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำการเกษตรที่ดี มีคุณภาพ ทั้งในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ทำพันธุ์ข้าวที่มี คุณภาพ การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาไว้ใช้ในนาข้าวโดยไม่พึ่งสารเคมีในการกำจัดโรคพืช

ภูมิคุ้มกัน รู้จักบริหารจัดการแปลงนาข้าว รู้เรื่องข้าวแต่ละสายพันธุ์มีความแตกต่างกันอย่างไร ข้าว ชนิดไหนเหมาะสมกับพื้นที่ของตัวเอง รู้จักอายุของข้าวแต่ละสายพันธุ์ การใส่ปุ๋ยดูแลรักษาโรคพืช การหัน กลับมาปักดำนาข้าวเพื่อให้ได้คุณภาพ

เงื่อนไขความรู้ การรู้ผิดรู้ถูก รู้จักแลกเปลี่ยนแนวคิดองค์ความรู้กับส่วนราชการ และแลกเปลี่ยน ความรู้ศูนย์ต้นแบบศูนย์อื่นๆ ทำให้มีประสบการณ์ในการทำการเกษตร

เงื่อนไขคุณธรรม ทั้งเรื่องทำเกษตรกรรม การเลี้ยงปศุสัตว์ต่างๆ ก็สามารถแบ่งปันองค์ความรู้ให้ผู้อื่น พืชผักสวนครัวต่างๆ ที่ตัวเองปลูกอยู่ในแปลงนาข้าวที่ทำไว้ก็สามารถแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้านหรือผู้ที่มาเยี่ยมชม ศูนย์ต้นแบบ ตัวเองนำกลับไปรับประทานได้ ช่วยเหลือกิจกรรมชุมชน งานบุญต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

รูปกิจกรรมภายในศูนย์ต้นแบบ

ผังฟาร์ม

ปลูดยางพารา

สระเลี้ยงปลา

ที่พักอาศัย

เล้าเลี้ยงไก่

แปลงนาข้าว

๔. ศูนย์ต้นแบบด้านการปลูกแตงกวาอย่างปราชญ์

ชื่อ-สกุล นายบุญพา มะโนมัย

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๙ หมู่ ๑๒ ตำบลอุดมพร อำเภอกะปง จังหวัดนongคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓๔๓๐๕๐๐๑๗๕๒๔๐

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๕-๒๗๔๑๘๒๗

ที่ดิน ๒ แปลง จำนวนพื้นที่ ๓๒ ไร่

แปลงที่ ๑ พื้นที่ ๑๖ ไร่

แปลงที่ ๒ พื้นที่ ๑๖ ไร่

ที่ตั้งที่ดิน ๑๒ ตำบลวังหลวง อำเภอกะปง จังหวัดนongคาย

ภูมิหลัง

ภูมิสำเนาเดิมนายบุญพา มะโนมัย อยู่บ้านแสงชาติ ตำบลสว่าง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ย้ายภูมิลำเนามาตั้งถิ่นฐานที่ บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอกะปง จังหวัดนongคาย เนื่องจากภูมิลำเนาเดิมไม่มีที่ดินทำกิน ช่วงแรกที่ย้ายเข้ามานายบุญพา เริ่มต้นด้วยการเช่าที่ทำกินแล้วปลูกพอสำหรับทำเชือกจำหน่าย จากนั้นแต่งงานกับคนในพื้นที่และเก็บเงินสะสมจนสามารถซื้อที่ดินได้ จำนวน ๓๒ ไร่ แล้ว ส.ป.ก. ออกเอกสารสิทธิให้ในภายหลัง หลังจากที่มีที่ดินทำกินแล้วนายบุญพา ได้เริ่มต้นทำการเกษตร โดยการทำนาเพียงอย่างเดียว ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ มีแนวคิดที่จะปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำการเกษตรให้เป็นเกษตรผสมผสาน เนื่องจากทำนาเพียงอย่างเดียวรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน จากนั้น จึงปรับเปลี่ยนพื้นที่ใหม่แล้วเริ่มต้นปลูกพืชผัก ขุดบ่อเลี้ยงปลาไว้สำหรับกินเองและขายเป็นรายได้เสริมภายในครัวเรือน จากนั้น ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้ผลักดันให้เป็นพื้นที่ฟาร์มตัวอย่าง และ ปี ๒๕๕๕ ได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนongคาย และปี ๒๕๕๗ ได้รับงบประมาณมาปรับปรุงพื้นที่ และเพิ่มความหลากหลายกิจกรรมในแปลง เช่น เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ และปลูกพืชผักเพิ่มมากขึ้น จนปัจจุบัน มีรายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้น และสามารถส่งเสียให้บุตรได้ศึกษาในระดับปริญญาตรี

จุดเปลี่ยน

เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ นายบุญพาฯ เข้ารับการรักษากับโรงพยาบาลด้วยอาการแพ้ยา เนื่องจากการทำการเกษตรจะเน้นใช้สารเคมีเป็นหลักทั้งยาฆ่าแมลงศัตรูพืช ยาปราบวัชพืช และปุ๋ยเคมี ทำให้สะสมในร่างกายจนเกิดอาการทรุดหนัก จากนั้นจึงพยายามลดการใช้สารเคมีแล้วใช้สารชีวภาพทดแทน ทำให้สุขภาพเริ่มดีขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำจากกรมส่งเสริมการเกษตรให้ใช้สารชีวภาพหัวเชื้อบีทีทดแทนการใช้ยาฆ่าหนอนแมลงศัตรูพืช จึงนำมาปรับใช้ในแปลงของตนและได้ผลเป็นอย่างดี จนได้รับความสนใจจากเพื่อนบ้าน

ลักษณะกิจกรรมในแปลงศูนย์ต้นแบบ

นายบุญพา มะโนมัย มีพื้นที่ทำกินทั้งหมด จำนวน ๒ แปลง รวม ๓๒ ไร่ มีการจัดสรรพื้นที่ ทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม มีแหล่งน้ำใช้ในช่วงฤดูแล้ง เลี้ยงสัตว์ และปลูกพืชผัก

แปลงที่ ๑ พื้นที่ ๑๖ ไร่

- ยางพารา จำนวน ๑๒ ไร่
- ขุดบ่อ จำนวน ๑ ไร่
- แปลงผัก จำนวน ๑ ไร่
- ไม้ผล จำนวน ๑ ไร่
- ที่อยู่อาศัย และโรงปุ๋ยหมัก จำนวน ๑ ไร่

แปลงที่ ๒ พื้นที่ ๑๖ ไร่

- ยางพารา จำนวน ๘ ไร่
- ปาล์มน้ำมัน จำนวน ๖ ไร่
- ข้าว จำนวน ๒ ไร่

องค์ความรู้

การปลูกแตงกวาอย่างประณีต

๑. การเตรียมดินและการเตรียมแปลงปลูก

- ไถพลิกหน้าดินแล้วไถพรวนดินให้ละเอียด ประมาณ ๓ ครั้ง
- หวานโดโลไมท์เพื่อปรับสภาพดินอัตราการใช้ ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ทิ้งไว้ ๓ วัน
- หวานปุ๋ยหมัก ๑,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แล้วไถกลบ
- ไถแล้วยกร่องแปลง ความกว้าง ๓ เมตร ความสูง ๒๕ เซนติเมตร
- วางระบบน้ำ โดยใช้มอเตอร์ขนาด ๒ นิ้ว ขนาดความแรงดัน ๓.๕
- ต่อท่อซีเมนต์ขนาด ๒ นิ้ว และท่อแยกเข้าไปในร่องแปลงขนาด ๑ นิ้วแล้วต่อท่อหลักหัวสปริงเกอร์ขนาด ๔ หุน

๒. การเตรียมต้นกล้าแตงกวา

- เตรียมวัสดุเพาะโดยใช้ดินร่วน ๓ ส่วน ปุ๋ยหมัก ๑ ส่วน และแกลบดิบ ๑ ส่วน ผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน
- นำเมล็ดพันธุ์แตงกวา แช่น้ำอุ่น ๕๐ องศาเซลเซียส นาน ๔๐ นาที เพื่อทำลายการพักตัวของเมล็ดแล้ว บรรจุถุงพลาสติกทั้งไว้ ๒๔ ชั่วโมง อย่าให้โดนแสงแดด นำดินที่เตรียมไว้ใส่ในถาดเพาะกล้า นำฟางคลุมบนถาดบางๆ รดน้ำให้พอชุ่ม แล้วหยอดเมล็ดลงในหลุมถาดเพาะกล้า จากนั้นเก็บไว้ในที่ร่มไม่ให้โดนฝน
- รดน้ำช่วงเย็นจนครบ ๗ วัน สามารถย้ายต้นกล้าลงในแปลงปลูกได้

๓. การปลูกและการดูแลรักษา

- นำต้นกล้าแตงกวาลงปลูกในแปลงที่เตรียมไว้โดยใช้ระยะปลูกระหว่างแถว ๓ เมตร ระหว่างต้น ๕๐ เซนติเมตร
- เมื่อปลูกได้อายุครบ ๗ วัน ให้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ โดยผสมน้ำ ๒๐ ลิตร/ปุ๋ย ๑ กระป๋องกาแฟ ปล่อยให้ละลายแล้วเทรอบต้นแตงกวาโดยให้ห่างจากลำต้นประมาณ ๑๐ เซนติเมตร
- ก่อนต้นแตงกวาแตกใบจริง ให้ใช้สารชีวภาพบาซิลลัสฟลายแวกซ์ฉีดพ่น และทุกๆ อาทิตย์ๆ ละ ๒ ครั้ง เพื่อป้องกันเชื้อราซึ่งตายและให้เถาแตงกวาเลื้อยเกาะเพื่อสะดวกในการเก็บเกี่ยว
- รดน้ำช่วงเย็นทุกๆ วัน เมื่อมีอายุครบ ๔๕ วัน สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

การถ่ายทอดองค์ความรู้และการขยายเครือข่าย

นายบุญพา ได้รับเกียรติจากหน่วยงานรัฐให้เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรภายในชุมชนและต่างจังหวัด วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยการจัดทำโปรแกรม Power point พร้อมบรรยาย นอกจากนี้ยังจัดทำเป็นแผ่นพับเอกสารเผยแพร่แจกจ่ายให้กับบุคคลที่สนใจ และเน้นการถ่ายทอดโดยปฏิบัติในพื้นที่จริงเพื่อให้เกษตรกรได้เห็นภาพที่ชัดเจนและง่ายในการจดจำ

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑ ยางพารา พื้นที่ ๒๐ ไร่

- ต้นทุน ๖๐,๐๐๐ บาท -
- รายได้ ๑๖๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๑๐๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๒ ปาล์มน้ำมัน พื้นที่ ๖ ไร่

- ต้นทุน ๔๐,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๑๒๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๘๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๓ พืชผัก ไม้ผล ที่พัก บ่อปุ๋ยหมัก พื้นที่ ๔ ไร่

- ต้นทุน ๑๕,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๑๘๕,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๔ ปลุกข้าว พื้นที่ ๒ ไร่

- ต้นทุน ๓,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๒๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๑๗,๐๐๐ บาท

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ความพอประมาณ ปลุกพืชผักไว้กินเองภายในครัวเรือนและจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว ประหยัดอดออมไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และทำการเกษตรตามกำลังความสามารถของตนเอง

ความมีเหตุมีผล ปฏิบัติตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและคนในท้องถิ่น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น

ภูมิคุ้มกัน ส่งเสียบุตรหลานให้ศึกษาในระดับสูงเพื่อนำความรู้มาพัฒนาในครอบครัวของตนและภายในชุมชน มีการรวมกลุ่มสมาชิกเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน

เงื่อนไขความรู้ พัฒนาองค์ความรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการเข้าร่วมรับฟังการอบรมจากหน่วยงานรัฐ และสื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อรับองค์ความรู้ใหม่ๆ แล้วนำมาปรับใช้ในแปลงของตน

เงื่อนไขคุณธรรม พืชผักที่ปลุกนอกเหนือจากการปลูกไว้กินเองและขายแล้ว ยังมีการแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน และเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีงานบุญต่างๆ ที่จัดขึ้นภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังนำองค์ความรู้ที่ตนเองมีอยู่ถ่ายทอดให้กับบุคคลที่สนใจโดยไม่หวังผลตอบแทน

รูปกิจกรรมในศูนย์ต้นแบบ

สระน้ำ

ปลูกพืชรอบสระน้ำ

เตรียมดินปลูกแตงกวา

แปลงปลูกยางพารา

การเพาะเมล็ดแตงกวา

แตงกวาระยะเริ่มปลูก

แตงกวาระยะเริ่มแตกดอก

แตงกวาระยะเก็บเกี่ยวผลผลิต

แปลงนาข้าว

โรงปุ๋ยหมัก

ยางพารา อายุ 7 ปี

แปลงปลูกปาล์ม

ผังฟาร์ม พื้นที่ 36 ไร่

สวนยางพารา 4 ไร่

บุดสระ 1 ไร่ แหล่งน้ำใช้ช่วงฤดูแล้ง

แปลงนา

โรงป้อนหมัก

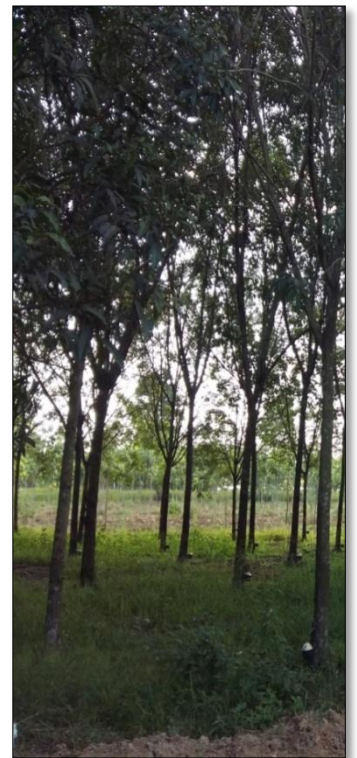
ปาล์มน้ำมัน 7 ไร่

บ้านพัก

ศูนย์เรียนรู้

แปลงแตงกวาและพืชผักสวนครัว 1 ไร่แปลงปลูกยางพารา 2 ไร่

๕. ศูนย์ต้นแบบด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ชื่อ-สกุล นายสังเวียน แสนสุด

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๓๖๙ บ้านบุรพา ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓๔๓๐๕๐๑๑๗๙๑๔๔

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๓-๘๕๒๓๙๒๘

ที่ดิน ๑ แปลง มีเนื้อที่ ๘ ไร่ ๓ งาน ๔๙ ตารางวา

ชื่อเจ้าของที่ดิน นายสังเวียน แสนสุด

ที่ตั้งที่ดิน ๓๖๙ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

ภูมิลาเนาเดิม นายสังเวียน แสนสุด อาศัยอยู่บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ ๕ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปที่กรุงเทพมหานครฯ จนกระทั่ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีความคิดอยากกลับมาอยู่บ้าน เพื่อประกอบอาชีพทำการเกษตร เนื่องจากตนจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คณะพืชศาสตร์ แต่ยังไม่มีโอกาสได้นำความรู้มาใช้ จึงปรึกษากับมารดาและเดินทางกลับมาอยู่บ้านช่วงแรกที่กลับมาอยู่บ้าน นายสังเวียนช่วยพ่อแม่กรีดยางพาราและรับจ้างต่อเติมบ้าน จึงไม่ค่อยมีเวลาทำการเกษตรตามที่หวังไว้เท่าที่ควร ต่อมา ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พ่อเสียชีวิต พื้นที่ทำการเกษตรไม่มีคนดูแล นายสังเวียนฯ จึงต้องมีหน้าที่เข้ามาดูแลในพื้นที่ และเริ่มทำการเกษตรอย่างเป็นจริงเป็นจัง แต่ยังขาดทักษะและองค์ความรู้ใหม่ๆ จึงยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จุดเปลี่ยน

หลังจากที่ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวยังไม่ประสบความสำเร็จ นายสังเวียน จึงพยายามศึกษาเรียนรู้วิธีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีหน่วยงาน ส.ป.ก.หนองคาย จัดฝึกอบรมนำวิทยากรมาถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านต่างๆ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต จากนั้นนายสังเวียน จึงนำองค์ความรู้มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองจนประสบความสำเร็จ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ส.ป.ก. หนองคาย ยังได้จัดตั้งให้พื้นที่ของนายสังเวียน

เป็นพื้นที่ศูนย์ต้นแบบองค์ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ภายใต้โครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรและบุคคลที่สนใจ

ลักษณะกิจกรรมในแปลงศูนย์ต้นแบบ

พื้นที่ทำการเกษตรของนายสังเวียนฯ มีทั้งหมด ๘-๓-๔๙ ไร่ มีการจัดสรรพื้นที่ทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรดังนี้

- ปลูกข้าว ๖ ไร่
- บ่อเลี้ยงปลา ๑ ไร่
- คอกหมู คอกไก่ และปลูกพืชผัก ๒ งาน
- สร้างที่พักอาศัย ๑ ไร่

นอกจากพื้นที่ๆ เป็นของตนเองแล้วนายสังเวียน ยังได้เช่าที่ทำนาผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และปลูกยางพารา ซึ่งเป็นพื้นที่ของมารดา

องค์ความรู้

การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวนาดำ (กข ๑๘)

การเตรียมกล้าปักดำ

๑. ไถกลบตอซังข้าวแล้วหว่านเมล็ดถั่วพรี้า เมื่อเมล็ดถั่วพรี้ามีอายุครบ ๔๕ วัน หรือเริ่มออกดอก ไถกลบหมักทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน ให้ถั่วพรี้าย่อยสลายเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด
๒. นำเมล็ดพันธุ์ข้าว กข ๑๘ แชน้ำ(ผสมไตรโคโดมาป้องกันเชื้อรา) ๒ คืบ หลังจากนั้นพักน้ำทิ้งไว้ ๒ คืบ (เมล็ดพันธุ์ข้าว ๑ กิโลกรัม สามารถเพาะกล้าปักดำได้ ๕ ไร่)
๓. ไถแปรและคราดปรับพื้นผิวดินให้สม่ำเสมอและละเอียด ปล่อยให้ดินตกตะกอนแล้วหว่านเมล็ดพันธุ์
๔. เมื่อต้นกล้ามีอายุครบ ๒๕-๓๐ วันสามารถนำไปปักดำได้

ขั้นตอนการปักดำและการดูแลรักษา

๑. ไถกลบตอซังข้าวแล้วหว่านเมล็ดถั่วพรี้า เมื่อเมล็ดถั่วพรี้ามีอายุครบ ๔๕ วัน หรือเริ่มออกดอก ไถกลบหมักทิ้งไว้ ๗-๑๐ วัน ให้ถั่วพรี้าย่อยสลายเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด
๒. เมื่อถั่วพรี้าย่อยสลายไถปรับดินอีกครั้งและคราดเพื่อให้ดินแตกละเอียด
๓. นำต้นกล้าที่เตรียมไว้ปักดำ โดยใช้ต้นกล้า ๑ ต้น/กอ เพื่อประหยัดพันธุ์ข้าว (พื้นที่ควรมีการเว้นระยะช่องปักดำ ๔ เมตร แล้วปล่อยว่างไว้ ๑ เมตร เพื่อสะดวกในการคัดพันธุ์ปน)
๔. เมื่อปักดำต้นกล้าได้ ๑๕ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๕ กิโลกรัม/ไร่ และเมื่อข้าวเริ่มตั้งท้อง ใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ หรือ ๒๑-๐-๐ อัตราการใช้ ๕ กิโลกรัม/ไร่
๕. ฉีดพ่นไตรโคโดมาอย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อป้องกันโรคใบไหม้ จนกว่าจะถึงช่วงระยะการเก็บเกี่ยว

การคัดพันธุ์ปน

๑. ระยะเพาะต้นกล้าให้สังเกต หากมีต้นกล้าต้นใดมีความสูงและมีสีเข้มผิดปกติให้ถอนทิ้ง
๒. ระยะแตกกอ หากพบลำต้นกอข้าวมีความสูงชะรูดผิดปกติให้ถอนทิ้ง
๓. ระยะออกรวง เมื่อมีต้นใดที่มีการออกรวงก่อนหรือหลังกำหนดให้ทำการถอนทิ้ง โดยสังเกตจากการออกรวงของข้าวทั้งหมดภายในแปลง
๔. ระยะโน้มรวง เมื่อข้าวอยู่ในช่วงระยะโน้มรวงหากพบข้าวต้นใดมีลักษณะตั้งชี้ให้ทำการถอนทิ้งระยะการเก็บเกี่ยวหากพบรวงข้าวที่มีลักษณะสีเข้มหรือจางผิดปกติให้ทำการถอนทิ้ง

การถ่ายทอดองค์ความรู้และการขยายเครือข่าย

เนื่องจากพื้นที่ของนายสังเวียนได้รับคัดเลือกให้เป็นศูนย์ต้นแบบเพื่อการเรียนรู้ ทำให้มีเกษตรกรที่มีความสนใจเข้ามาสอบถามและขอคำแนะนำ นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรที่หน่วยงาน ส.ป.ก. จัดอบรมฝึกทักษะด้านการคัดเมล็ดพันธุ์ได้เข้ามาเรียนรู้ภายในแปลงของนายสังเวียน สำหรับการถ่ายทอดองค์ความรู้จะเน้นวิธีการปฏิบัติจริงเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน และสามารถนำไปปรับใช้ได้ถูกต้อง

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑ ปลุกข้าว พื้นที่ ๖ ไร่

- ต้นทุน ๑๒,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๓๑,๕๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๑๙,๕๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๒ เกษตรผสมผสาน (บ่อปลา ผักสวนครัว สุก ร ที่พัก) พื้นที่ ๒ ไร่ ๓ งาน ๔๙ ตารางวา

- ต้นทุน ๑๕,๐๐๐ บาท
- รายได้ ๔๕,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ ๓๐,๐๐๐ บาท

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ความพอประมาณ มีการจัดสรรพื้นที่ทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม ปลุกพืชผักไว้กินเองและขายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

ความมีเหตุมีผล สร้างพื้นฐานคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีรายได้ที่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างมั่นคงไม่เดือดร้อน หลังจากนั้นค่อยคิดที่จะซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกมาใช้ภายในบ้าน

ภูมิคุ้มกัน สืบทอดการทำเกษตรจากบรรพบุรุษที่ได้เริ่มต้นทำไว้ เพื่อไม่ให้หลุดหายไปจากการดำเนินชีวิตวิถีพอเพียง และพยายามถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดต่อไป

เงื่อนไขความรู้ มีความสนใจในด้านการเกษตรพยายามศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ทั้งทางสื่อโทรทัศน์ทางอินเทอร์เน็ต และเข้าร่วมฝึกอบรมที่หน่วยงานราชการต่างๆ จัดขึ้นแล้วนำมาปรับใช้ในแปลงของตน

เจื้อนไขคุณธรรม พี่พ่อกที่ปลูกนอกเหนือจากการปลูกไว้กินเองและขายแล้ว ยังมีการแบ่งปันให้กับเพื่อนบ้าน และเข้าร่วมกิจกรรมประเพณีงานบุญต่างๆ ที่จัดขึ้นภายในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

แนวทางการดำเนินงานในอนาคต

นายสังเวียน แสนสุด มีแนวคิดที่จะนำเอามูลสัตว์มาทำเป็นแก๊สชีวภาพเพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนการใช้แก๊สหุงต้ม ภายในครัวเรือน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและเป็นการนำวัสดุที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์

รูปกิจกรรมในศูนย์ต้นแบบ

แปลงข้าว

ที่พัก ผักสวนครัว คอกสุกร

บริเวณที่เลี้ยงสุกรเพื่อนำมูลมาทำปุ๋ยหมักและผลิตแก๊สชีวภาพ

เพาะกล้าผักเพื่อปลูกไว้กินเอง

บ่อน้ำใช้ช่วงฤดูแล้ง

ผังฟาร์ม พื้นที่ ๘ ไร่ ๓ งาน ๔๙ ตารางวา

คอกหมู

นาข้าว

บ่อน้ำ

๖. ศูนย์ต้นแบบด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ชื่อ - สกุล นางปราณี ดวงเนตร

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๑๔ หมู่ ๑๒ บ้านคำแก้ว ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓ ๔๐๐๘ ๐๐๑๒๓ ๗๙ ๕

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๘-๑๖๘๑๓๙๙

ที่ดินจำนวน ๑ แปลง มีเนื้อที่ ๒๔ - ๑ - ๓๖ ไร่

เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. แปลง ๒ กลุ่ม/ระหว่าง ๒๐๘๙

ชื่อเจ้าของที่ดิน นางปราณี ดวงเนตร

ที่ตั้งที่ดิน หมู่ ๖ บ้านคำสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

ภูมิลำเนาเดิม นางปราณี ดวงเนตร อาศัยอยู่บ้านคำแก้ว ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ครอบครัวมีสมาชิก ๖ คน ทำการเกษตรตั้งแต่เล็กจนโตและรับจ้างทั่วไปจนถึงปัจจุบัน พ่อแม่ทำการเกษตรตั้งแต่แรก ซึ่งการทำนาได้มีการลองผิดลองถูก ตามสภาพพื้นที่ของแปลงนา เพื่อทำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการทำเกษตรแบบผสมผสาน ในการปลูกข้าวพันธุ์หลักของนางปราณี พันธุ์ พันบ้าน กข๖ (ข้าวเหนียว) กข๑๕ (ข้าวเจ้า) ผลผลิตที่ได้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากยังขาดหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น องค์ความรู้ต่างๆ วิธีการปลูกที่ถูกต้อง การใส่ปุ๋ยช่วงไหนบ้าง การปราบศัตรูพืช การกำจัดแมลงในนาข้าว มีความรู้แบบวิถีชาวบ้านที่ไม่มีประสบการณ์

จุดเปลี่ยน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ได้มีโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน เข้ามาประชาสัมพันธ์ถึงการเข้าร่วมโครงการของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย

ในปี ๒๕๕๗ ได้เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งมีการอบรมองค์ความรู้การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท การปลูกปอเทือง เพื่อลดต้นทุนการผลิตจะเน้นการฝึกอบรม การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว การตัดข้าวปนในแปลงนา นางปราณี จึงเรียนรู้ขั้นตอนการทำการผลิตเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติในแปลงนาตัวเอง

ปี ๒๕๕๙ เป็นตัวเลือกศูนย์ต้นแบบการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ เนื่องจากมีความตั้งใจเรียนรู้ และปฏิบัติเพื่อการเกษตรที่ดี

กิจกรรมแต่ละชนิดในพื้นที่แต่ละแปลง ทั้งหมด ๑ แปลง ๒๔ ไร่ ๑ งาน ๓๖ ตารางวา

ชนิดพืชที่ปลูก	ข้าว	๑๕ ไร่	๐ งาน	๐ ตารางวา
ชนิดพืชที่ปลูก	ข้าว กข ๑๘	๑๐ ไร่	๐ งาน	๐ ตารางวา
ชนิดพืชที่ปลูก	ข้าวมะลิดำ	๕ ไร่	๐ งาน	๐ ตารางวา
ชนิดพืชที่ปลูก	หญ้า	๒ งาน		

องค์ความรู้

การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอินทรีย์ ข้าวที่ได้จากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ เป็นวิธีการผลิตที่หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีหรือสารสังเคราะห์ต่างๆ เป็นต้น ปุ๋ยเคมี สารควบคุมการเจริญเติบโต สารควบคุมและกำจัดวัชพืช สารป้องกันโรคแมลงและสัตว์ ศัตรูในนาข้าวทุกชนิดตามขั้นตอนในระหว่างการผลิต และถ้ามีสิ่งที่เป็นจำเป็นในการกำจัดสัตว์

การเตรียมดินและเตรียมกล้า

ทำการไถตะตากดินให้แห้งแล้วไถแปร คราดดินให้ดินละเอียด เก็บวัชพืชออก ปรับระดับให้ราบเรียบ การหว่านข้าวแห้ง หว่านเมล็ดพันธุ์ลงในแปลงโดยไม่ต้องเพาะเมล็ดให้งอกก่อน ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ข้าว ที่ต้องการ คือประมาณ ๘๐ - ๙๐ กิโลกรัมต่อไร่ แล้วคราดกลบเมล็ดพันธุ์ให้จมดินพอประมาณ อย่าให้จมดินลงมาก เพราะจะทำให้ข้าวงอกช้าและโคนกล้าอยู่ลึกทำให้ถอนยาก

การปักดำ

- ควรปักดำให้เป็นแถวเป็นแนวซึ่งจะง่ายต่อการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และยังทำให้ข้าวแตกกอดี มีโอกาสได้รับสารอาหารและแสงแดดอย่างสม่ำเสมอ
- ระดับน้ำที่เหมาะสมสำหรับข้าว ประมาณ ๕ - ๑๐ เซนติเมตร เพื่อในการพยุ้งต้นกล้าให้ตั้งตรง ทั้งยังป้องกันไม่ให้วัชพืชเกิดช่วงระยะเวลาที่ต้นกล้ายังไม่โต
- ระยะต้นกล้าโตได้ประมาณ ๖๐ วัน ให้ใส่ปุ๋ยเพิ่มรวม ฉีดพ่นน้ำหมักปุ๋ยชีวภาพเพิ่มเข้าไปในนาข้าว ในอัตรา ๒๐ ลิตร/ไร่
- ต้นพันธุ์ข้าวปน ในช่วงระยะออกรวง และตัดอีกช่วงระยะโน้มนรวง จะให้เห็นความแตกต่างของข้าวปนได้ชัดเจน เช่น รวงข้าวที่สีแตกต่างกัน ต้นข้าวมีความสูงต่างกัน
- เดือนพฤศจิกายน ให้ปล่อยน้ำออกจากแปลงนาข้าว เพื่อความสะดวกในการเก็บเกี่ยว

การทำปุ๋ยไว้ใช้เองในแปลงนาข้าว

๑. การทำหัวเขื่อน้ำหมัก

- ส่วนผสม : - เศษซากพืช ผัก ผลไม้ ๓ กิโลกรัม
- กากน้ำตาล ๑ กิโลกรัม และ น้ำ ๑๐ กิโลกรัม

วิธีทำ : นำมาผสมรวมกันหมักทิ้งไว้ ๑๕ วัน จะได้หัวเขื่อน้ำหมัก

๒. การทำน้ำหมักจากหอยเชอรี่

วิธีที่ ๑ ทั้งตัวพร้อมเปลือก

- ส่วนผสม : - หอยเชอรี่ทั้งตัว ๓ ส่วน
- กากน้ำตาล ๓ ส่วน และหัวเขื่อน้ำหมัก ๑ ส่วน

วิธีทำ : นำตัวหอยเชอรี่ทั้งตัวมาทุบหรือบดให้ละเอียด ผสมรวมกับส่วนผสมต่างๆ

วิธีที่ ๒ จากไข่หอยเชอรี่

- ส่วนผสม : - ไข่หอยเชอรี่ ๓ ส่วน
- กากน้ำตาล ๓ ส่วน และหัวเขื่อน้ำหมัก ๑ ส่วน

วิธีทำ : นำไข่หอยเชอรี่ทั้งตัวมาทุบหรือบดให้ละเอียด ผสมรวมกับส่วนผสมต่างๆ

วิธีที่ ๓ จากไข่หอยเชอรี่และพืชสด

- ส่วนผสม : - ไข่หอยเชอรี่และส่วนของพืชที่อ่อนๆ ยาวไม่เกิน ๖ นิ้ว หรือ ๑ คืบ ๓ ส่วน
- กากน้ำตาล ๓ ส่วน และหัวเขื่อน้ำหมัก ๑ ส่วน

วิธีที่ ๔ จากเนื้อหอยเชอรี่

- ส่วนผสม : - เนื้อหอยเชอรี่ ๓ ส่วน
- กากน้ำตาล ๒ ส่วน และหัวเขื่อน้ำหมัก ๑ ส่วน

วิธีทำ : นำตัวหอยเชอรี่ทั้งตัวจำนวนเท่าใดก็ได้ มาต้มในกระทะ พร้อมทั้งใส่เกลือแกงผสมไปด้วย ในจำนวนที่พอเหมาะ เพื่อให้เนื้อหอยเชอรี่แยกจากเปลือกได้ง่ายขึ้น จากนั้นนำเฉพาะเนื้อหอยเชอรี่ มาบดให้ละเอียดแล้วผสมกับส่วนผสมอื่นๆ ให้เข้ากันแล้วนำไปหมักตามขบวนการเช่นเดียวกับวิธีที่ ๑

การถ่ายทอดองค์ความรู้

เนื่องจากนางปราณี ดวงเนตร ได้รับการอบรมในโครงการขับเคลื่อนชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน หลายๆ อย่างไม่ว่าจะเป็นการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา การผสมปุ๋ยไว้ใช้เอง และอื่นๆ จนมีทักษะในการผลิตขั้นตอนการทำต่างๆ โดยรวมแล้วสำหรับนางปราณีเองคิดว่าสามารถเป็นศูนย์ต้นแบบถ่ายทอดองค์ความรู้จะเน้นวิธีการปฏิบัติจริงเพื่อให้ถ่ายทอดความเข้าใจ และสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างถูกวิธี

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑ ปลุกข้าว พื้นที่ ๑๕ ไร่

ต้นทุน	จำนวน ๒๒,๐๐๐	บาท
รายได้	จำนวน ๑๐๐,๐๐๐	บาท
รายได้สุทธิ	จำนวน ๗๘,๐๐๐	บาท

กิจกรรมที่ ๒ พืชผัก ไม้ผล เลี้ยงสัตว์ ที่พัก พื้นที่ ๓ ไร่

ต้นทุน	จำนวน ๒๐,๐๐๐	บาท
รายได้	จำนวน ๑๒๐,๐๐๐	บาท
รายได้สุทธิ	จำนวน ๑๐๐,๐๐๐	บาท

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ ปลุกพืชทำแบบพอเพียงไว้กินภายในครอบครัวส่วนเหลือให้จำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ให้กับครอบครัว รู้จักการคุณค่าของการทำเกษตร

ความมีเหตุผล สร้างคุณภาพให้กับครอบครัวให้ดีขึ้น มองหาพืชที่ปลูกตามฤดูกาลเพื่อจะได้ไม่เสียต้นทุนในการที่เราลงทุนไปนั้น

ภูมิคุ้มกัน การปลูกพืชผัก ปลุกข้าว เป็นการทำแบบพอเพียงและเหมาะสมกับตัวเราเองพออยู่พอกิน ลดรายจ่ายในการผลิตด้านการเกษตร ทำตามพื้นที่เหมาะสมของแปลง

เงื่อนไขความรู้ เรียนรู้ศึกษาสิ่งใหม่ๆ ที่หน่วยงาน ส.ป.ก.หนองคายเข้ามาสนับสนุน ซึ่งสำหรับนางปราณี ได้ความรู้ต่างๆ มากมาย

เงื่อนไขคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ในการประกอบอาชีพ แบ่งปันความรู้ในการทำเกษตรกรรมแบ่งปันผลผลิต และช่วยงานบุญงานท้องถิ่นต่างๆ ในชุมชน

รูปกิจกรรมในศูนย์ฯ

ผังฟาร์ม เนื้อที่ ๒๔ - ๑ - ๓๖ ไร่

แปลงนาข้าว ๑๕ ไร่

เลี้ยงไก่

เลี้ยงวัว

ลานว่าง ปัจจุบันปลูกหญ้าเลี้ยงวัว

ที่พักเกษตรกร

ปลูกพริก ปลูกมะนาวท่อ

ปลูกยูคาลิปตัส

แปลงนาข้าว ๕ ไร่

ปลูกกล้วยรอบสระ

บ่อน้ำ ๑ ไร่

๗. ศูนย์ต้นแบบด้านผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

ชื่อ - สกุล นายสรพงษ์พันธ์ สายสิงห์

ที่อยู่ ๑๐ หมู่ ๖ บ้านคำสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓ ๔๓๐๕ ๐๐๑๗๔ ๕๐ ๕

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๓-๕๓๗๗๔๗๐

ที่ดิน ๑ แปลง เนื้อที่ ๕ - ๐ - ๙๑ ไร่

เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. แปลง ๑๗ กลุ่ม/ระหว่าง ๕๖๔๔๒๘๘๐

ชื่อเจ้าของที่ดิน นายสรพงษ์พันธ์ สายสิงห์

ที่ตั้งที่ดิน หมู่ ๖ บ้านคำสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

นายสรพงษ์พันธ์ สายสิงห์ ภูมิลำเนาเดิมอาศัยอยู่ บ้านคำสะอาด ม.๖ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย โดยมีความเชื่อของคนในชุมชน คือ การทำนาให้ได้ผลผลิตที่สูง โดยการใช้ปุ๋ยเคมีมากๆ ต้นทุนผลิตก็สูงตามไปด้วย ทำให้ไม่ได้กำไร ขาดทุนโดยใช่เหตุในการทำเกษตร เพราะต้นทุนผลิตสูงราคาผลผลิตตกต่ำ

จุดเปลี่ยน

หน่วยงาน ส.ป.ก.หนองคาย ได้นำโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน มาประชาสัมพันธ์ การเข้าร่วมโครงการ เกี่ยวกับการไถกลบตอซัง เพิ่มปุ๋ยพืชสด เพื่อลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมี ลดการใช้สารเคมี ในการทำการเกษตร หันมาสนใจปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพแทน มีการให้คำแนะนำ ให้ความรู้จากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย เกษตรจังหวัดหนองคาย และเกษตรตำบล

ตำแหน่งทางสังคม : ได้เป็นสมาชิกผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ๔ ชุมชน

ลักษณะกิจกรรมในแปลงศูนย์ต้นแบบ

พื้นที่ทำการเกษตรของนายสรพงษ์พันธ์ สายสิงห์ มีทั้งหมด ๕-๐ - ๙๑ ไร่ มีการจัดสรรพื้นที่ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรดังนี้คือ ปลุกข้าว ๕ ไร่ และขุดสระเลี้ยงปลา ๑ ไร่

องค์ความรู้

การถ่ายทอดองค์ความรู้

โดยส่วนมากนายสรพงษ์พันธ์ สายสิงห์ จะใช้วิธีการพูดแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง และสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติ องค์ความรู้เกี่ยวกับปลูกข้าวได้ การดูแลอย่างไรให้ได้ข้าวคุณภาพดี

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑	ข้าว	๕ - ๐ - ๐ ไร่
-	ต้นทุน	จำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท
-	รายได้	จำนวน ๙๕,๐๐๐ บาท
-	รายได้สุทธิ	จำนวน ๗๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๒ ขุดสระเลี้ยงปลา ๑- ๐ - ๐ ไร่

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ความพอประมาณ มีการจัดสรรพื้นที่ในการทำเกษตรได้อย่างเหมาะสม ปลูกพืชผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด-ไก่ ไก่กินเองและขายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง ไม่ใช่จ่ายสิ้นเปลืองจนเกินตัวและมีกิน มีใช้ถ้าเหลือก็แบ่งปันเพื่อนบ้าน

ความมีเหตุผล ความที่เราเกิดมาเป็นเกษตรกรตั้งแต่เกิด จึงได้ยึดการทำเกษตรเป็นหลักทำตามความรู้ความสามารถตัวเองในการปลูกพืชชนิดต่างๆ มาพอสมควรแล้ว แต่อย่างไรก็ตามตัวเองยังคงต้องศึกษาหาความรู้จากทางอื่นไปเรื่อยๆ เพื่อให้เสริมสร้างความรู้พื้นฐานด้านต่างๆ อีกด้วย

ภูมิคุ้มกัน ในวิธีการทำเกษตร ไม่ว่าจะปลูกข้าว ปลูกผักสวนครัวนั้น เป็นการทำให้เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว เพราะอาชีพหลักตัวเองทำการเกษตรอยู่แล้ว พืชผักสวนครัวจะต้องเหลือจากกินก่อนถึงจะขาย ไม่ใช่ขายหมดแล้วซื้อคนอื่นมากิน

เงื่อนไขความรู้ องค์ความรู้ไม่มีในกรอบ ๔ เหลี่ยม เสมอไป สำหรับตัวเองแล้วการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อความรู้เพิ่มเติมต่างๆ เป็นสิ่งที่ตัวเองคิดว่าดีกว่าจะคิดเองไปทุกๆ อย่าง เมื่อมีโอกาสเรียนรู้ศึกษาและอบรม เช่น อบรมการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา อบรมมาตรฐานการผลิตสินค้า GAP. ฯลฯ

เงื่อนไขคุณธรรม แบ่งปันความรู้ที่มีอยู่ให้เกษตรกรที่เข้ามาดูศูนย์ต้นแบบ และเกษตรกรที่สนใจ โดยไม่ต้องการผลตอบแทนใด ฝึกปฏิบัติในสถานที่จริงในศูนย์ตัวเอง รับความคิดเห็นของผู้อื่นได้

รูปกิจกรรมในศูนย์

ผังฟาร์ม เนื้อที่ ๕-๐ - ๙๑ ไร่

ปลูกข้าว ๔ ไร่

สระเลี้ยงปลา

ปลูกกล้วยรอบสระ

กระท่อม

๘. ศูนย์ต้นแบบด้านการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว

ชื่อ - สกุล นายอิสระ บ้างตำรวจ (อ่าง) อายุ ๔๓ ปี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑๘๑ หมู่ ๑๑ บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓๔๓๐๕๐๑๑๘๕๑๕๒

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๘-๖๕๖๒๙๐๕

ที่ดิน ๒ แปลง พื้นที่ ๕๐ ไร่ ๑ งาน ๔๖ ตารางวา

แปลงที่ ๑ เนื้อที่ ๓๑ ไร่ ๓ งาน ๕๕ ตารางวา

แปลงที่ ๒ เนื้อที่ ๑๘ ไร่ ๑ งาน ๔๖ ตารางวา

ชื่อเจ้าของที่ดิน นายอิสระ บ้างตำรวจ

ที่ตั้งที่ดิน ๑๘๑ หมู่ ๑๑ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

นายอิสระ บ้างตำรวจ หรือเรียกกันว่า พี่อ่าง เกิดที่บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่โรงเรียนบ้านโนนสะอาด มาเรียน กศน. ต่อจบมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖) ครอบครัวมีอาชีพทำนา สมัยเป็นเด็ก พี่อ่างก็ช่วย พ่อ แม่ ทำนามาตลอด บางปี ฝนดีผลผลิตก็ได้เยอะ บางปีไม่มีฝนผลผลิตก็ไม่ได้ขาดทุนก็มี ครอบครัวล้มลุกคลุกคลานมาตลอด ชีวิตที่ทำแต่ การเกษตร ที่ไม่ประสบผลสำเร็จจึงท้อและคิดว่าจะหางานอย่างอื่นทำ อายุได้ ๒๕ ปี ได้สมัครไปทำงานใช้ แรงงาน ที่ต่างประเทศ (ประเทศเกาหลี) ๖ ปี ไปใหม่ๆ ก็ชอบ สนุก เจอสิ่งแปลกใหม่ ได้เงินมีงาน แต่พอทำได้ สักพัก ท้อ เหนื่อย คิดถึงบ้าน คิดถึงนา ขอแค่เงินทุนที่จะนำกลับมาพัฒนาพื้นที่ของตัวเอง ปี ๒๕๔๗ กลับมา ประเทศไทย สิ่งแรกที่ทำหลังกลับมาคือ ปรับสภาพพื้นที่นาให้เป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือมี สระกักเก็บน้ำ มีเกษตรผสมผสาน มีไม้ยืนต้น พี่อ่างเลือกทำนาหวาน เพื่อง่ายต่อการจัดการ พันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูก ยังเป็นพันธุ์พื้นบ้าน กข๖ (ข้าวเหนียว) มะลิ๑๐๕ (ข้าวเจ้า) ผลผลิตที่ได้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจเนื่องจากยังขาด องค์ความรู้ต่างๆ วิธีการหวานที่ถูกต้อง การใส่ปุ๋ย การปราบศัตรูพืช การกำจัดแมลงในนาข้าว ก็ได้เรียนรู้ตามวิถี ชีวิตเกษตรกรที่มีประสบการณ์มากกว่าเท่านั้น

จุดเปลี่ยน

โครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยงานสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย มาประชาสัมพันธ์ ถึงการเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

ปี ๒๕๕๗ ได้เข้าร่วมโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรอบรมการผลิตเมล็ดพันธุ์ ซึ่งมีการไถกลบตอซัง การปลูกปอเทือง (การลดต้นทุน) จะเน้นการฝึกอบรมเนื่องจากเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ด้านการเพิ่มผลผลิตข้าว การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ความสำคัญ และพร้อมเรียนรู้ นำไปฝึกปฏิบัติในแปลงเกษตรตัวเอง

ปี ๒๕๕๘ ได้รับเป็นศูนย์ต้นแบบการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว เนื่องจากมีความตั้งใจเรียนรู้และปฏิบัติ เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และพร้อมที่จะนำไปขยายพันธุ์ได้ จึงเป็นศูนย์เรียนรู้ให้สมาชิก ที่สนใจได้มาเรียนรู้ในแปลงตัวเอง

ปี ๒๕๕๘ ได้รับเป็นศูนย์ต้นแบบการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว เนื่องจากมีความตั้งใจเรียนรู้และปฏิบัติ เพื่อให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ และพร้อมที่จะนำไปขยายพันธุ์ได้ จึงเป็นศูนย์เรียนรู้ให้สมาชิก ที่สนใจได้มาเรียนรู้ในแปลงตัวเอง

กิจกรรมแต่ละชนิดในพื้นที่แต่ละแปลง ทั้งหมด ๒ แปลง พื้นที่ ๕๐ ไร่ ๑ งาน ๔๖ ตารางวา

แปลงที่ ๑ พื้นที่ ๓๑ ไร่ ๓ งาน ๕๕ ตารางวา

๑. ชนิดพืชที่ปลูก ข้าว กข๖ พื้นที่ ๑๐ ไร่
๒. ชนิดพืชที่ปลูก ข้าว กข๑๘ พื้นที่ ๑๐ ไร่
๓. ชนิดพืชที่ปลูก ข้าว มะลิ๑๐๕ พื้นที่ ๑๐ ไร่
๔. กระท่อม ผักสวนครัว ๓ งาน ๕๕ ตารางวา

แปลงที่ ๒ พื้นที่ ๑๘ ไร่ ๑ งาน ๔๖ ตารางวา

๑. ชนิดพืชที่ปลูก ยางพารา พื้นที่ ๑๒ ไร่
๒. สระน้ำ พื้นที่ ๔ ไร่
๓. ที่ปัก ปลูกผักสวนครัว พื้นที่ ๒ ไร่ ๑ งาน ๔๖ ตารางวา

องค์ความรู้ (ศูนย์ต้นแบบด้านการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว)

การเตรียมพื้นที่

๑. หลังจากเกี่ยวข้าวที่ได้รับผลผลิตในปีนั้นๆเรียบร้อยแล้ว จะไถกลบตอซัง (หลังเกี่ยวได้๓๐-๔๕วัน) ไถตะ ๑ รอบ
๒. หว่านปอเทืองเพื่อทำเป็นปุ๋ยพืชสด
๓. ปอเทืองโตได้ประมาณ ๔๕ – ๕๐ วัน ไถกลบปอเทืองทันที (หรือช่วงดอกปอเทืองกำลังเหลือง) สามารถเป็นธาตุอาหารได้อย่างดี

๔. ไถพรวนอีกรอบ เพื่อให้ปุ๋ยพืชสดย่อยสลายได้ดีในแปลง (ไถพรวนก่อนหว่าน ๑ เดือน) ประมาณปลายเดือนมิถุนายน ถ้าพื้นที่ยังขาดน้ำ ให้สูบน้ำพักไว้เพื่อปรับสภาพระหว่างธาตุอาหารในดินและน้ำ

๕. รดน้ำหมักชีวภาพลงในแปลงนา ในอัตรา ๒๐ ลิตร/ ๑ ไร่ (หัวเชื้อปุ๋ยน้ำชีวภาพ ๒๐ ลิตร/น้ำเปล่า ๒๐ ลิตร)

การเตรียมเมล็ดพันธุ์/การหว่าน/การปักดำ

๑. คัดเลือกพันธุ์ที่จะปลูก
๒. แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือก ๑ คืน
๓. พักเมล็ดพันธุ์ข้าวเปลือกหลังจากแช่ไว้ ๑ คืน พักในที่ร่มอีก ๒ คืน
๔. หว่านข้าวเพื่อเป็นกล้า (ตกกล้า) ๑ แปลง
๕. ๔๕ – ๖๐ วัน ต้นกล้าใหญ่พอที่จะนำไปปักดำได้ สำหรับแปลงที่เตรียมไว้ก็ไถพรวนเพื่อง่ายต่อการปักดำ (หรือง่ายต่อการหว่าน)
๖. ระยะห่างระหว่างการปักดำ ๒๐-๒๕ ซม.

การดูแลต้นข้าว

๑. ระดับน้ำที่เหมาะสม ๕-๑๐ ซม. เพื่อช่วยพยุงโคนต้นกล้าให้ตั้งตรงได้ ทั้งยังป้องกันไม่ให้พืชเกิดช่วงระยะเวลาที่ข้าวยังไม่โต
๒. ต้นข้าวโตได้ประมาณ ๒ เดือน ใส่ปุ๋ยเพิ่มรวม ฉีดน้ำหมักชีวภาพเพิ่มเข้าไปในนาข้าว ในอัตรา ๒๐ ลิตร/ไร่
๓. ตัดข้าวปน ประมาณเดือนตุลาคม จะสังเกตระยะข้าวออกรวง ระยะข้าวโน้มรวง จะมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัด เช่น ต้นข้าวสูงกว่าต้นอื่น รวงจะต่างจากรวงอื่น สีของรวงข้าว ฯลฯ
๔. เดือนพฤศจิกายน ให้ปล่อยน้ำออกจากแปลงนาข้าว เพื่อสะดวกต่อการเก็บเกี่ยวข้าว

การทำปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ (ไว้ใช้เอง)

วัสดุในการหมักปุ๋ยน้ำชีวภาพ

๑. หอยเชอร์รี่ ๓๐ เปอร์เซ็นต์
๒. หน่อกล้วย (ใช้หน่อที่กำลังเจริญเติบโต) จำนวน ๔๐ เปอร์เซ็นต์
๓. กากน้ำตาล จำนวน ๑๐ เปอร์เซ็นต์
๔. น้ำเปล่า จำนวน ๒๐ เปอร์เซ็นต์
๕. พด.๒ จำนวน ๑ ชอง

หมักทิ้งไว้ประมาณ ๑ เดือน กรองเอาน้ำหมักมาฉีดพ่น นำกากที่กรองเอาน้ำเสร็จแล้ว ใส่โคนต้น
 ยางพาราสามารถทำเป็นปุ๋ยชีวภาพใส่ในแปลงระยะเตรียมแปลงขั้นสุดท้าย

การถ่ายทอดองค์ความรู้

เป็นวิทยากรบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติในพื้นที่นายอิสระ และไปอธิบายที่แปลงสมาชิกที่มาสอบถาม ทั้งยังเป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษาเรื่องดิน โดยนายอิสระยังเป็นหมอดินอาสาของชุมชนด้วย

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑ ข้าว กข๖ จำนวน ๑๐ ไร่

- ต้นทุน จำนวน ๕,๐๐๐.- บาท
- รายได้ จำนวน ๘๘,๐๐๐.- บาท
- รายได้สุทธิ จำนวน ๘๓,๐๐๐.- บาท

กิจกรรมที่ ๒ ข้าว กข.๑๘ จำนวน ๑๐ ไร่

- ต้นทุน จำนวน ๕,๐๐๐.- บาท
- รายได้ จำนวน ๘๘,๐๐๐.- บาท
- รายได้สุทธิ จำนวน ๘๓,๐๐๐.- บาท

กิจกรรมที่ ๓ มะลิ ๑๐๕ จำนวน ๑๐ ไร่

- ต้นทุน จำนวน ๕,๐๐๐.- บาท
- รายได้ จำนวน ๘๘,๐๐๐.- บาท
- รายได้สุทธิ จำนวน ๘๓,๐๐๐.- บาท

กิจกรรมที่ ๔ ยางพารา จำนวน ๑๒ ไร่ (อายุ ๑๐ ปี)

- ต้นทุน จำนวน ๒๔,๐๐๐.- บาท
- รายได้ จำนวน ๓๖,๐๐๐.- บาท
- รายได้สุทธิ จำนวน ๑๒,๐๐๐.- บาท

กิจกรรมที่ ๕ เกษตรผสมผสาน(ผักสวนครัว) จำนวน ๕ ไร่

- ต้นทุน จำนวน ๒,๐๐๐.- บาท
- รายได้ จำนวน ๖,๐๐๐.- บาท
- รายได้สุทธิ จำนวน ๔,๐๐๐.- บาท

การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างรู้ค่า ขุดบ่อรอบแปลงนาเพื่อเก็บน้ำไว้ในยามที่ไม่มีน้ำ ปลุกข้าวหลายสายพันธุ์เพื่อความแตกต่างของผลผลิตในแปลง เกิดความหลากหลาย เกิดการพัฒนาด้านสายพันธุ์ข้าว

ความมีเหตุผล จากการที่ต้องมีข้าวหลากหลายสายพันธุ์เพื่อเป็นการทดลองว่าข้าวพันธุ์ไหนบ้างที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของตนเอง และข้าวสายพันธุ์ไหนที่เป็นความต้องการของตลาด ผู้บริโภคมีความต้องการมากที่สุด

ภูมิคุ้มกัน จะเห็นได้ว่าข้าวแต่ละสายพันธุ์มีความแตกต่างกัน ทำให้ง่ายต่อการจัดการ การปักดำ การเก็บเกี่ยว ที่มีช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

เงื่อนไขความรู้ การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างสมาชิกและการลองผิดลองถูกอาจเป็นประสบการณ์ที่เป็นความรู้ที่ดีที่สุด เนื่องจากสภาพอากาศแต่ละปีไม่แน่นอน การทำเกษตรก็ไม่แน่นอนว่า จะประสบความสำเร็จทุกครั้งไป

เงื่อนไขคุณธรรม ไม่ว่าจะทำการเกษตรด้านไหน หรืองานในแปลงยุ่งยุ่งเพียงใด ขอให้ทีมงานบุญ งานบวช งานประเพณีต่างๆ นายอิสระหรือพี่อ่าก็ต้องไปร่วมงานทุกครั้ง มีผักสวนครัว และข้าวที่ช่วยงานแต่ละครั้ง

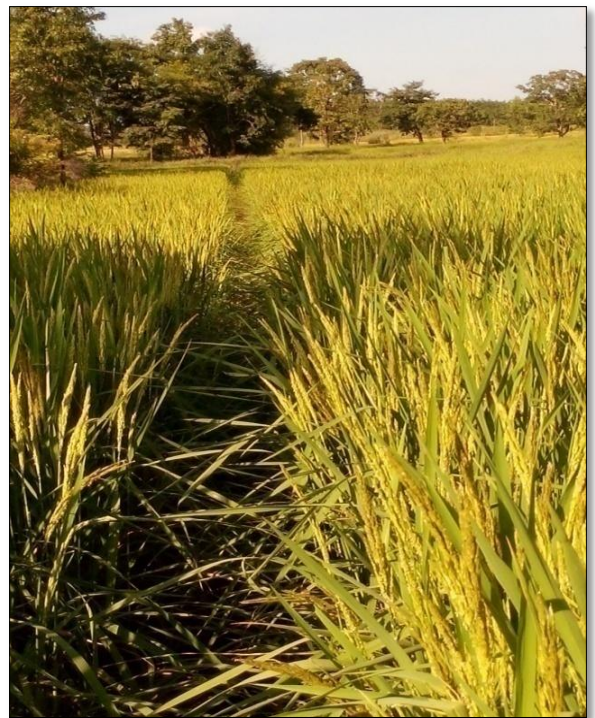
รูปกิจกรรมภายในศูนย์ต้นแบบ

ผลผลิตในแปลงข้าว

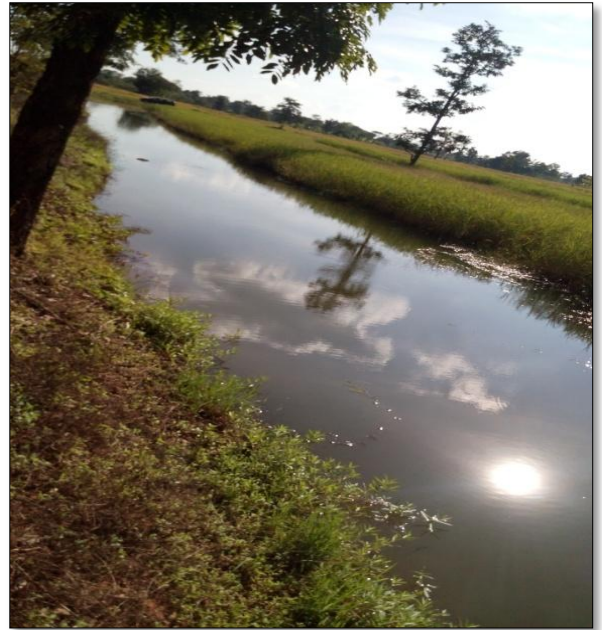
ข้าว มะลิ105 จำนวน 10 ไร่

ข้าว กข18 จำนวน 10 ไร่

ถังน้ำหมักชีวภาพ

บ่อน้ำรอบแปลง

ปลูกยางพารา ขอบสระน้ำ

ยางพารา จำนวน 12 ไร่

ผังฟาร์ม ศูนย์ต้นแบบการคัดเลือกพันธุ์ข้าว

จำนวน ๒ แปลง (แปลงที่ ๑ พื้นที่ ๓๑ ไร่ ๓ งาน ๕๕ ตารางวา)

ข้าว กข6

จำนวน

10 ไร่

กระท่อม
พืชผักสวนครัว
3 งาน 55

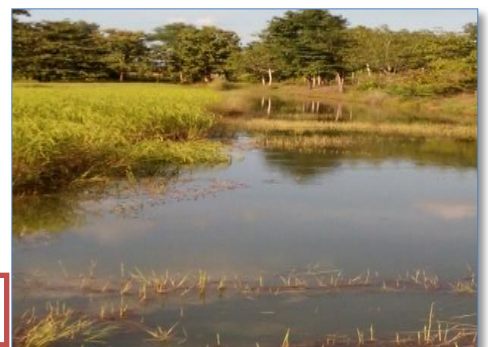
ข้าว มะลิ105

จำนวน 10 ไร่

ข้าว กข18

จำนวน 10 ไร่

สระรอบแปลง

แปลงที่ 2 พื้นที่ 18 ไร่ 1 งาน 46 ตารางวา

ยางพารา

จำนวน 12 ไร่

ที่พัก ปลุกผักสวนครัว พื้นที่ 2 ไร่ 1 งาน 46

๙. ศูนย์ต้นแบบด้านผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา

ชื่อ - สกุล นางยุพิน โคตรหนองปิง

ที่อยู่ ๓๒/๑๑ บ้านบุรพา ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๕ ๔๓๐๕ ๙๐๐๐๗ ๓๘ ๓

หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๕-๔๕๖๗๒๕

ที่ดิน มีที่ดิน ๒ แปลง เนื้อที่รวม ๔๔ ไร่

แปลงที่ ๑. มีเนื้อที่ ๓๕ ไร่ ๓ งาน ๐ ตารางวา

แปลงที่ ๒. มีเนื้อที่ ๙ ไร่ ๐ งาน ๔๙ ตารางวา

ชื่อเจ้าของที่ดิน นางยุพิน โคตรหนองปิง

ที่ตั้งที่ดิน หมู่ ๑๑ บ้านบุรพา ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมู่ ๑ บ้านโคกอุดม ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

นางยุพิน โคตรหนองปิง เกิดที่บ้านบุรพา ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ครอบครัวมีอาชีพทำเกษตรกรรม ช่วงวัยเด็ก นางยุพินได้ช่วยบิดา มารดา ทำการเกษตรมาโดยตลอด บางครั้งก็ต้องหยุดเรียนเพื่อมาช่วยบิดา มารดา แต่ผลผลิตบางปีผลผลิตก็ได้้น้อย บ้างปีผลผลิตก็ประสบผลสำเร็จได้พอสมควรแต่อยากลองคิดลองหาสิ่งใหม่ๆ อยากหางานอย่างอื่นทำ จนถึงอายุได้ ๒๒-๒๓ ปี ได้ไปทำงานทำที่กรุงเทพฯ เพื่อแบ่งเบาภาระบิดา มารดา แต่ทำงานได้พอสัปดาห์ รู้สึกเหนื่อย คิดถึงบ้าน คิดถึงบิดามารดา จึงทำงานเก็บเงินกับแฟนไว้เป็นทุน เพื่อจะกลับบ้านมาทำการเกษตรที่ดีกว่า กลับมาทำการเกษตรกับแฟนที่แต่งงานด้วยกัน ต่อมาได้ร่วมมือกันปรับพื้นที่นาเป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ มีสระน้ำ มีเกษตรผสมผสาน ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชผักสวนครัว

จุดเปลี่ยน

โครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง ของหน่วยงานสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย มาให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับโครงการเมื่อปี ๒๕๕๗ ได้เข้าร่วมโครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียง หลักสูตรการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา ซึ่งเป็นการผลิตเชื้อราไว้ใช้เองและขายได้อีกต่างหาก และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ยังมีได้เข้ามาให้ความรู้เรื่อยๆ โดยการเชิญหน่วยงานอื่นๆ มาให้ความรู้และนำไปฝึกปฏิบัติในการผลิตเชื้อรา

ปี ๒๕๕๙ ได้รับเป็นศูนย์ต้นแบบการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา เนื่องจากมีความตั้งใจเรียนรู้ และปฏิบัติการผลิตเชื้อรา เพื่อให้ได้มาใช้เองโดยไม่พึ่งสารเคมีในการทำการเกษตร จึงเป็นศูนย์เรียนรู้ให้สมาชิก ที่สนใจได้มาเรียนรู้ในแปลงตัวเอง

กิจกรรมแต่ละส่วนในพื้นที่แต่ละแปลง ทั้งหมด ๒ แปลง ๔๘ ไร่ ๓ งาน ๔๙ ตารางวา

แปลงที่ ๑ พื้นที่ ๓๕ ไร่ ๓ งาน ๐ ตารางวา ได้ทำประโยชน์ ดังนี้

๑. ปศุสงพารา จำนวน ๒๕ ไร่
๒. สระ จำนวน ๑ ไร่

แปลงที่ ๒ พื้นที่ ๙ ไร่ ๐ งาน ๔๙ ตารางวา ได้ทำประโยชน์ ดังนี้

๑. ปศุสงพารา กข.๑๘ จำนวน ๘ ไร่
๒. สระ จำนวน ๑ ไร่

องค์ความรู้ ศูนย์ต้นแบบด้าน การทำเชื้อราไตรโคเดอร์มา

เตรียมอุปกรณ์การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา

๑. หัวเชื้อราไตรโคเดอร์มา ๑ ขวด *มีขายตามร้านเกษตรทั่วไป
๒. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า
๓. ข้าวสาร
๔. กระบอกล้างน้ำ
๕. เข็มหมุด
๖. หนังสือ
๗. ถุงพลาสติกทนร้อน ๖ x ๑๒ นิ้ว
๘. ตราชั่ง
๙. แอลกอฮอล์

วิธีหุงข้าวสารเพื่อผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา

- ก่อนที่จะลงมือทำ ขั้นตอนแรกควรจะต้องล้างแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อใส่ที่มือก่อนทุกครั้ง
- หุงข้าวด้วยหม้อหุงข้าวไฟฟ้า ใช้ข้าวสาร ๓ ส่วน ต่อน้ำ ๒ ส่วน จนได้ข้าวสุก
- ตักข้าวสุกที่ยังร้อนใส่ถุงพลาสติก ๖ x ๑๒ นิ้ว ที่เตรียมไว้
- เสร็จแล้วพับปากถุงพลาสติกกลัดด้านล่าง แล้วปล่อยให้ข้าวอุ่นลง (เกือบเย็น)

- ฉีดแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อใส่ที่มีมืออีกครั้งเพื่อฆ่าเชื้อโรค เมื่อข้าวเริ่มอุ่นแล้วเปิดปากถุงพลาสติกหยดหัวเชื้อใส่ข้าวสุก

- ใช้หนังสือยัดปากถุงพลาสติกเขย่าถุงให้หัวเชื้อกระจายทั่วทั้งถุง

- ใช้เข็มหมุดแทงปากถุงที่ใกล้ๆ บริเวณที่รัดหนังสือไว้ ประมาณ ๑๕-๒๐ ครั้งต่อถุง

- เสร็จแล้วไล่ลมออกให้หมด แล้วตั้งถุงตรงกลางให้ลมภายนอกเข้ามาเล็กน้อย ไม่ควรวางถุงข้าวซ้อนกัน

วิธีเก็บเชื้อราไตรโคเดอร์มา

- ควรเก็บและวางถุงเชื้อราในห้องที่สะอาด ปลอดภัยจากมด ไร และสัตว์อื่นๆ อากาศไม่ร้อน ไม่ตากแดด แต่มีแสงสว่าง แต่ควรพลิกถุงประมาณ ๒ วัน บ่มไว้ ๕-๗ วัน

- เมื่อเชื้อราไตรโคเดอร์มาเดินทั่วถุงจนเป็นสีเขียวแล้วควรใช้ทันทีหรือเก็บไว้ในตู้เย็นช่องธรรมดาได้ประมาณ ๑ เดือน

การถ่ายทอดองค์ความรู้

สามารถเป็นวิทยากรบรรยาย การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาสาหิตการผลิต และวิธีใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา ในแปลงของตนเองได้ ทั้งยังเป็นທີ່ปรึกษาเรื่องวิธีใช้ และการผลิตได้

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑ ปลูกลูกฟักพันธุ์ที่ ๒๕ ไร่

- ต้นทุน จำนวน ๗๕,๐๐๐ บาท
- รายได้ จำนวน ๑๘๕,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ จำนวน ๑๑๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๒ ปลุกข้าว พื้นที่ ๘ ไร่

- ต้นทุน จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท
- รายได้ จำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ จำนวน ๖๘,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๓ ปลุกพืชผัก ไม้ผล บ่อเลี้ยงปลาพื้นที่ ๒ ไร่

- ต้นทุน จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท
- รายได้ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท
- รายได้สุทธิ จำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ความพอประมาณ รู้จักการใช้ประโยชน์ในที่ดินของตัวเอง ให้เป็นประโยชน์ให้ได้มากที่สุด ทำการเกษตรในแปลงตัวเองให้ได้อย่างเหมาะสม ปลูกพืชผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ไว้ขายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวและเหลือไว้กิน

ความมีเหตุมีผล มีการใช้ความรู้ในสิ่งที่ได้มาให้เกิดประโยชน์ในการดูแลพืชแต่ละอย่าง เพื่อจะได้ต้นทุนการดูแลรักษาพืชที่ได้มามีผลผลิตมากขึ้น

ภูมิคุ้มกัน มีความรู้ในการดูแลรักษาพืชผักของตนเอง การใช้องค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมในเรื่อง การลดต้นทุนการผลิต อบรมการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มาไว้ใช้เอง

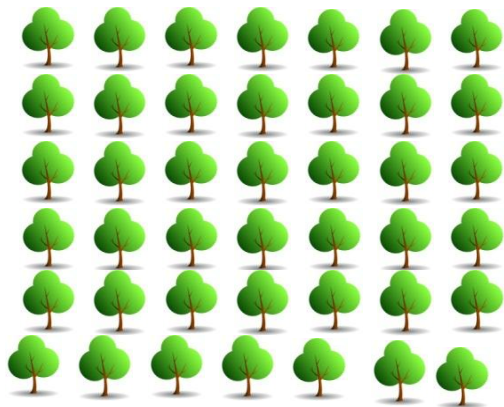
เงื่อนไขความรู้ จากการศึกษาความรู้ที่ได้มา ทั้งการเข้าร่วมอบรม และการไปศึกษาดูงานในที่ต่างๆ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาในแปลงเกษตรของตัวเอง

เงื่อนไขคุณธรรม การแบ่งปันองค์ความรู้ที่ได้ศึกษามาให้แก่ชุมชนและเพื่อนบ้าน ถ่ายทอดองค์ความรู้ และศูนย์ต้นแบบให้กับบุคคลที่สนใจโดยที่ไม่หวังสิ่งตอบแทน

รูปกิจกรรมในศูนย์ต้นแบบ

ผังฟาร์ม ๓๒ ไร่

สวนยางพารา

ห้องน้ำ

ที่พักเกษตรกร

ที่พักเกษตรกร

นาข้าว

แปลงผักสวนครัว

๑๐. ศูนย์ต้นแบบด้านข้าว

ชื่อ - สกุล นายเรืองเดช บ้างตำรวจ

ที่อยู่ ๒๑๓ หมู่ ๕ บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

หมายเลขบัตรประชาชน ๓ ๔๓๐๕ ๐๑๑๘๕ ๑๓ ๖

หมายเลขโทรศัพท์ -

ที่ดิน ๑ แปลง มีเนื้อที่ ๒๑ - ๒ - ๘๖ ไร่

จำนวนเนื้อที่ ๒๑ - ๒ - ๘๖ ไร่

เอกสารสิทธิ ส.ป.ก. แปลงที่ ๔ กลุ่ม/ระหว่าง ๑๑๗๗

ชื่อเจ้าของที่ดิน นางบัวศรี บ้างตำรวจ

ที่ตั้งที่ดิน หมู่ ๕ บ้านโนนสะอาด ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

ภูมิหลัง

นายเรืองเดช บ้างตำรวจ ทำเกษตรทั่วไป มีนาข้าว สวนยางพารา ทำตามความเชื่อของคนในชุมชน คือ การทำนาให้ได้ผลผลิตที่สูง โดยการใช้ปุ๋ยเคมีมากๆ ต้นทุนผลผลิตก็สูงตามไปด้วย ทำให้ไม่ได้กำไร ขาดทุน โดยใช้เหตุในการทำเกษตร เพราะต้นทุนผลผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ

จุดเปลี่ยน

หน่วยงาน ส.ป.ก.หนองคาย ได้นำโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน มาประชาสัมพันธ์ การเข้าร่วมโครงการ เกี่ยวกับการฝึกอบรมต่อซัง เพิ่มปุ๋ยพืชสด เพื่อลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมี ลดการใช้สารเคมี ในการทำการเกษตร หันมาสนใจปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพแทน มีการให้คำแนะนำ ให้ความรู้จากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ศูนย์วิจัยข้าวหนองคาย สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย เกษตรจังหวัดหนองคาย เกษตรตำบล

ตำแหน่งทางสังคม : ได้เป็นสมาชิกผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ๔ ชุมชน

ลักษณะกิจกรรมในแปลงศูนย์ต้นแบบ

พื้นที่ทำการเกษตรของนายเรืองเดช บ้างดำรวจ มีทั้งหมด ๒๑ - ๒ - ๘๖ ไร่ มีการจัดสรรพื้นที่ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยแบ่งพื้นที่ทำการเกษตรดังนี้

- ปลูกข้าว กข๖ จำนวน ๑๐ ไร่
- ยางพารา จำนวน ๕ ไร่
- อ้อย จำนวน ๗ งาน
- สร้างที่พักอาศัย จำนวน ๒ งาน

นอกจากพื้นที่ของตัวเองแล้ว ยังได้ทำการเกษตรในแปลงของภรรยาอีกด้วย ทั้งยางพาราและทำนา ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว

องค์ความรู้

การปลูกยางพารา

การเตรียมพื้นที่ปลูก ต้องปรับพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับปลูกยาง จำเป็นต้องวางแผนการใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความสะดวกในการดูแลบำรุงรักษาต้นยาง การเตรียมพื้นที่ปลูกยางทำให้การทำความสะอาดพื้นที่ การวางแผน การขุดหลุม และการจัดทำขั้นบันไดเป็นต้น

ระยะปลูกยางที่เหมาะสม เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับต้นยาง จึงกำหนดปลูก

พันธุ์ RRIN๖๐๐ ๓ x ๖ เมตร ได้จำนวน ๘๙ ต้น/ไร่

การเตรียมหลุมปลูก ขนาดของหลุม ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร (กว้าง x ยาว x ลึก)
ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ รองก้นหลุมด้วย

วิธีเลือกเบี่ยางพาราปลูก แบ่งออกเป็น ต้นตอตาและยางชำถุงขนาด ๑ - ๒ ฉัตร ต้องเลือกกล้ายางพาราที่สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคพืชและศัตรูพืช ยางชำถุง เป็นต้นกล้าประมาณ ๒ - ๓ เดือน โดยที่มีลักษณะ ๑ - ๒ ฉัตร ซึ่งจะมีสภาพพร้อมปลูกในแปลงได้เลย

การบำรุงรักษายางพาราก่อนกรีด พื้นที่ส่วนมากเป็นดินที่ค่อนข้างดีมีความอุดมสมบูรณ์น้อย เนื่องจากแปลงสวนยางพาราแต่ก่อนเคยทำการเกษตรมาก่อน จึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยบำรุงต้นยางอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของต้นยางพาราในการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตที่สูงควรใส่ ๒ ครั้ง/ปี ปลายเดือนเดือนมิถุนายน และปลายเดือนกันยายน ไกลเพื่อกลบเศษไม้ต่างๆ แต่จะเป็นการไถพรวนหน้าดิน แล้วค่อยหว่านรอบๆ โคนต้นยางพารา ในปริมาณ ๖๕ กิโลกรัม/ไร่

การบำรุงรักษายางพาราลงกรีด ใส่ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพลงพร้อมกับเคมี เพื่อบำรุงและให้ได้คุณภาพน้ำยางที่ดีมันดูแลรักษาไม่ให้เกิดโรคหน้ายางตาย ดูแลอีกอย่างคือการใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา มาฉีดหน้ายางเสมอเพื่อให้หน้ายางพารานิ่มและป้องกันโรคได้อีกด้วย

การถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยส่วนมากนายเรืองเดช บ้างดำรวจ จะใช้วิธีการพูดแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อนำมาปรับใช้ในพื้นที่ของตัวเอง และสามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดบรรยาย สาธิต และฝึกปฏิบัติองค์ความรู้เกี่ยวกับปลูกยางพาราได้ การดูแลอย่างไรให้คุณภาพน้ำยางที่ดีมีคุณภาพ

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

กิจกรรมที่ ๑	ข้าว กข๖	๑๐ - ๐ - ๐ ไร่
-	ต้นทุน	จำนวน ๒๕,๐๐๐ บาท
-	รายได้	จำนวน ๙๕,๐๐๐ บาท
-	รายได้สุทธิ	จำนวน ๗๐,๐๐๐ บาท
กิจกรรมที่ ๒	ยางพารา	๕ - ๐ - ๐ ไร่
-	ต้นทุน	จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท
-	รายได้	จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท
-	รายได้สุทธิ	จำนวน ๒๘,๐๐๐ บาท
กิจกรรมที่ ๓	อ้อย	๗ - ๐ - ๐ ไร่
-	ต้นทุน	จำนวน ๔๕,๐๐๐ บาท
-	รายได้	จำนวน ๙๘,๐๐๐ บาท
-	รายได้สุทธิ	จำนวน ๕๓,๐๐๐ บาท

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ความพอประมาณ มีการจัดสรรพื้นที่ในการทำเกษตรได้อย่างเหมาะสม ปลูกพืชผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ด-ไก่ ไร่กินเองและขายเป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง ไม่ใช่จ่ายสิ้นเปลืองจนเกินตัวและมีกิน มีใช้ถ้าเหลือก็แบ่งปันเพื่อนบ้าน

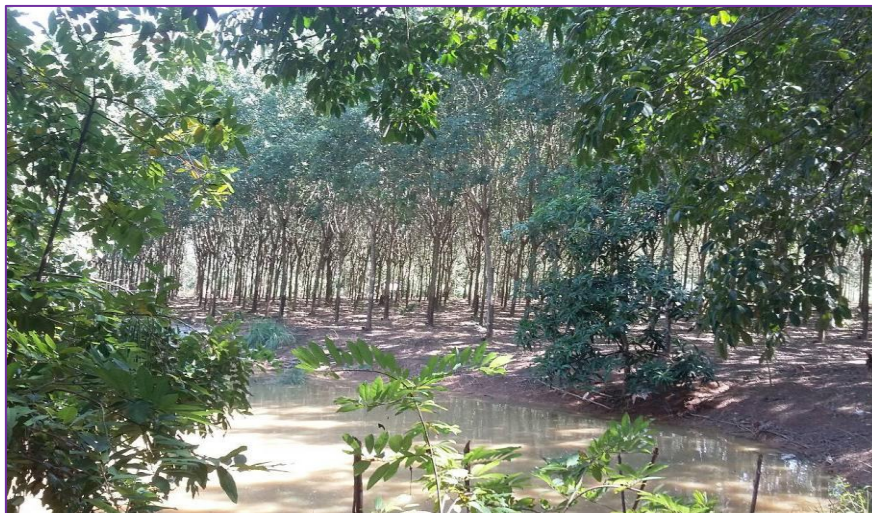
ความมีเหตุผล ความที่เราเกิดมาเป็นเกษตรกรตั้งแต่เกิด จึงได้ยึดการทำเกษตรเป็นหลักทำตามความรู้ความสามารถตัวเองในการปลูกพืชชนิดต่างๆ มาพอสมควรแล้ว แต่อย่างไรก็ตามตัวเองยังคงต้องศึกษาหาความรู้จากทางอื่นไปเรื่อยๆ เพื่อให้เสริมสร้างความรู้พื้นฐานด้านต่างๆอีกด้วย

ภูมิคุ้มกัน ในวิธีการทำเกษตร ไม่ว่าจะเป็นปลูกยางพารา ปลูกข้าว ปลูกผักสวนครัวนั้น เป็นการทำให้เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว เพราะอาชีพหลักตัวเองทำการเกษตรอยู่แล้ว พืชผักสวนครัวจะต้องเหลือจากกิน ก่อนถึงจะขาย ไม่ใช่ขายหมดแล้วซื้อคนอื่นมากิน

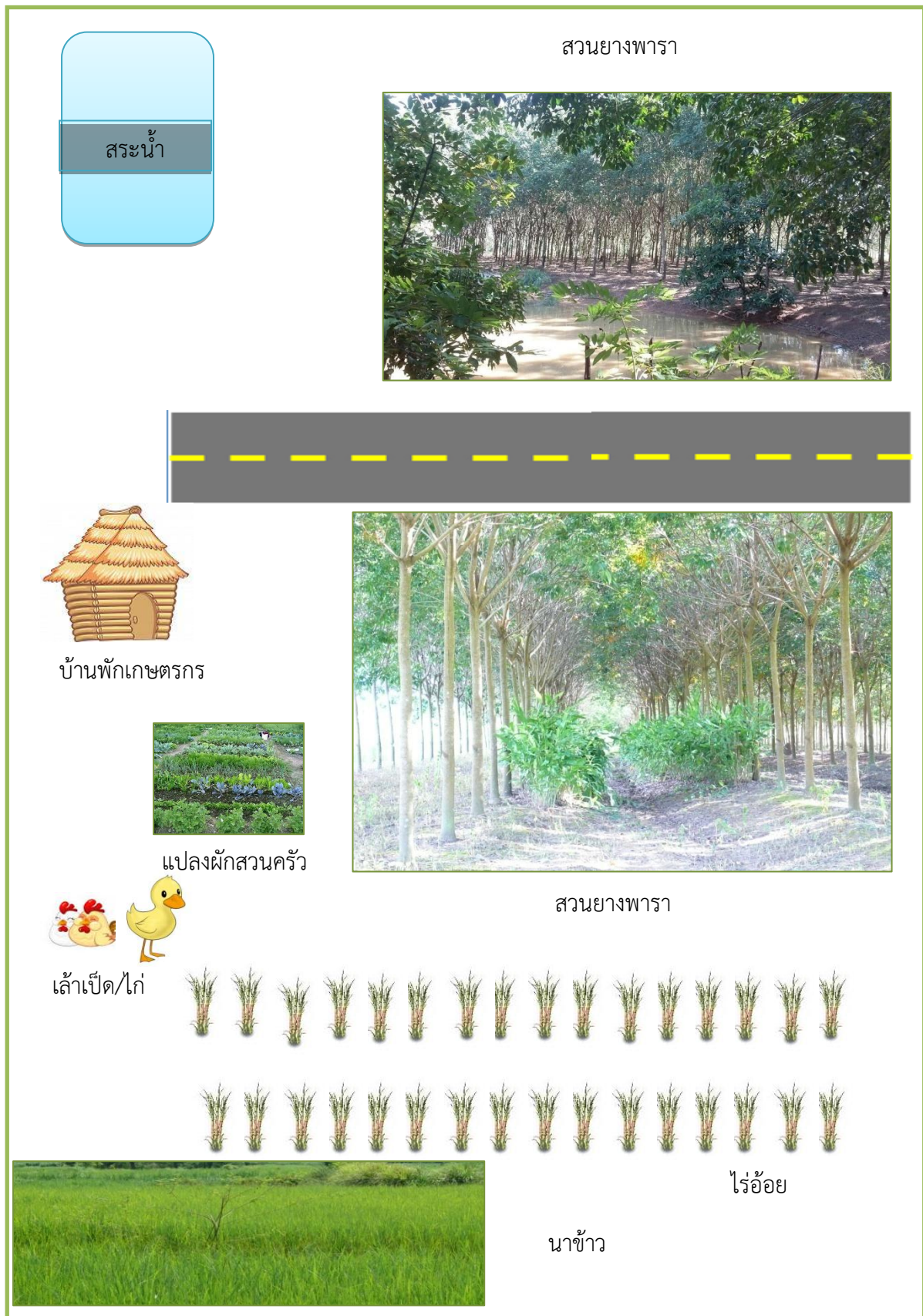
เงื่อนไขความรู้ องค์ความรู้ไม่มีในรอบ ๔ เหลี่ยม เสมอไป สำหรับตัวเองแล้วการเรียนรู้ รับองค์ความรู้เพิ่มเติมต่างๆ เป็นสิ่งที่ตัวเองคิดว่าดีกว่าจะคิดเองไปทุกๆ อย่าง เมื่อมีโอกาสเรียนรู้ศึกษาและอบรม เช่น อบรมด้านการจัดการสวนยางพารา การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา อบรมมาตรฐานการผลิตสินค้า GAP. ฯลฯ

เงื่อนไขคุณธรรม แบ่งปันความรู้ที่มีอยู่ให้เกษตรกรที่เข้ามาดูศูนย์ต้นแบบ และเกษตรกรที่สนใจ โดยไม่ต้องการผลตอบแทนใด ฝึกปฏิบัติในสถานที่จริงในศูนย์ตัวเอง รับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ กิจกรรมในศูนย์ต้นแบบ

กิจกรรมในศูนย์ต้นแบบ

ผังฟาร์ม พื้นที่ ๒๑ ไร่ ๒ งาน ๘๖ ตารางวา

บรรณานุกรม

แผนการพัฒนารายพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๘ – พ.ศ.๒๕๖๐ ตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

แผนยุทธศาสตร์สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๑๙ และ (ฉบับที่๓) พ.ศ.๒๕๓๒

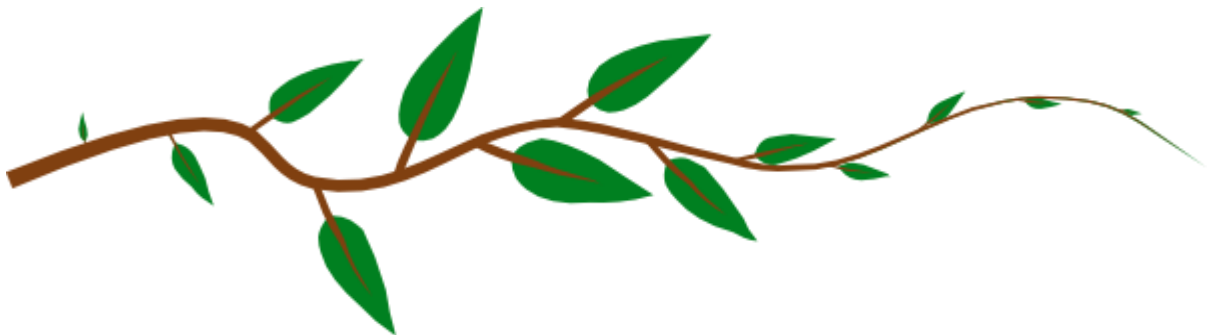
แผนยุทธศาสตร์จังหวัดหนองคาย ปี ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมการเกษตรยั่งยืนกลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการเกษตร

แผนแม่บทการพัฒนาตำบลอุดมพร อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย ภายใต้โครงการศึกษาความเป็นไปได้ ในการจัดทำแผนพัฒนาในเขตปฏิรูปที่ดิน

หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการจัดตั้งนิคมเศรษฐกิจพอเพียงและนิคมการเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

พระบรมราโชบายเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

๑. การแบ่งสรรที่ดินให้แก่เกษตรกรในขั้นต้น ควรให้เป็นไปตามเนื้อที่เกษตรกรถือครองอยู่เดิมให้มากที่สุด ไม่ว่าจะโดยเจ้าของที่ดินเอง หรือโดยการเช่า ทั้งนี้ ภายในขอบเขตที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดไว้ พื้นที่อาจจะลดลงไปบ้าง ตามสภาพภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นนั้น ๆ
๒. การจัดตั้งชุมชนที่อยู่อาศัย ควรให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรและให้สอดคล้องกับสภาพเดิมของท้องถิ่นนั้น ๆ ให้มากที่สุด และจัดชุมชนให้อยู่เป็นกลุ่มก้อนเพื่อความปลอดภัย และทำให้การลงทุนในด้านการจัดการสาธารณูปการ เช่น น้ำสะอาด ไฟฟ้า ฯลฯ ถูกลงด้วย
๓. จัดระบบการรวมกลุ่มในระดับหมู่บ้านรวมกันเป็นสหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินและเชื่อมโยงไปถึงสหกรณ์ในเมืองใหญ่ ๆ เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์ของสมาชิกได้อย่างกว้างขวางโดยแท้จริง
๔. การพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดระบบชลประทาน คมนาคม และบริการสาธารณูปการต่าง ๆ เมื่อดำเนินการจัดทำให้แล้ว ต่อไปก็ให้สหกรณ์รับช่วงไปดำเนินการต่อ และจัดการบำรุงรักษาต่อไป โดยเจ้าหน้าที่รัฐบาลค่อย ๆ ถอนตัวออกได้เมื่อสหกรณ์ มีประสิทธิภาพ พอเพียงที่จะรับช่วงต่อไป
๕. ในระยะแรกจะต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถและเสียสละอยู่ประจำเพื่อให้คำแนะนำ ส่งเสริม แก่สหกรณ์โดยใกล้ชิด และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากส่วนกลางออกไปตรวจการดูแลเยี่ยมเยียน และให้คำแนะนำเป็นการให้กำลังใจแก่เจ้าหน้าที่โดยสม่ำเสมอ
๖. การจัดที่ดินทำการเกษตรจะต้องคำนึงถึงการขยายตัวของประชากรในท้องถิ่นในอนาคตด้วย ดังนั้น ป่าไม้ชุมชนที่ดำริจะจัดสร้างขึ้นอาจใช้เป็นี่สำรองสำหรับการทำมาหากิน ในอนาคตได้ด้วย

‘ความยากจน ไม่ได้เป็นสิ่งที่น่าละอาย
ความชั่วช้าคดโกงนั้นแหละ เป็นสิ่งน่ารังเกียจ
น่าละอายอย่างยิ่ง’

พระราชดำรัส
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ส่วนจิตรลดา
๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๗